

ji Jekoniyasə, kidə nɔvia wo gəkəmə əhwà lə Izrayelivi wo yi Babilɔnu a. ¹² Kə wo lə wo yi hwasi gbənu lə babilɔnu jrɔ a, Jekoniyasə ji Salutiyełə, i Salutiyełə ji Zorobabelə. ¹³ Zorobabelə ji Abiwudə, Abiwudə ji Eliyakimu, i Eliyakimu ji Azɔɔ. ¹⁴ Azɔɔ ji Sadɔki, Sadɔki ji Akimù, i Akimù ji Eliwudə. ¹⁵ Eliwudə ji Eleazaa, Eleazaa ji Matan, i Matan ji Jakɔbu. ¹⁶ Jakɔbu ji Jozefu kə dɛ Mari a, Mari i nyi Yesu kə wo yɔ nɔ bə Kriso a ye nana.

¹⁷ Co Abraxamù ji, va Davidi ji a: ə lə wə jijimə aməwinə, co Davidi ji va gəkəmə wo lə Izrayelivi wo yi hwasi gbənu lə Babilɔnu a, wo jijimə aməwinə, i co gəkəmə wo lə wo yi Babilɔnu a, se va Kriso ji a wə jijimə aməwinə.

Wo ji Yesu Kriso

(Luka 2:1-7)

¹⁸ Sigbə wo ji Yesu Kriso mɔ a kə: Mari Yesu ə nana nyi asixrɔ nə Jozefu, wó ŋ dɛ j'ədu gbɔxo i fɔ Yesu əfu to Gbɔngbɔn Kɔkɔ ənuwɔwɔ gbramə o. ¹⁹ Jozefu Mari ə cuxrɔ a, aməjɔjɔ i i nyi, i ŋ lə ji a do ŋkrən asi a lə amə wo mə o, vɔ a, ə cɔ gbəta bə ye a gbə e lə bəbə mə. ²⁰ Ənu hunna i i lə bu krɔ, i Mawu Ətɔhɔnɔ əŋədɔtɔ dɛka va xo drɔ ε, i nu nə ε bə: «Jozefu Davidi əjjiməvi, vɔnɔn ŋ kaa jio, nə na gbə Mari dɛdɛ o, xo ε də əgbɔwo. Dɔ əfu kə i fɔ a, Gbɔngbɔn Kɔkɔ ənuwɔwɔ i. ²¹ A ji ŋucuvi dɛka, i aa na ŋkɔ ε bə Yesu; dɔ yei la va xo ye dükɔn gan lə y'egɔjəjə wo mə.» ²² Ənu hunna wo see jɔ, nə ənyɔ kə Ətɔhɔnɔ nu to ye gbədɔtɔ ji a na ce:

²³ *Yekə «Nyɔrun lə alɔji a la fɔ əfu*

i la ji əvi ŋucu dɛka

i wo a na ŋkɔ ε bə Emanuelə.»

Ye gɔmə i nyi: "Mawu lə kidə mɔf."»

²⁴ Kə Jozefu nyɔ lə arɔn mə a, ə wə ənu kə Mawu Ətɔhɔnɔ əŋədɔtɔ a nu nə ε bə na wə a; ə xo asi a də əxomə, ²⁵ vɔ a, ŋ yi kidə e, gbɔxo i jivi a o, i Jozefu na ŋkɔ dɛvi a bə Yesu.

ᎠᎹᎠᎠᎠᎠᎠ ᎠᎠᎠᎠᎠᎠ

2¹ Wo ji Yesu la Betrexemü la Judee nyigbanji, gækamä äfyo Erodu la äganji a. Yei änyantä wo co äwezäxo va Järizalemü. ²I biä ä se bā: «Fi jifu wo fyo kə wo ji a lä? Do mi kprə wretivi kə dā ye jiji disa, lä äwäzäxo, yei mi va, i a d'änugu nä ä.» ³Kə äfyo Erodu sä änyä hunna a, ä caka lä äeekia mä, ye kidä Järizalemü tō wo see ⁴Ä yä Mawuwäsatögan wo kidä äsädcwätcə kə lä dükən a mä awo see bā, i ka wo se bā fi wo dō la ji Kriso a lä? ⁵Wo rən nä ä bā: «Lä Betrexemü la Judee, dō Mawu nu i to ye gbädötə ji bā:

⁶*"I äwo, Betrexemü, ädü kə lä Juda nyigban ji a!*

*η ka daji bā η nyi äwo i nyi ädügan kə hwe wu ädügan kə lä Judee äwo o,
dō äwo mä i ägan kə a kprə tiin dükən Izrayeli a la do lä."*

⁷Änä a, Erodu dö i wo yä änyantä awo va nä ä dā bəbämä, i i kawo sä bā: «gäkeemä tutu i wretivi a do?» ⁸Kina ηgbä a, i dö wo dīdā Betrexemü bā: «Mi ve bado nä dēvi a nyöhgin, i nä mi kprə ä a, mi va nui η nä η ca ma ve d'änugu nä ä. ⁹Kə äfyo a nu änä nä wo jrä a, wo jə ämäji. Wo gbätṛə kprə wretivi kə wo kprə lä nyidönzäxo dēdēca a, i i lä zön yikə lä ηkə nä wo, kəkə i va nctä dā fi dēvi a lä a, ye tamä. ¹⁰Gäkämä wo kprə wretivi a, äji jə wo sügbä. ¹¹Änä a, wo dō äxo a mä, i kprə dēvi a kidä ye nana Mari, i wo jäkro, i d'änugu nä dēvi a; wo hun wo sugba wo, i cə cika, amihäntə wo kidä cəru xcho kə wo yönə bā Mire a, i sä na dēvi a. ¹²Kina ηgbä a, Mawu va xodṛə wo bā wó η kaa gbä ṛə yi Erodu gbə o; i wó to ämä bulmä i yi wo dumä.

Jozefu kprə Yesu kidä ye nana si yi Ejiptä

¹³Kə änyantä awo yi jrä a, Mawu Ätöhönö ägädötə dēka va xodṛə Jozefu i nu nä ä bā: «Co, cə dēvia kidä ye nana, i na si yi Ejiptä, nä leena kəkə jə gäkämä näa nu n'äwo bā na ṛə va a, dō Erodu la va ji dēvi a, i a wu i.» ¹⁴Jozefu co, i kprə dēvi a kidä ye nana, l'äzanmä, i si yi Ejiptä. ¹⁵Ä nä leena kəkə jə gäkämä Erodu ku a, kina a, änyä kə Ätöhönö nu to y'egbädötəji a na jə, ye i nyi: «Ŋ yä ävinyä co lä Ejiptä.»

Erodu dēgbä bə wo a wü dēvi cukuvi wo lä Betrexemü

¹⁶Kə Erodu nya bā änyantä a wo fru ye a, xomäfyen lä ä sügbä. Ä kprə gäkämä wo ji dēvia i änyantä wo nu nä ä a nyöhgin; i i nagbä bə wo a wu ävi ηucuvi wo see kəkə sä jə ämä kə wä äxo ämävə dē a wo ji, to Betrexemü kidä äkan kə xixra dā ä awo see mä. ¹⁷Änä a, änyä kə Mawugbädötə Jeremi nu a, jə, ye i nyi :

¹⁸*«Wo sä i amä dēka lä dā äxa lä Hrama,
i wo lä fan avin,
i lä fan akue ganjan.
Racelä i lä fan ävi awo,
kprə η lä ji wo a bree o,
dō ävi a wo η gbä le o.*

Jozefu ṛə co Ejiptä i va Nazareti

¹⁹Kə Erodu ku a, Mawu Ätöhönö ägädötə xodṛə Jozefu, lä Ejiptä. ²⁰I nu nä ä bā: «Co, kprə dēvi a kidä ye nana, i na ṛə yi Izrayeli dumä, dō ämä kə lä ji dēvi a, i la wu i awo ku vö.» ²¹Jozefu co i kprə dēvi a kidä ye nana, i ṛə yi Izrayeli dumä. ²²Vö a, kə i sä bā Äkalawusi i dū äfyo lä Jude kan a mä, dā ye dada Erodu ätoho a,

νδὸν ἔτι καὶ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. ²³ Ἐν τῷ ἔθνεϊ
καὶ ἐν τῷ βῆθρῳ τῆς Ναζαρέτ, ἃ ἐστὶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, καὶ
ἐν τῇ Ναζαρέτ. ἔτι καὶ ἐν τῇ Ναζαρέτ.»

Jaan Mawucilənamətə a nu Mawu nyo

(Makə 1:1-8; Luka 3:1-18; Jaan 1:19-28)

3¹ Ganamə a, Jaan Mawucilənamətə a va, i lə nu Mawu nyo lə zogbəji lə Judee kan mə, i na lə nu bə: ²«Mi trə jəjə, dɔ əfyə dɔdɔ səxotə a təbɔ!» ³Jaan i nyi amə kə Mawugbədɔtə Ezayi lə nu, gəkəmə i lə nu bə:

«Amə dɛka lə də àxa lə zogbəji bə:

"Mi gra əmwo do nə Àxotə a,

mi dɛ ye fəmwə nə wo a jə!"»

⁴Jaan a, donɔ awu dɪŋdin kə wo cɔ lakumi yə fu sə tən a, i ɛran yu i wo sə wə akpabranu kə i sə branɔ də arin a. Ɂnu kə i dɪn nɔ a, i nyi əbɔwə kidə ənyi àkuàku.

⁵Jərizalemütə wo, Judeetə wo see kidə amə kə lə judɛn tɔ kan mə awo see vanə Jaan gbɔ. ⁶Wo nu nə wo gɔjəjə wo, lə amə wo see ŋkɔ, i Jaan na lə Mawuci nə wo lə Judeen tɔ a mə.

⁷Kə Jaan kpɔ bə Farizitə wo kidə Sadusitə wo sɔgbɔ, lə va ye gbɔ ye nə ye a lə Mawuci nə wo a, ə nu nə wo bə: «Jakpata kukanwo! mɛɛ i kpɔ mi bə mi a si nə Mawu ə xoməfyen kə gbɔnɔ a ma? ⁸Mi dɛ disa to mi a jɔjɔ wo mə bə yewo gbə nɔnɔ trə nyawo; ⁹nə mia gbə nunu d'aye mə bə "Abraxamù i nyi mi a tɔgbɪn" ɛɛn ! Ma nu àdòdò nə mi, əkpə kə mi lə kpɔ hunna a wo a, Mawu cɔ a cɔ wo trɔzun əvi wo nə Abraxamù. ¹⁰Ɖcɔ i lə alɔ ji dɛ i wo kaa sɛŋ cɔ əkə nə atiwo vɔ kə. Nə ati dɛ ŋ cən əku nyɔŋgbɪn o; wo a cɔ e, i a lɔ e k d'əzomə. ¹¹Ɂnya a, əci i ŋ sə lə lə Mawuci nə mi, i la sə disa bə mi trə jəjə; vɔ a, amə kə lə tiin ŋgbə gbɔnɔ a wə ŋusən dɛ wugan ŋ; nyi ŋ jə i la dɛ ye fəkpawo kpɛtə o. Ya a, gbɔngbɔn kəkɔ kidə əzo i a sə lə Mawuci nə mi. ¹²Ɖ lə ənu funu d'alɔ mə dɛ, a fu y'ənuku, i a lɔ ənuku awo də ava mə; i la tɔzo akpa a wo lə əzo kə ŋ ci nɔ gbədə a mə.»

Yesu lə Mawu ci

(Makə 1:9-11; Luka 3:21-22)

¹³Ganamə i Yesu cɔ Galilee, i va Jaan gbɔ lə Judeentə a to, nə Jaan na lə Mawuci nə ɛ. ¹⁴Vɔ a, Jaan gbə i nu nə ɛ bə: «Ɂnyə i dɔ la va əgbɔwə nə na lə Mawuci ŋ, i əwo i va va əgbɔnyə a!» ¹⁵Yesu nu nə ɛ bə: «Rɔn, i wə ɛ ənə ifia, nə i mi dɔ a wə də ənu kə Mawu byɔ a wo see ji nə.» Ɂnə a, Jaan rɔn. ¹⁶Kə i lə Mawuci nə ɛ jrɔ a, Yesu do lə ətɔ a mə, i jɪŋkɔri hun i ì kpɔ Mawu gbɔngbɔn wə dɛ sigbə alɔŋkuku ənə i dɪ də ji. ¹⁷I əgbə dɛka dɪ cɔ jɪŋkɔri, i bə: «Amə la i nyi əvinyə vəvə; əjijɔnə ŋ dəwun taŋ.»

Regba tã Yesu kprɔ

(Makɛ 1:12-13; Luka 4:1-13)

4¹ Kina ngbã a, gbɔngbɔn kɔkɔ kprɔ Yesu yi zogbɛji nã regba na tã e kprɔ. ² Kã Yesu bra ɛnu nã ñkãkã hoka(40) ɛzan hoka(40) a, fifã lã e. ³ Regba amatãkprɔtɔ a tãbɔ ɛ, i nu nã ɛ bã: «Nã ɛ nyi Mawuvi nyawo a, dɛgbã nã ɛkprɛ ɛlawo nã wo a trɔzun ɛnuɖũɖũ.» ⁴ Yesu ɖo ñti nã ɛ bã: «Wo ñrɔ dã Mawunyɔ wema mã bã "Ï nyi ɛnuɖũɖũ ɖeken i ɔgbãtɔ a ɖũ i nɔ ɔgbã o, vɔ a, ɛnyɔ kã do co Mawu ɛnu mã awo see i hãn n'amã d'ɔgbã".» ⁵ Regba gbã kprɔ ɛ yi Jarizalemũ, ɛdũgan kɔkɔ a mã, i cɔ ɛ dã Mawusɛnxɔta. ⁶ I nu nã ɛ bã: «Nã ɛ nyi Mawuvi nyawo a, zo co ɛji lela yi anyigban mã. Do wo ñrɔ dã Mawunyɔ wema mã bã: "Mawu la dɛgbã nã yã ñɛdotɔwo; i wo a xɔ o d'alo mã; nã ñ kaa krã afɔ d'ɛkprɛ ɖã ñ o."» ⁷ Yesu gbã trɔ nu nã ɛ bã: «Mawunyɔ wema nu bã: "Kaa tã Ɔtɔhɔnɔ tɔɔ Mawu kprɔ o."» ⁸ Regba gbã kprɔ ɛ yi ɛto yiiji ɖekaji, i disa xixã a ye fyɔɖuxo wo kidã wo dɔku wo see nã ɛ. ⁹ I nu nã ɛ bã: «Nã ɛ ɔkro i dɛnugu ñ a, naa na ɛnu hunna wo see o.» ¹⁰ Yesu nu nã ɛ bã: «Regba! Gboyi ɔzɔgã ñ, ɖo wo ñrɔ dã Mawu nyɔ wema mã bã: "Ɔtɔhɔnɔ tɔɔ Mawu ɖãken i aa d'ɛnugu nɔ, ye ɖãken i aa ɛn."» ¹¹ Ɔnã a, Regba daci Yesu ɖɛ Mawuñɛdotɔwo va lãbã nã ɛ.

Yesu tɔ y'edãwoji lã Galilee kan mã

(Makɛ 1:14-15; Luka 4:14-15)

¹² Kã Yesu sã bã wo lã Jaan dã gakpamã a, ɔ co i yi Galilee kan mã. ¹³ Kã i ɖo Nazaret i dugan mã a, ɔ co leena i yi Kapenawumu ɛdũgan kã lã Galilee tɔ to a mã, lã Zabulɔn kidã Nefutali kan mã. ¹⁴ Nã ɛnu kã Mawugbãɖotɔ Ezayi nu a, na jɔ, ye i nyi:

¹⁵ *«Dũkɔn kã lã Zabulɔn kidã dũkɔn kã lã Nefutali nyigbanji a,
i lã ɔxuto lã Judeentɔ a ngbã,
lã galileekanmã a!
lãfi amã ma nyi jifu wo lã a;*

¹⁶ *Dũkɔn kã lã zubru mã a kprɔ kãkrã ganjan ɖeka,
i amã kã lã zubru ɔku tɔ mã a wo kprɔ kãkrã!»*

¹⁷ Co ganamã a, Yesu tɔ ɛñɛ nyɔ ɛ a dodo bã: «Mi trɔ jɔjɔ, ɖo ɛfyɔɖuɖu sɛxɔtɔ a tãbɔ!»

Yesu ɛdãkprɔvi jɛngkɔtɔwo

(Makɛ 1:16-20; Luka 5:1-11)

¹⁸ Kã Yesu lã Galileetɔ a to yiko a, ɔ kprɔ nɔjino amɛvɔ ɖeka wo, Simɔɔ kã wo yɔnɔ bã Pye a, kidã ye nɔvi Andre, i wó lã da ɛɖɔ lã ɛtɔ a ji. Do ɛhwẽ lɛtɔ i wo nyi. ¹⁹ Ɔ nu nã wo bã: «Mi kprɔñɖo, nã ma cɔ mi trɔzun amã kã kprɔ nã ɔgbãtɔ wo va nã Mawu a, sigbã mi da nã ɛɖɔ, i lã nã ɛhwẽ wo ɛnã.» ²⁰ Zeɖeka a, wo gbã wo ɖɔwo ɖɛ i kprɔ ɛ do. ²¹ Kã i gbã gboyi ñkɔ hwẽɖeka a, ɔ gbã kprɔ nɔjino amɛvɔ bulomã, Zebede ɛvi wo Jakã kidã nɔvi a Jaan. Wó lã wo tɔjihun mã ɖɛ kidã wo dada Zebede, i wó lã grã wo ɖɔ wo do, i Yesu yɔwo. ²² Zeɖeka a, wó daci ɛtɔjihun a kidã wo dada ɖɛ i kprɔ ɛ do.

Yesu kpra ɛnu amã wo i gbã vɔɔɔ

(Luka 6:17-19)

²³ Yesu tɔ Galilee kan a see mã, i lã kpra ɛnu amã wo to wo bɔbɔxo wo, i na lã do Mawufyɔɖuɖu ye ñɛ nyɔɛ, i na gbã lã vɔ ɛdɔ arɔkpra arɔkpra wo, kidã gotodo

dəsiadə nə amə wo lə dükən a mə. ²⁴ Ye ŋkɔ gban də Syridu a see mə, i amə wo na lə kprɔ dɔnɔ kə lə ləɔɔ arɔkpa arɔkpa a wo , kidə amə kə lə vɔvɔ səsə mə dɛ a wo see va nə ε, amə kəji gbɔngbɔn vɔɛn lə a wo, adegroe kutɔwo, kprɔbɔnɔwo, i a vɔɔɔ nə wo see. ²⁵ Ahwà sùgbɔ dɛkawo kprɔ ε do, wo co Galilee, i co ədùgan aməwo a wo mə, amə dɔo co Jərizalemù, i co Judee kidə ədù kə lə Judeen tɔ a ye ŋgbə a wo mə.

Yesu kpra ɛnu amə wo lə ɛto ji

Matie 5:1-7,29

5¹ Kə Yesu kprɔ ɔhwà sùgbɔ kə va bɔ də gbɔ dɛ a wo a, ɛ ra ɛto ji i kanren, ye dəkprɔvi wo va gbɔ. ² I ì tɔ ɛnukprakpra wo, i bə:

Amə kə ɛnu nyɔnɔ ɔ̀dòdò awo

(Luka 6:20-23)

³ «*ɛnu nyɔ nə amə kə nya bə yewo nyi ayamənɔ lə gbɔ̀ngbɔ̀n mə awo,*

ɔ̀dɔ wotɔ i nyi ɛfyɔ ɔ̀duɔ sɛxo tɔ a!

⁴ *ɛnu nyɔ nə amə kə lə fan avin awo,*

ɔ̀dɔ Mawu a fa jimə nə wo!

⁵ *ɛnu nyɔ nə amə fafawo,*

ɔ̀dɔ wo a ɔ̀dɔ cinɔ nə anyigban a!

⁶ *ɛnu nyɔ nə amə kə ɔ̀nyɛ wɔwɔ ye fifa lənɔ, i ye cigɔ̀mə tən nɔ awo,*

ɔ̀dɔ Mawu a na wo ɛnu kə wo lə ji a!

⁷ *ɛnu nyɔ nə amə kə kprɔ nə ɔ̀dɔ̀nnɔ̀ mə nə amə awo,*

ɔ̀dɔ wo a kprɔ ɔ̀dɔ̀nnɔ̀ mə nə woca wo!

⁸ *ɛnu nyɔ nə amə kə jimə kɔnɔ awo,*

ɔ̀dɔ wo a kprɔ Mawu!

⁹ *ɛnu nyɔ nə amə kə jə nə agbagba nə fafa na nɔ anyi awo,*

ɔ̀dɔ wo a yɔwɔ mə Mawuvi!

¹⁰ *ɛnu nyɔ nə amə kə wo lə dayanɔ, cagbə ɛnu nyɔ̀ngbin kə wo wɔ nɔ awo,*

ɔ̀dɔ wotɔ i nyi ɛfyɔ ɔ̀duɔ sɛxo tɔ a!

¹¹ ɛnu i nyɔ nə mi gəkəmə wo a lə zù mi, i lə d'aya nə mi, i na lə xovi, i lə nunyɔ vɛn arɔkpa arɔkpa wo də mia ɲ cagbə tiinyə a. ¹² ɛji na jɔ mi, nə mi a nɔ ayetitəmə, ɔ̀dɔ mia fəntu gangan lə sɛxo. Nə nə i wo d'aya nə Mawugbɔ̀dɔtɔ kə jə̀nkɔ nə mi a wo nə.

ɛjə kidə kəkrə

(Makə 9:50; Luka 14:34-35)

¹³ «Miawo i nyi ɛjə nə ɛgbɛ a. Vɔ a, nə ɛjə ɲ gbɛ va wɔ vivi dɛ ɛ dɛɛ, nukɛɛ wo a gbɛ sɛ nə ɛ vivi? Wo ɲ ka gbɛ sɛ wɔ ɛnu ɔ̀dɔ wu wo a sɛ kə̀ngbin i amə wo a gbidi i lə afɔnu o.

¹⁴ «Miawo i nyi kəkrə nə ɛgbɛ a, ɛ̀dùgan kə lə ɛto ji a, ɲ ka tɛ ɲ nɔ bəbəmə o.

¹⁵ Wo ɲ tɔ nə kanɔ̀dɛ i sɛ də nə ɛzəgɔ̀mə o, vɔ a, wo sɛ dənə ɛnuta ləji, i a kɔ nə amə ɔ̀sɛiadɔ lə ɔ̀xo a mə. ¹⁶ Mi wɔ nə mia kəkrə na kɔ lə amə wo ɲkɔ, nə wo a kprɔ ɔ̀nyɛ kə mi lə wɔ a wo, i la sɛ kafu mia Dada lə sɛxo.»

Yesu kpra ɛnu amə wo də ɛsəwo ɲ

¹⁷ «Mi ɲ kaa bu bə ɲ va, i ka va ɔ̀dɔ ɛsə kə Moyizì do, nɔmi ɛnukpramə Mawugbɔ̀dɔtɔwɔ tɔ jii i o, nyi ɲ ka va ɔ̀fəwoji i o, vɔ a, ɲ va i kaa wɔ nə wo a mɔ̀ɲjə wo mə nyɔ̀ngbin i. ¹⁸ ɔ̀dɔ ma nu ɔ̀dòdò nə mi: Nə jɲ̀kɔri kidə anyigban ɲ vɔ o, ɔ̀dɛka lə wemaku kə hwe wu ɔ̀fəyawo see, nɔmi gəci cukuvi lə ɛsə a mə ɲ ka di gbɔ̀xo ɛnu awo see la jɔ o. ¹⁹ Yeidɔ amə kə la gban ɛsə cukuvi ɔ̀dɛka lə ɛsə awo mə,

i la gbə trɔ kpɾa amə bu wo bə wo a wɔ ɛnə a, amə hunna i la nyi amə cukuvi lə əfyo dɔdɔ sɛxo tɔ a mə. Vɔ a, amə kə la zɔn də ɛsə a wɔji, i la gbə kpɾa amə buwo bə wo a wɔ nə a, amə hunna la nyi amə gangan lə əfyo dɔdɔ sɛxo tɔ a mə. ²⁰Ma nu nə mi: Nə mi ɨ zɔn də ɛsəji wugan ɛsəkpramətɔ wo kidə Farizitɔ wo o, mi ɨ ka tɛ ɨ dɔ əfyo dɔdɔ sɛxo tɔ a mə o.»

Yesu kpɾa ɛnu amə wo də xoməfyen ɨ

²¹ «Mi sɛ i wo nu nə mia tɔgbin wo bə: "Ka wu amə o, nə amə dɛ wu amə a, wo a dɔ kojo kidə e." ²²I nya ɨ lə nu nə mi bə: "Nə amə dɛ wɔ xoməfyen də nɔvia a, ɛjə bə kojoɔtɔganwo a dɔ kojo nə ɛ; nə amə dɛ yɔ nɔvia bə 'xronɔ' a, kojoɔtɔganwo a dɔnto nə ɛ, kpɔ nə amə dɛ yɔ nɔvia bə 'cukunɔ' a, wo a cɔ ɛ d'ɛzomavɔ mə. ²³Nə ə va ɛvɔsəkpɾə a ɨkɔ, i lə ji a na ɛnu dɛ Mawu, i va dɔwun leena bə ɛnyɔ dɛ lə ye kidə ye novi ye ə dɔndɔmə a, ²⁴gbə ɛnu kə ə ka na a dɛ də vɔsəkpɾə a ɨkɔ, i ve nu ɛnyɔ a cɔ kidə nɔvia gbɔxo i la trɔ gbɔva na ɛnu a Mawu." ²⁵Nə ə jə ɔgɔ də aməɔdɛ, i ɨ kpɾɔ o yikɔ kojoɔoxo a, təkɾɔ i nu i cɔ kidə e l'əmɔji, nə ɨ kaa va dɔn wo yi kojoɔtɔ ɨkɔ o, nə kojoɔtɔ na cɔwo nə sɔja, nə sɔja na va cɔwo d'ɛgakpamə o. ²⁶Ma nu ɔdɔdɔ n'əwo: ɨ kaa do lə gakpɾa a mə, gbɔxo i la tufən kə lə ɛkɔ n'əwo a see o.

Yesu kpɾa ɛnu amə wo də əhasiwɔwɔ ɨ

²⁷ «Mi sɛ, i wo bə: "Ka wɔ əhasi o." ²⁸I nya ɨ lə nu nə mi bə: Nə amə dɛkən kpɔ nyɔrun dɛ, i ɨ jro ə a, ə wɔ əhasi kidə e lə aye mə vɔ. ²⁹Nə tɔɔ ɨkɔvi dɔsitɔ a ka dɔn əwo də ɛnuvɔɛn mə a, dɛ e ji i sɛ danɨkpiin də ɔzɔgə; ə nyɔ n'əwo nə tɔɔ gotonu dɛka na di, wu ɛnu wo see na sɔgbə lə goto n'əwo, nə wo a cɔ əwo ɨta brəbu a d'ɛzɔmavɔ mə. ³⁰I nə taalo dɔsi ka dɔn o də ɛnuvɔɛn mə əhun, cɔ e ji ɨ sɛ danɨkpiin də ɔzɔgə, ə nyɔ ne tɔɔ gotonu dɛka na di l'əwun o, nə wo ɨ ka va cɔ wo ɨta brəbu a d'ɛzɔmavɔ mə o.

Yesu kpɾa ɛnu amə də nyɔrun gbəgbə ɨ

(Matie 19:9; Makə 10:11-12; Luka 16:18)

³¹ «Wo gbə nu bə: "Nə amə dɛ gbə asia a, na ɨrɔ wema də asi nə ɛ bə ye gbə e. ³²I nya ɨ lə nu nə mi bə: Nə ɨucu dɛ gbə asia, i ɨ nyi asia wɔ ɔcu o, ɔ dɔ ɛ bə na wɔ əhasi. I kpɔ nə aməɔdɛ dɛ nyɔrun kə ɔcu a gbə a, ye ca wɔ əhasi.»

Yesu kpɾa ɛnu amə wo bə wo ɨ kaa ta də ɛnu ji o

³³ «Mi gbə sɛ i wo nu nə mia tɔgbiwo dɛdɛca bə: "Ka də ɛzə i ta dɛji, i gbə e dɛdɛ o, vɔ a, dɛ ɛzə kə ɛdo a nə ɛtɔhonɔ." ³⁴I nya ɨ lə nu nə mi bə: Mi ɨ kaa ta ɛnu dɛ o, mi ɨ kaa ta jɨnkɔri o, dɔ ye i nyi Mawufyɔzinkpin, ³⁵kpɔ mi ɨ kaa ta anyigban o, dɔ ye ji i Mawu cɔ nə afɔ do, mi ɨ kaa ta ɔrɔzalemɔ o, dɔ ye i nyi əfyo gangan a ɔdɔgan. ³⁶Kaa ta tɔtɔ a, dɔ ɨ ka tɛ ɨ wɔ nə ɔɔa dɛka l'ɛta n'əwo a na trɔ eye kabɔ yubɔ o. ³⁷Nə mi a nyɔ nyi "ɛen a", na nyi "ɛen"; kpɔ nə i nyi "ɛo a", na nyi "ɛo". ɛnu kə mi a gbə nu dɛji a, rɛgba gbɔ i ɨ cɔ.»

Yesu xonu də ɛfitu ɨ

(Luka 6:29-30)

³⁸ «Mi sɛ i wo bə: "Nə amə dɛ tɔn ɨkɔvi n'əwo a, woca na tɔn ɨkɔvi nə ɛ; i nə amə dɛ frə adu n'əwo a, na frə e nə yeca." ³⁹I nya ɨ lə nu nə mi bə: Nə amə dɛ wɔ ɛnuvɔɛn n'əwo a, kaa cɔ ɛvɔɛn tufɔ nə ɛ o, kpɔ nə amə dɛ xo ɛtomə n'əwo də dɔsimə a, na fri ɛmiɔn mə tɔ nə ɛ. ⁴⁰Nə amə dɛ dɔn o yikɔ kojo dɔxo a, i ka xɔ tɔwɔ ɔgɔmɛtɔ a, na gbə gangan a dɛ nə ɛ. ⁴¹Nə amə dɛ zɔn ji o, i bə wo a zɔn ɛmɔ

kidā ye nā əmɔjɾəkpo ɖɛka a, na zɔn kidā e jə amə̀nə̀. ⁴²Nə amə ɖə byɔ ənu wo a, na nā ɛ; kpɔ nā amə ɖə ka do ənu lə asio a, ka gbə o.

Mi rɔn mia kətɔ o

(Luka 6:27-28; 6:32-36)

⁴³«Mi sə i wo bə: "Rɔn tɔɔvatɔ, i gbə tɔɔkətɔ" ⁴⁴I nya ŋ lə nu nā mi bə: "Mi rɔn mia kətɔwo i xodə nā amə kə ɖənə fun nā mi a wo. ⁴⁵Ənə a, mi a nyi mia Dada lə səxo əvi, ɖo ɔ wɔnɔ i nyidɔn hunc də amə̀nə̀ɛnwo kidā amə̀nyɛ wo ji, ɔ gbə wɔnɔ i ɔci na ja də amə̀jɔɔ wo kidā amə baɖa wo ji. ⁴⁶Nə i nyi amə kə rɔn mi a wo a, ɖəɖə i mi rɔn nɔ ɖee, ələ kee mia gbə va kpɔxɔ? Ətaho jɔtɔwo cawo ŋ wɔnə ənə e a? ⁴⁷I nā i nyi mia nɔviwo ɖəɖə i mi cinɔ ɖe, ənu gangan kee mi wɔ? Amə kə ŋ dəsi Mawu a wo cawo ŋ wɔnə ənə a? ⁴⁸Nə i nyi ənə a, mi nyi amə nyɔŋgbin sigbə mia Dada lə səxo nyi i ənə.

Yesu kpra ɛnu amə wo də sigbə wo a na ɛnu ayaməno wo mo a ɲ

6¹ «Mi ɲ ka wo nə ɛnu kə Mawu əsə byo mi awo lə gbaŋgba nə àgbətowo na kpo o. Də nə mi lə wo ɛnə a, mi ɲ kagbə kpo fəntu dɛ xɔ lə mia Dada kə lə səxo a si o. ²Nə ə na ɛnu dɛ ayaməno wo a, ka vɛ dɔ nə y'ega dan; sigbə ayamənu wɔtɔ o wɔnə ɛ to Jifubɔbɔxowo kidə əmo wo ji; cagbə àgbətowo na kafuwo o. Ma nu àdòdo nə mi: Wó xɔ wo fəntu vɔ. ³Vɔ a, nə ə lə na ɛnu ayaməno a, taalɔ əmɔn a ɲ ka a nya ɛnu kə alɔ dʒusi a wo a o. ⁴Nə tɔonu nana, na nɔ bəbə mə, ɛnə a tɔ Dada kə kpo nə wunu jə bəbə mə a la tufən n'əwo.»

Yesu kpra dɛxo ye dəkprəviwo

(Luka 11:2-4)

⁵ «I nə mi lə xoɔɔ a: mi ɲ ka wo dɛ sigbə ayamənuwɔtɔ wo ɛnə o; dɔ əɔɔ xoxo lə ətəji jɔnə ji nə wo, lə jifu wo bɔbɔxo wo kidə əmɔtɔkran wo, cagbə àgbətowo na kɔwɔ. Ma nu àdòdo nə mi: "Wo xɔ wo fəntu vɔ". ⁶Vɔ a, nə wa kaa xoɔɔ a, dɔ tɔ xɔgan mə i tu tɔ hɔn d'əta, i xoɔɔ dʒida tɔ Dada kə lə bəbəmə leena, i kpo nə ɛnu lə bəbəmə a, la tufən n'əwo.

⁷ Nə mi lə xoɔɔ a, mi ɲ kaa xo nə əgbooro sigbə amə kə ɲ dəsi Mawu a wo xo nə ɛ ɛnə o; wo i bunɔ bə ɛnyɔ sɔgbɔ nunu i la dɔ i Mawu a xɔ yewo dɛxo. ⁸ Mi ɲ kaa wo sigbə wo o maki o, dɔ mia Dada dəsi ɛnu kə hian mi a, gbɔxo mi va tɔ ɛ byɔbyɔ. ⁹ Sigbə mia xonə əɔɔ mo a kə:

"Mia Dada kə lə səxo a,

wo nə àgbətɔ wo na nya bə, tɔ ɲkɔ nyi kɔkɔ.

¹⁰ *Taa fyɔɔɔdu na va,*

taa jromənu na nyi wɔwɔ lə anyigban ji,

sigbə i nyi nə wɔwɔ lə səxo ɛnə.

¹¹ *Na mi ɛnu dʒudʒi kə mi hian a əgba,*

¹² Cɔ mia gɔjəjə wo sɔ kə mi

sigbə mi sɔ kənə amə kə jə nə àgɔ də mi awo ɛnə.

¹³ *Ka rɔn nə mi a jə tətəkɔmə o,*

Vɔ a, xɔ mi lə tətəkɔtɔ si"

¹⁴ «Nə mi cɔ nə àgɔ kə amə wo jəno də mi a sɔ kə wo a, mia Dada lə səxo a cɔ miatɔ wo ca sɔ kə mi. ¹⁵ Vɔ a, nə mi ɲ cɔ nə àgɔ kə amə dɛya wo jəno də mi a, sɔ kə wo o, mia Dada ca ɲ ka cɔ miatɔ wo sɔ kə mi o.»

Yesu kpra ɛnu ye dəkprəvi wo də ɛnu brabra ɲ

¹⁶ «Nə mi lə branu a, mi ɲ ka nɔ nə ɲtikuku mə sigbə ayamənu wɔtɔ wo ɛnə o, wo nyra nə ɲkuvimə i na sɔ disa nə amə wo bə yewo lə branu. Ma nu àdòdo nə mi: "Wo xɔ wo fəntu vɔ". ¹⁷ Vɔ a, nə ə lə branu a, vun nə tɔ dɔ, i fun nə ɲkuvimə. ¹⁸ Nə amə wo ɲ ka nya bə ə lə branu, zən lə tɔ Dada kə lə bəbəmə dɛ leena dɛken a ɲ o. Tɔ Dada kə kɔnə ɛnu lə bəbəmə a, la tu ye fən n'əwo.»

Yesu bə wo a bɔ àdɔkɔ nuwo də səxo

(Luka 12:33-34)

¹⁹ «Mi ɲ kaa bɔ mia dɔku nuwo, də anyigban əla kə ji əkɔnvi wo dʒunə ɛnu lə, i əgə wo jənə əhun, i frafitɔ wo tɔnɔ əgri i finə ɛnu wo lə a o. ²⁰ Vɔ a, mi bɔ mi a dɔkɔnu wo də səxo ləfi əkɔnvi wo ɲ dʒi nə ɛnu lə a o, i əgə ɲ jənə hun lə a o, fi

fracitw ij twnə əgri i fi nə ənu wo lə a o. ²¹ Do ləfi taw dəkù lə a, leena kə i tɔye a nɔ.»

Ŋkuvɪ i nyi kəkrə nə ŋtira

(Luka 11:34-36)

²² «Tɔw ŋkuvɪ i nyi kaŋde nə ŋtiran. Nə taw ŋkuvɪ lə nyɔŋgbɪn a, taa ŋtiran see i lə kəkrə mə. ²³ Vɔ a, nə taw ŋkuvɪ wo ij lə nyɔŋgbɪn o, taw ŋtiran see a nɔ zubru mə. Nə kəkrə kə lə əwo mə a trɔzun zubru a, zubru ganɣan kee mə i ə lə nə!»

Əho i mi a sən a nɔmi Mawu

(Luka 16:13)

²⁴ «Amə də ij ka tə ij sən əgan aməvə o, do a rɔn deka i la gbə deka, nɔmi a sə ətonu nə deka i la və ətə nə deka. Mi ij ka tə ij sən Mawu i la gbə sən əho o.»

Yesu bə wo a ka də Mawu ji

(Luka 12:22-31)

²⁵ «Yeido i ŋ lə nu bə: Mi ij kaa bu ənu kə mia du nɔmi kə mi a nù, i nɔ əgbə a kɔ o; nɔmi awu kə mia do də goto a o. Əgbə ij xɔ əho wu ənuɖùɖù a, i ŋtiran ij xɔ əho wu awu wo a? ²⁶ Mi kɔnu də xəvi wo ŋ, wó ij donə ənuku o, wó ij jɪnɔ ənuku o, kɔ wó ij cɔ nə ədə də əva mə o, gbəxo mia Dada lə səxo na nə ənuɖuɖuwó! Mi ij xɔ əho sùgbɔwu xevi wo a? ²⁷ Mee i lə mia mə, i la cagbə y'enu bukɔ tɔ i də azan hɔdeka ye gbəncɔɔji? ²⁸ I nukeejɔ i mi lə bu awu kə mia do awo kɔ? Mi kɔ sigbə frawa wo cɪnɔ l'əgbəmə a, wó ij wɔnə ədɔ də o, kɔ wó ij rɔn nə avɔn o, ²⁹ gankə ŋ lə nu nə mi, Salumɔw ŋta a, sigbə i wə ədɔkù de do a nə, gbəxo ŋ wə ənu dodo də de, i i jə əcɔ do deka lə wo mə ənə! ³⁰ Nə Mawu do əcɔ doonə nə əgbə kə lə bodomə de əgba a, i wo a lə kɔ d'əzomə əcɔ a dee, ŋ na do əcɔ nə miawo sùgbɔ wu ənə a miawo xɔsə hɔdeka nɔwɔ? ³¹ Yeido mi ij kaa jənə tukaɖa i nunc bə: "Nukee mia dɔ? Nukee mia nù, Nɔmi nukee mia do o?" ³² Do amə kə ij dəsi Mawu a wə^ai na lə su ədu lə ənu hunna wo yomə. Vɔ a, mia Dada kə lə səxo a nya bə ənu hunna wo hian mi. ³³ Mi ji Mawufyɔɖuɖu a kidə ye jromənu wɔwɔ jəŋkɔ, hunna a, wo a cɔ ənu hunna wo see sə na mi dəji. ³⁴ Mi ij kaa bu əcɔ kə gbɔncɔ a kɔ o, do əcɔ kə gbɔncɔ a la va kidə ye tukaɖa wo. Tukaɖa ŋkəkə dekatɔ sun nə ŋkəkə a.»

^a6:32 Amə kə ŋ dəsi Mawu a wo o, i wo yɔ ənə.

Yesu bæ wo η ka dɔ kojo nə amə o

(Luka 6:37-38; Luka 6:41-42)

7 ¹Mi η ka dɔ kojo nə amə dɔ o, hunna a Mawu ca η ka dɔ kojo nə mi o; ²Ɖo sigbə mi dɔ kojo nə amə wo a, i Mawu a dɔ nə miacawo, i ənu kə mia sə jrə ənu nə amə dɛyawo a i Mawu a sə jrə nə miacawo. ³Nukeejɔ, i ə lə kpɔ ənuvi kə lə ηkuvɪ mə nə nɔviwo a, i η dɛ nya bæ atikpo lə ye tɔye ji o? ⁴Nə aa tə η nu nə nɔviwo bə: "Va ma dɛ ənuvi lə ηkuvɪ mə n'əwo" i wa dɛ wo atikpo də tɔwo ji dɛ! ⁵Ayemənuwɔtɔ, vɛ dɛ atikpo kə lə tɔɔ ηkuvɪji a gbɔxo, i na kpɔ wunnu nyɔngbin i la dɛ ənuvi kə lə ηkuvɪji nə nɔvi o a ji i.

⁶Mi η kaa cɔ ənu kə nyi Mawu tɔ a nə avu wo o, nə wo a va trɔ də mi a ji, i kan mi dɔ o. Mi η kaa lə mia jonu nyɔngbin wo kɔngbin də ηkɔ nə əhan wo o, wo a va gbidi wo lə afɔnu.»

Mi byɔ ənu, mi ji ənu i gbə xuxu hɔn

(Luka 11:9-13)

⁷«Mi byɔ ənu, wo a na mi; mi ji, mia kpɔ; mi xuxu hɔn, wo a hui nə mi. ⁸Ɖo nə amə dɛ byɔ ənu a, wo a nə ε; amə dɛ ji ənu a, a kpɔ; amə dɛ xuxu hɔn a, wo a hui nə ε. ⁹Mɛɛ i lə miāmə, i əvi a la byɔ kpɔnɔ, i a cɔ əkpɔ də alɔ mə nə ε? ¹⁰Nɔmi nə i byɔ ε hwevi, a cɔ ədan də alɔ mə nə ε? ¹¹Miawo a, sigbə mi baɔa dɔ a nə, gbɔxo mi nya ənu nyɔngbin wo na na miavi wo, nə mia Dada kə lə səxo a gbə ənu nyɔngbin wo na na amə kə lə byɔ ε a wo mɔ?

¹²Ənu kə mi jɪnɔ bæ amə wo na wɔ nə yewo a, mi wɔ nə ε nə wocawo; dɔ ənyɔ kə Moyizi əsə wema kidə Mawugbɔdɔtɔwo tɔ lə nu a nə.»

Àgbɔ aməvə a wo

(Luka 13:24)

¹³«Mi to àgbɔ cukuvi a nu, dɔ fi wo tɔnɔ i na vɛ dɔn a, ye hɔngbɔ ganɔan, i ye mɔ kəkə i nya toto, amə sɔgbɔ i to nə leena. ¹⁴Vɔ a, fi wo tɔnɔ yi àgbə mavɔmə a, ye hɔngbɔ hwe, i ye mɔ vaadi toto; amə xɔdɛka i kpɔ nə ε to.»

Ati kidə ye cəncən

(Luka 6:43-44)

¹⁵«Mi hən aye də vixogbɔdɔtɔ wo η. Arengbɔ ə nɔnɔ mə i wo cɔnɔ va miagbɔ, vɔ a, əhra i wo nyi lə aye mə. ¹⁶Mi a dəsi ənu kə wo nyi a, to wonu wɔwɔ wo mə. Ɖo wo η kə nə vɛenti cəncən lə awunɔtɔji o, kpɔ wo η kə nə gbinnintin lə əkpɔnfənɔ. ¹⁷Ənə a, ati nyɔngbin a, cəncən nyɔngbin i i nɔnɔ, i ati vɛen a, cəncən vɛen i i nɔnɔ. ¹⁸Ati nyɔngbin dɛ η nɔnɔ cəncən vɛen o, kpɔ ati vɛen η kə tə η na cəncən nyɔngbin o. ¹⁹Ati dɛsiadɛ kə η nɔnɔ cəncən nyɔngbin a o, wo cɔ nə ε i na sə dɔŋkpɪin d'əzomə i. ²⁰Ənə a, mia dəsi vixogbɔdɔtɔ wo lə wo nu wɔwɔ wo mə.»

Àdɛkprɔvi àdɔdɔ awo

(Luka 13:25-27)

²¹«Í nyi amə kə lə yɔ η bæ Àxɔtɔ! Àxɔtɔ! Awo see i ka dɔ əfɔɔ dɔdɔ səxo tɔ a mə o, vɔ a, amə kə wɔ nə tiin Dada kə lə səxo ə jromənu a wo i la dɔmə. ²²Lə kojɔdɔdɔzangbə a, amə sɔgbɔ a bə: "Àxɔtɔ! Àxɔtɔ! Í nyi tɔɔ ηkɔ mə i mi nyi Mawugbɔdɔtɔ lə a? Í nyi tɔɔ ηkɔ mə i mi nya gbɔngbɔn vɛen wo lə a? Tɔɔ ηkɔ mə i mi dosin ənujiwun arɔkpa arɔkpa wo lə a e?" ²³I maa dɔ ηti nə wo bə: "Nyi η dəsi mi kpɔ gbɔdɛ o, mi cɔ lə tiin ηkuvɪ mə, ənuvɛen wɔtɔ wo!"»

Yesu xonu dɛ ɛxo amɛvɛ a wo η

(Luka 6:47-49)

²⁴ «Ɛnɛ a, amɛ dɛsiadɛ kɛ a sɛ ɛnyɔ kɛ η nu vayi a wo, i zɔn dɛjia, a wo dɛ sigbɛ ηucu ηununyato kɛ tɔ ye xɔ dɛ ɛkrɛ ji a ɛnɛ. ²⁵ Ɛci ja, ɛtɔwo dɔ, i aya xo dɛ ɛxo a ji kidɛ wusɛn, vɛ a, ɛxo a η mu o, dɔ wo cɔ ɛxo a dɔ anyi dɛ ɛkrɛji. ²⁶ I amɛ dɛsiadɛ kɛ a sɛ ɛnyɔ kɛ η nu vayi a wo, i gbɛ ma zɔn dɛji a, a wo dɛ sigbɛ ηucu hronɔ kɛ ve tɔ ɛxo dɛ ɛko gudu mɛ a ɛnɛ. ²⁷ Ɛci ja, ɛtɔwo dɔ i aya xo dɛ ɛxo a ji kidɛ wusɛn, ɛxo a mu zedɛka, i tuku.»

Yesu kpra ɛnu dɛ ɛcɛ kprakpa η

²⁸ Kɛ Yesu nu ɛnyɔ hunna wo see jrɔ a, sigbɛ i kpra ɛnu awo mɔ a, kpara ɛhwà a see. ²⁹ Ɖo ɛ kpra nɛ ɛnu wo kidɛ ɛcɛ kprakpa, i y'enukpramɛ wo η wo dɛ sigbɛ wo sɛkpramɛtɔ wo tɔ ɛnɛ o.

Yesu vɔ ɛ̀dɔ̀ nɛ dɔ̀jɛnnɔ dɛka

(Makɔ 1:40-45; Luka 5:12-16)

8¹ Gàkɛmɛ Yesu lɛ dɛ lɛ ɛto a ji a, àhwà sùgbɔ sùgbɔ dɛka wo kprɔ ɛ do. ²Dòjɛnnɔ dɛka gbotɛɔ Yesu i jɛkro dɛ ɲkɔ nɛ ɛ, i bɛ: «Àxotɔ, nɛ i jro ɛwo a, ɛ co aa vɔ ɛ̀dɔ̀ ɲ.» ³Yesu vru alɔ sɛ tɔ ɛ i bɛ: «È jro ɲ, ɛ̀dɔ̀ na vɔ n'ewo!» Zedɛka a, dɔ̀jɛn a vɔ nɛ ɛ. ⁴I Yesu nu nɛ ɛ bɛ: «Đo ɛto ɲ nỳɲɲɲbin, ka nu ɛnyɔ dɛkɛn nɛ amɛ dɛ ɔ, vɔ a, vɛɛ cɔ dɛekio disa nɛ Mawuwɔsɔtɔ wo, i na sa ɛvɔ kɛ Moyizì ɛsɛ byɔ bɛ wo a sa a, nɛ amɛ wo see na nya bɛ ɛdɔ̀ vɔ nɛ ɛwo nyawo.»

Yesu vɔ ɛ̀dɔ̀ nɛ sɔ̀jagan dɛka ye mɛnsɛntɔ

(Luka 7:1-10; Jaan 4:43-54)

⁵Gàkɛmɛ Yesu dɔ̀ Kapɛnawumu a, sɔ̀ja kavɛtakpogan rɔmatɔ dɛka tɛbɔ ɛ, i tɔ akpɛdɛdɛ nɛ ɛ. ⁶I bɛ: «Àxotɔ, tiin dɔ̀vi xokprɔbɔ, i mre dɛ àxomɛ dɛ, i lɛ sɛ vɛ̀vɛ sùgbɔ.» ⁷Yesu nu nɛ ɛ bɛ: «Naa yi i vɛ vɔ ɛ̀dɔ̀ a nɛ ɛ.» ⁸Vɔ a, sɔ̀jagan a gbɛ trɔ xɔnyɔ, i bɛ: «Àxotɔ, nyi ɲ jɛ nɛ na dɔ̀ tiin xomɛ ɔ. Vɔ a, dɛgbɛ nɛ tiin dɔ̀vi ɛdɔ̀ na vɔ. ⁹Đo ɲca a amɛ gɔmɛ i ɲ lɛ, gbɔxɔ sɔ̀ja buwo gbɛ lɛ àgɔmɛ ɲ. Nɛ ɲ nu nɛ ɛdɛ bɛ: "Yì a!", ɛ yinɔ; nɛ ɲ nu nɛ ɛbu bɛ: "Vaa!", ɛ vanɔ; kidɛ nɛ ɲ nu nɛ tiin mɛsɛntɔ bɛ: "Wɔ ɛnula ɲ", ɛ wɔ nɛ ɛ.» ¹⁰Kɛ Yesu sɛ ɛnyɔ hunna wo a, y'enu nyɔɲkɔ ɛ, i nu nɛ amɛ kɛ lɛ kprɔ ɛ do a wo bɛ: «Lɛ àdɔ̀do mɛ a, ma nu nɛ mi, nyi ɲ kprɔ amɛ dɛ i i wɔ xɔsɛ ɛla mɛki dɛ lɛ Izrayeli ɔ. ¹¹ɲ gbɛ lɛ nu i nɛ mi bɛ amɛ sùgbɔ a co ɛwezɛxo kidɛ ɛwejɛxo i la dɔ̀ ɛnu kidɛ Abraxamù, Izaki kidɛ Jakɔbu lɛ ɛfyɔ dɔ̀dɔ̀ sɛxo tɔ a mɛ. ¹²Vɔ a, amɛ kɛ nyi ɛfyɔdɔ̀dɔ̀ a tɔ awo, wo a lɔwo kɔdɛ xixɛnu lɛ zubru mɛ. Leena i wo a fan avin i dɔ̀ adɔ̀ku lɛ.»

¹³I Yesu nu nɛ sɔ̀jagan a bɛ: «Yì tɔxɔmɛ, na vamɛ n'ewo sigbɛ ɛ xɔ ɛ sɛ a!» I lɛ gàxoxo a mɛ a, ɛ̀dɔ̀ vɔ nɛ amɛsɛntɔ a.

Yesu vɔ ɛ̀dɔ̀ nɛ dɔ̀nɔ sùgbɔ

(Makɔ 1:29-34; Luka 4:38-41)

¹⁴Hunna wo ɲgbɛ a, Yesu vayi Pyɛɛ ɛ xomɛ, i vùvɔgan dɛka lɛ dɛfun nɛ Pyɛɛ ɛsinɔ i i mre dɛ. ¹⁵Yesu t'alc yelɔ, i vùvɔgan a vɔ nɛ ɛ, i i co, i tɔ yemɛjro xɔxɔ.

¹⁶Kɛ fiɛnyigbɔ sun a, wo lɛ ama kɛ gbɔngbɔn vɛn lɛ d'ayanɔ awo sùgbɔ va nɛ ɛ. Yesu dɛgbɛ dɛ gbɔngbɔn vɛn awo, i wo a co lɛ amɛ kɛ ji i lɛ a wo, i i gbɛ vɔ ɛ̀dɔ̀ nɛ dɔ̀nɔ wo see. ¹⁷Nɛ ɛnu kɛ wo ɲrɔ dɛ Mawugbɛdɔ̀tɔ Ezayii wema mɛ a na cɛ: «È xɔ mia goto dɔ̀wo, i lɛ mia dɔ̀gbɛn wo hɛn.»

Amɛ kɛ lɛ jia kprɔ Yesu do awo

(Luka 9:57-62)

¹⁸Kɛ Yesu kprɔ àhwà sùgbɔ kɛ bɔ dɛ ɛ dɛ awo a, ɛ nu nɛ ye dɛkprɔvi wo bɛ: «Mi a yi àgɛ dɛya ji nɛ ɛtɔ a.» ¹⁹Èsɛkpramɛtɔ dɛka tɛbɔ ɛ, i nu nɛ ɛ bɛ: «Ènuɔkpramɛtɔ, naa kprɔ ɛwo do to lɛfi ɛ kaa to awo see.» ²⁰Yesu nu nɛ ɛ bɛ: «Wetɛkre wo wɔ ɛdɔ̀ dɛ i nɔnɔmɛ, i xɛvi wo wɔ atɔn dɛ i nɔnɔmɛ. Vɔ a, àgbɛtɔ ɛvi a ɲ wɔ àfidɛ dɛ i cɔ nɛ ɛta do ɔ.» ²¹Àdɛkprɔvi bulɔmɛ nu nɛ ɛ bɛ: «Àxotɔ, nagbɛ ɲ nɛ ma vɛ dɛ tiin dada gbɔxɔ.» ²²Yesu nu nɛ ɛ bɛ: «Kprɔ ɲ do! Gbɛ amɛ kuku wo dɛ nɛ wo a dɛ wo mɛkuku wo.»

Yesu dɔ̀ ɛya Ganɲan dɛka tɛ

(Makɔ 4:35-41; Luka 8:22-25)

²³Yesu dɔ̀ ɛtɔjihun mɛ, i ye dɛkprɔvi wo kprɔ ɛ do. ²⁴Zedɛka a, aya ganɲan dɛka tɔ xoxo lɛ ɛtɔ a ji, i ɛtɔ a fɔngu i na xɔ ɛci gbɛnkɔ dɛ ɛtɔjihun a ɲ. Yesu dɛ lɛ dɔ̀n arɔn ganamɛ. ²⁵Ye dɛkprɔvi wo tɛbɔ ɛ, i nyɔ ɛ, i nu nɛ ɛ bɛ: «Àxotɔ! Va xɔ mi gan;

mì ka ku!»²⁶ Yesu nu nà wo bà: «Nukeejɔ i mi lə vɔnvɔn? Àgbətɔ xɔsə hɔɔɔkəno wo!» Ɛnə a, é co i ɔəgbə də ətɔ a kidə aya a vəvəɔə, i əɔa ɔo to àfisiasi. ²⁷ Ɛnu hunna kpaca ye dəkprɔviwo i wo lə nu bà: «Àgbətɔ kee i nyi ila, i aya kidə ətɔ sə nə ətɔnu nə ɛ?»

Yesu nya gbɔngbɔn vɛn lə ɲucu aməvə ɔəkawo ji

(Makə 5:1-20; Luka 8:26-39)

²⁸ Kə wó va ɔi də àgə ɔəyaji nə ətɔ a, lə Gadaratɔ wo dumə a, gbɔngbɔn vɛn lə ɲucu aməvə ɔeka wo ji, i wó do co əyɔxɔ^b i va dogo Yesu. Wó wɔ nə adan kəkə amə ɔə ɲ tə zɔnə əmɔ to leena o. ²⁹ Ɔucu awo tɔ àxa dədə bə: «Nukee ə kaa wɔ kidəmi; Mawu vi! Ɛ ka va daya nə mi gbɔxo gəkəmə mi a kpəfun a la va i a?»

³⁰ Ɛhan sùgbɔ ɔəkawo lə ɔi ənu lə àzɔgə nə wo. ³¹ Gbɔngbɔn vɛn awo lə də àkpə nə Yesu bə: «Nə ə ka nya mí do a, na nya mí ɔiɔa əhan hunna wo mə.»

³² Yesu nu nə wo bə: «Mí yi.» Zeɔeka a, gbɔngbɔn vɛn awo do, i ve ɔo əhan awo mə, i əhan wo su ədu ɔi co ətɔ a ji kɔ də ətɔ a mə, i wo see ku ətɔ ku.

³³ Amə kə lə cɔ əhan awo si, i yi ədùgan a mə, i nu ənu kə jɔ awo see nə amə wo. Wó gbə trɔ nu sigbə gbɔngbɔn vɛn do lə ɲucu aməvə awo mə mə a. ³⁴ Ɛnə a, ədùgan mə tɔwo see lɔ àhwà i ve dogo Yesu, kə wo kpɔ ɛ a, wó tɔ àkpə dədə nə ɛ bə na co lə yewo nyigbanji.

^b8:28 Ɛkpətomə i Izrayelitɔwo ɔinə amə kuku do, Ye i mi yɔ bə əyɔxɔ, wo gbə yɔ nə ɛ bə: Amə kuku ɔixɔ.

Yesu vɔ ɛ̀d̀d̀ nɛ kprɔ̀bɔ̀nɔ ɔɛka

(Makə 2:1-12; Luka 5:17-26)

9¹ Yesu ɔɔ ɛ̀tɔ̀jihun ɔɛka mɛ, i to ɛ̀tɔ̀ a ji va yi ye dugan mɛ. ² Kprɔ̀bɔ̀nɔ ɔɛka mre dɛ ɛ̀ba ji ɔɛ, i wo cɔ ɛ va nɛ Yesu. Kɛ Yesu kprɔ sigbɛ wo xɔ sɛ mɔ a, i nu nɛ kprɔ̀bɔ̀nɔ a bɛ: «Ɛvinɔyɛ! Do ɛ̀ji, wo cɔ tɔɔ gɔ̀jɛjɛ wo ke ɛ̀wo.» ³ Ɛsɛkpramɛtɔ ɔɛka wo lɛ nu dɛ aye mɛ bɛ: «Ɔjucu la lɛ xonu d'ɛ̀gɔ̀ nɛ Mawu.» ⁴ Yesu nya ɛ̀nu kɛ wo lɛ nu dɛ aye mɛ a, i bɛ: «Nukeejɔ i mi lɛ bu ɛ̀nuvɛɛn hunna wo kprɔ ma? ⁵ Nɛ wo a nu bɛ: "wo cɔ tɔɔ gɔ̀jɛjɛ wo sɛ kɛ ɛ̀wo", nɔmi "cɔ jɛtɛ i zɔn a" ɔɛe, lɛ amɛ̀vɛ̀ ɛ̀wo mɛ kee i bubɔ wu ɛ̀ɔɔ? ⁶ Vɔ a, ɛ̀ji bɛ mi a nya bɛ, ɔ̀gbɛtɔ Ɛvi a wɔ ɛ̀cɛ kɛ la cɔ ɛ̀gɔ̀jɛjɛ sɛ kɛ amɛ ɔɛ lɛ anyigbanji.» Ɛnɛ a, Yesu nu nɛ kprɔ̀bɔ̀nɔ a bɛ: «Cɔ jɛtɛ nɛ na cɔ tɔɔ ba i yi tɔɔ xo mɛ.» ⁷ Ɔjucu kprɔ̀bɔ̀nɔ a cɔ jɛtɛ i yi ye xo mɛ. ⁸ Kɛ ɛ̀hwɛ̀ wo kprɔ ɛ̀nɛ a, vɔ̀nɔvɔn jɛ wo ji, i wɔ tɔ Mawu kafukafu, cagbɛ ɛ̀cɛ hunna ke Mawu na ɛ̀gbɛtɔ wo a taɔɔ.

Yesu yɔ Matie

(Makə 2:13-17; Luka 5:27-32)

⁹ Kɛ Yesu cɔ leena i yikɔ a, ɛ kprɔ ɛ̀ncu ɛ̀tahocantɔ ɔɛka i i kanrɛn dɛ y'edɔwɔxo ɔɛ, wo yɔnɔ ɛ bɛ Matie*. Yesu nu nɛ ɛ bɛ: «Kprɔ̀ndɔ!» Ɛ cɔ i kprɔ ɛ do. ¹⁰ Yesu lɛ ɔ̀unu lɛ Matie xo mɛ, ɛ̀tahocantɔ sɔ̀gbɔ wo kidɛ ɛ̀gɔ̀jɛtɔ wo va, i kaa ɔ̀ɔ ɛ̀nu kidɛ Yesu kidɛ ye dɛkprɔvi wo. ¹¹ Kɛ Farizitɔ wo kprɔ ɛ̀nɛ a, wo nu nɛ ye dɛkprɔvi wo bɛ: «Nukeejɔ i mia nukpramɛtɔ lɛ ɔ̀ɔ ɛ̀nu kidɛ ɛ̀tahocantɔ wo kidɛ ɛ̀gɔ̀jɛtɔ wo ma?» ¹² Yesu sɛ ɛ̀nyɔ a, i nu nɛ wo bɛ: «Ɔji nyi amɛ kɛ lɛ nyɔ̀ngbin ɔɛ awo, i hinya nɛ doto o, vɔ a, dɔ̀nɔwo i hinya nɛ. ¹³ Mi yi i ve bado, i mɔ̀njɛ Mawunɔ kɛ nu bɛ: "ɔ̀dɔ̀nnɔ kprɔkprɔ nɛ amɛ i ɛ̀j lɛ ji, nyi ɛ̀j lɛ ji ɛ̀nɔ sasa o." Ɔɔ ɛ̀ji nyi amɛ kɛ lɛ bubɛ yewo nyi amɛ nyɔ̀ngbin awo yɔ gbɛ i ɛ̀j va o, vɔ a, ɛ̀gɔ̀jɛtɔ wo gbɛmɛ i ɛ̀j va.»

Yesu xonu dɛ ɛ̀nu brabra ɛ̀j

(Makə 2:18-22; Luka 5:33-39)

¹⁴ Hunna ɛ̀gbɛ a, Jaan Mawucilɛnamɛtɔ a, ye dɛkprɔviwo tɛbɔ Yesu i ka ɛ sɛ bɛ: «Nukeejɔ i mia wo kidɛ Farizitɔ wo branɛ ɛ̀nu, i tɔɔ dɛkprɔvi wo ɛ̀j branɔ o?» ¹⁵ Yesu nu nɛ wo bɛ: «Amɛ kɛ wo yɔ va nyɔ̀run kprɔkprɔ toho a, wo a tɛ ɛ̀j nɔ ɛ̀tikuku mɛ gɛkɛmɛ nyɔ̀run ɔɛtɔ a kprɔtɔ ɔɛ lɛ wo gbɛ a a? Vɔ a, ɛ̀kɛkɛ ɔ̀wɔ la sun, i wo a va cɔ nyɔ̀rundɔtɔ a cɔ lɛ wogbɔ, ganamɛ i wo a branu. ¹⁶ Amɛ ɔ̀ɔ ɛ̀j ran nɛ avɔn yeyee sɛ tɔnɔ dɛ awu xoxo mɛ o, ɔɔ avɔn yeyee a la cɔ awu xoxo a vu, i vuvu do a la gbɛ kɛkɛ kpee. ¹⁷ Wo ɛ̀j ɔɔ nɛ vɛɛn yeyee i sɛ kɔnɛ dɛ ayugro xoxo mɛ o, nɛ wo wɔ ɛ̀nɛ a, ayugro xoxo a la wo, i vɛɛn yeye a la kɔ dɛ anyigban mɛ, i ayugro a la gu amɛ; Vɔ a, vɛɛn yeyee a, ayugro yeyee mɛ i wo ɔɔ nɛ ɛ do, i vɛɛn a kidɛ ayugro a see na nɔ nyɔ̀ngbin.

Yesu vɔ ɛ̀d̀d̀ nɛ nyɔ̀run ɔɛka, i gbɛ nyɔ nyɔ̀ruvi ɔɛka cɔ ku

(Makə 5:21-43; Luka 8:40-56)

¹⁸ Gɛkɛmɛ Yesu lɛ nu ɛ̀nyɔ hunna wo a i Jifu wo gan ɔɛka va jɛkro, i nu nɛ ɛ bɛ: «Ɛvinɔyɛ nyɔ̀ruvi ku ifia, va cɔ alɔ dɛji nɛ a trɔ va ɛ̀gbɛ.» ¹⁹ Yesu cɔ, i kprɔ ɛ do kidɛ ye dɛkprɔvi wo.

²⁰ Nyɔ̀run ɔɛka le, i ɛ̀hun lɛ kɔ nɛ ɛ cɔ ɛ̀xo amɛwɛvɛ̀ kɛ, ɛ tɛbɔ Yesu to ɛ̀gbɛ i tɔ alɔ yewu to. ²¹ Ɔɔ ɛ̀nu dɛ aye mɛ bɛ: «Nɛ ɛ̀j tɛ ɛ̀j talɔ yewu a, ɛ̀dɔ la vɔ ɛ.» ²² Vɔ a, Yesu trɔ kprɔ ɛ i bɛ: «Ɛvinɔyɛ, do ɛ̀ji! Tɔɔ xɔsɛ xɔ ɛ̀wo gan.» Zeɔɛka a, ɛ̀dɔ vɔ nɛ ɛ. ²³ Kɛ Yesu va ɛ̀gan a xomɛ a, i kprɔ guse kutɔwo kidɛ ɛ̀hwɛ̀ sɔ̀gbɔ kɛ lɛ ɔ̀ɔ zikiti a

* 9.9 Matie i wo gbɛ yɔnɔ bɛ Levii

wo a, é nu nə wo bə: ²⁴ «Mi co lela! Ij ku o, arɔn i i le dɔn.» I wó lə kalasi i. ²⁵ Kə wo nya àhwà sùgbɔ a do də xixənu a, Yesu ɔo əxo a mə, i lə alc nə ɔevi a, i nyɔruvi a nyɔ i co j'ətə. ²⁶ Ɔnu hunna kə jo a, gban to àfisiafi lə əkan a see mə.

Yesu hun ŋkuvi nə ŋkuvitɔnɔ aməvə

²⁷ Gàkəmə Yesu co leena a, ŋkuvitɔnɔ aməvə kprɔ ɛ do i lə d'axa bə: «Kprɔ àdɔnnù mə nə mi, Davidi əvi.»

²⁸ Kə Yesu ɔo əxo a mə a, ŋkuvitɔnɔ awo təbɔ ɛ, i Yesu lə ka wo sə bə: «Mi xɔsə bə ij co naa hun ŋkuvi nə mi a?» Wó rɔn nə ɛ bə: "Ɔen Àxotɔ." ²⁹ Kə wo nu ənə a, Yesu cɔ alc tɔ ŋkuvi nə wo, i bə: «Na vamə nə mi sigbə mi xɔ ɛ sə a!» ³⁰ I wo ŋkuvi wo hun, i Yesu də əsə nə wo vəvəɔə bə: «Mi hən aye nə amə ɔə ij ka nya o.» ³¹ Vɔ a, kə wó do a, wo vɛ nu ənu kə Yesu wɔ a to əkan a see mə.

Yesu vɔ ədɔ nə aɔəkunɔ ɔəka

³² ŋkuvitɔnɔ awo lə do pɛɛ ɔəɔə i wo kprɔ ŋucu ɔəka va nə Yesu, i gbɔngbɔn vɔen ləji i ij gbə tə xonə ənu o. ³³ Kə Yesu nya gbɔngbɔn a ji i lə aɔəkunɔ a ji a, é tɔ nuxo xoxo. Ɔ kpacə àhwà kə bɔ ɔə a, i wo lə nu bə: «Mi ij kprɔ ənu ila mɔki ɔə lə Izrayeli kprɔ gbə ɔə o.» ³⁴ Ama Farizitɔ wo bə: «Gbɔngbɔn vɔen wo gan i i sə lə nya gbɔngbɔn vɔen wo.»

Àgbətɔ wo nu ɔu àdɔnnù nə Yesu

³⁵ Yesu lə to ədùgan wo kidə bota wo see mə, i na lə kpra ənu amə wo lə wo bɔbɔxo wo, i na lə nu Mawufyɔɔuɔu a ye nyɔnyɔɛ, i na lə vɔ ədɔ wo kidə gotodɔ wo see nə amə wo. ³⁶ Kə Yesu kprɔ àhwà a, wo nu ɔu àdɔnnù nə ɛ, ɔo é kprɔ bə ənu tikɔ nə wo, i əwun ku wo, i wó wɔɔə sigbə arengbɔ kə ij wɔ kprɔtɔ ɔə a ənə. ³⁷ I Yesu nu nə ye dəkprɔvi wo bə: «Ɔnuku kə wo a ji awo, sùgbɔ l'əbo a mə, vɔ a, əɔwɔtɔ wo ɔə nyi hɔɔəka. ³⁸ Mi d'akpə nə əbotɔ a, nə a dɔ əɔwɔtɔ wo ɔiɔa ye bomə nə ənuku awo jiji.»

Yesu ə dəkprəvi aməwivə awo*(Makə 3:13-19; Luka 6:12-16)*

10¹ Yesu yə ye dəkprəvi aməwivə, i na wo əcə kprakpa nə wo a sə nya gbəngbən vən wo, i la və nə ədđ wo see nə amə wo, kidə gotodə wo see. ² Amədqəda aməwivə kə i can awo kə: ηkəwə a, Simwə kə wo yə nə bə Pyeə a, kidə nɔvia Andre; Zebede əvi wo aməvə Jakə kidə nɔvia Jaan. ³ Filipu kidə Batremi; Təma kidə Matie atahocantə a, Jakə Alufe əvi a kidə Taqeə; ⁴ Simwə kumarin jə d'ədujito a, kidə Juda Isikariotə kə ka va sa Yesu a.

Yesu də ədđ ye dəkprəvi aməwivə awo*(Makə 6:7-13; Luka 9:1-6)*

⁵ Wo aməwivə hunna wo i Yesu də dīda, i kpra ənu wo bə: «Mi ij ka yi amə kə η nyi Jifu a wo gbə o, kprə mi ij ka yi Samari dugan də mə o. ⁶ Vđ a, mi yi Israyelivi kə wə dē sigbə arengbə bubu ənə awo gbə. ⁷ Nə mi yikə lə əmɔji a, mi a nu mawunyə nə amə wo bə: "Əfyə dudu səxo tə a təbɔ". ⁸ Mi və ədđ nə dənə wo, i nyə amə kuku wo, mi və ədđ nə dɔjennə wo, i nya gbəngbən vən wo. Wo na mi əfə, mi a cawo mi na amə wo əfə. ⁹ Mi ij kaa hən cika o, mi ij kaa hən əho nɔmi əgajen də də bosun mə o. ¹⁰ Mi ij kaa hən əgro sə zən əmɔ a o, mi ij kaa hən awu də zən lə kə mi do dē a η o, mi ij kaa hən əfəkpa o, mi ij kaa hən əkpo o; də ədđ wəwə də a xə y'enu dūdū. ¹¹ Nə mi də ədđugan də nɔmi bota də mə a, mi byə amə kə jə i la xə mi amə jro a tasə, i mi a nə leena kəkə jə gəkəmə mi a co lə ədđ a mə do a. ¹² Nə mi də əxo də mə a, mi a ciwo bə: "Fafa na nə əxo əla mə". ¹³ Nə əxo a mə tə wo xə mi a, mi a fafa na cə dəji, vđ a, nə wo ij xə mi a, mia fafa na tɔvə miagbə. ¹⁴ Nə wo ij xəmi o, nɔmi wo ij də əto mia nyəwo o, lə əxo də mə nɔmi ədđugan də mə a, mi do i mi a xuxu mia fəkowo* . ¹⁵ Ma nu ədđodo nə mi: Lə kojoqoqozangbə a, əto kə wo a dən nə Sodəmutə wo kidə Gomwəwə wo a la bubu wu kə wo a dən nə ədđugan hunna mətə wo a.»

Yesu nu aya kə ədəkprəvi awo la va dū a nə wo*(Makə 13:9-13; Luka 21:12-17)*

¹⁶ «Yekə η də mi dīda i mi wə dē sigbə arengbə wo ənə l'əhra wo dɔndomə, yeidə mi jə aye sigbə ədan ənə, i mi a fa xomə sigbə əhwene ənə. ¹⁷ Mi hen aye də əgbətə wo η, də wo a va dən mi yi kojoqoxo wo i la dɔhwə kidə mi, i la xo mi lə mia bəbəxo wo. ¹⁸ Wo a kprə mi yi ədđugan wo, kidə əfyə wo ηkə, cəgbə tinyə; nə mia sə də kunu η lə woo kidə amə kə ij nyi Jifu a wo ηkə. ¹⁹ Gəkəmə wo a kprə mi nyikə kojoqoxo a, mi ij kaa lə bu ənu kə mia nu, nɔmi sigbə mi a xonu mɔ a kprə o, wo a cə ənyə kə mi a nu a wo də aye mə nə mi lə ganamə. ²⁰ Də ij nyi mia ηtawo i kaa xonu lə ganamə o, vđ a, mi a Dada əgbəngbən i la xonu tə mia ji. ²¹ Nɔvi a sa ye nɔvi bə wo a wū, nənə kə i dada la sa əvi a nə wo a wū, i əvi wo la co də wo məjito wo ji, i wo a wə i wo a də əkuhwə nə wo. ²² Amə wo see la gbə mi cəgbə tiinyə. Vđ a, amə kə la dən kəkə yi vɔvɔnu a, wo a xə ε gan. ²³ Nə wo lə tən əhwə mi l'ədđugan də mə a, mi si yi əbu mə. Ma nu ədđodo nə mi, mi ij ka a tə Israyeli dugan wo mə və gbəxo əgbətə əvi a la va o. ²⁴ Ədəkprəvi də ij wu nə Y'enukprəmətə o, nə kə i aməsəntə də ij wu nə y'egan ənə. ²⁵ Nə ədəkprəvi də nya ənu sɔ kidə y'e nukprəmətə a, ə sun, i nə aməsəntə də nya ənu sɔ kidə y'egan a, ə sun. Nə wo yə Axotə a bə: "Bezebula" gbəngbən vən wo gan a, əηkə kə wo a na əxo a mə vi wo a la baqa wu hunna.»

* **10.14** Lə Israyeli vi wo ənu wəwə mə a, wo xuxu nə əfə ko, nə wo ka co lə ədđugan kə η nyi jifuwo tə də mə, i na sə disa bə yewo η gbə wəwə əkan caca dɔken d'ədu dē kidə ədđugan hunna o.

Amə kə wo ɔo a vɔnvɔn nɔ a*(Luka 12:2-7)*

²⁶ «Mi ɲ kaa vɔnvɔn nə amə wo o. Ɛnu kə lə bəbə a, wo see la jə gbəngba; i ənu kə lə wawra ɔe a, amə wo see la mɔɲjə mə. ²⁷ Ɛnyɔ kə ɲ nu nə mi də bəbə mə a, mi nu i lə gbəngba; i ənu kə wo ɔkpa i nu nə mi a, mi də àxa i nu i l'əxo wo ta. ²⁸ Mi ɲ kaa vɔnvɔn nə amə kə co a wù ɲtiran i ɲ ka tə ɲ wu əsə a o. Vɔ a, mi vɔnvɔn nə Mawu kə wɔ àcɛ ɔe, i la cɔ ɲtiran kidə əsə a d'əzomavɔ mə a. ²⁹ Mi kpɔ bə huzuhuzukui aməvə ɲ lə əho ɔe ji a e? Ɛ lə ənə gbɔxo ɔəken ɲ ku nɔ Mawu mia Dada ma na nya o. ³⁰ Miawo a, əɔa kə lə əta nə mi a wo see a, hənhrən i wo nyi. ³¹ Yeidɔ, vɔnvɔn ɲ kaa ji mi o, ɔo mi xɔho wu huzuhuzukui sùgbɔ.»

Amə kə gbə Yesu kidə amə kə rɔn ɛ awo*(Luka 12:8-9)*

³² «Nə amə ɔe disa lə aməyamə ɲkɔ bə ye nyi tiinyə a, ɲ ca maa ɔee disa lə tiin Dada kə lə səxo a ɲkɔ bə é nyi tii nyə. ³³ Vɔ a, nə amə ɔe gbə ɲ lə amə siamə ɲkɔ bə ye ɲ dəsi ɲ a, ɲ ca maa gbə e lə tiin Dada ɲkɔ lə səxo bə nyi ɲ dəsi i o.»

Yesu bə ɲ nyi fafa i ye hən va o vɔ a kankran i ye hən va.*(Luka 12:51-53; 14:26-27)*

³⁴ «Mi ɲ kaa bu bə fafa i ɲ hən va anyigban ji o, ɲ nyi fafa i ɲ hən va o; vɔ a, əwi i ɲ hən va. ³⁵ ɲ va, i la kran əvi ɲucu lə ye dada ɲ, i la kran əvi nyɔrun lə ye nana ɲ, i la gbə kran əvisi lə àcuncɔ ɲ. ³⁶ Amə ɲta ə xomə tɔwo la nyi amə əkətɔwo.»

³⁷ Amə kə rɔn ye dada nɔmi ye nana wu ɲ a, amə hunna ɲ jə i la nyi tiin dəkprɔvi o. Amə kə gbə rɔn əvi a ɲucu nɔmi əvi a nyɔrun wu ɲ a, ɲ gbə jə i la nyi tiin dəkprɔvi o. ³⁸ Nə amə ɔe ɲ cɔ ye ticoga, i kprɔɲdo o, amə hunna ɲ jə a nyi tiin dəkprɔvi o. ³⁹ Amə kə lə ji a xɔ ye gbə gan a, la cɔ ɛ bu, i amə kə la cɔ ye gbə bu cəgbə tii nyə a, la gbə kpɔ ɛ.»

Ɛfən kə wo a tu nə amə kə xɔ Yesu awo*(Makə 9:41)*

⁴⁰ «Amə kə xɔ mi a, ənyə i lə xɔ, amə kə xɔ ɲ a, amə kə dɔ ɲ ɔiɔa a i lə xɔ. ⁴¹ Nə amə ɔe xɔ Mawuɲədɔtɔ ɔe, nə kə i nyi Mawuɲədɔtɔ taɔo a, amə hunna la kpɔ əfəntu nu Mawuɲədɔtɔ tɔ. Nə amə ɔe xɔ amə jɔjɔ ɔe cəgbə kə i nyi amə jɔjɔ tɔ a, amə hunna la kpɔ əfəntunu amə jɔjɔ tɔ. ⁴² Amə kə la na əci fafa kɔfu ɔəka ɔeɔe, amə ma nyi ənu ɔe əla lə tiin dəkprɔviwo mə, cəgbə kə i nyi tiin dəkprɔvi a, ma nu àdɔdɔ nə mi, ɲ ka ji ye lə dokpin o.»

Jaan Mawucilənamətə a də amə dīda Yesu gbə.

(Luka 7:18-35)

11 ¹ Kə Yesu kpri ənu hunna wo ye dəkprəvi aməwivə awo jro a, é co leena i ka ve kpri ənu amə wo, i la gbə nu Mawu nyo a nə ədūgan kə lə əkan hunna mə a wo.

² Jaan Mawucilənamətə a lə gəkpamə, i sə ənu kə Kriso lə wə a wo, i də ye dəkprəviwo dīda ε, ³ nə wo a ve ka Yesu sə bə: «Əwo i nyi amə kə dō la va a à, nɔmi mia dōŋkui amə bulmə?» ⁴ Yesu rɔn nə wo bə: «Mi yi i ve nu ənu kə mi lə sə awo, kidə kə mi lə kpri awo, nə Jaan: ⁵ Ŋkui tɔnɔ wo lə kpri ənu, əsəkunɔ wo lə zɔn, dɔjennɔ wo dɔ lə vɔ, ətokunɔ wo lə s'ənu, amə kuku wo lə gbə va àgbə, i wo lə do əŋə nyɛ a nə ayamənɔ wo. ⁶ Ənu nyo nə amə kə ŋ ka gbə xɔsə dɛ cəgbə tinyə a o.» ⁷ Kə Jaan ye dəkprəvi wo trɔyi a, Yesu tɔ Jaan ye nyo nunu nə àhwà kə bɔ dɛ a bə: «Nyɛ mi ve kpri lə zogbəji a? Rinya kə aya cɔ a à? ⁸ Ənə a, nyɛ mi ve kpri? Amə dɛka kə do awu xɔ əho a à? Vɔ a, amə kə do nə awu xɔ əho wo a, əfyɔ wo xɔ i wo nɔnɔ. ⁹ Nyɛ mi ve kpri? Mawugbədɔtə a? Əen i ŋ nu nə mi, é gbə wugan Mawugbədɔtə. ¹⁰ Də Jaan i nyi amə kə Mawunyo wema nu ye nyo dɛ bə: "Yekə, naa dɔ tiin ŋədɔtə dīda jə ŋkɔ n'əwo, nə a gra əmɔ do dɛ n'əwo." ¹¹ Lə àdòdomə a, ma nu nə mi, lə àgbətə kə nyɔrun ji a wo mə a, dɛken ŋ wugan Jaan Mawucilənamətə a o, gankə amə kə hwe wu lə Mawufyo dudu mə a ganɔan wu i. ¹² Co gəkəmə Jaan Mawucilənamətə a tɔ Mawu ŋə a dodo kəkə sə jə ifia a, əfyɔ dudu səxo tɔ a nyi wusən nu, i amə kə dowusən sùgbɔ a wo i a kra jə nu. ¹³ Mawugbədɔtəwo see, kidə əsə kə Mawu do to Moyizì ji a wo xonu də əfyɔ dudu səxo tɔ a ŋ kəkə sə jə Jaan gəmə. ¹⁴ I nə mi jro, i a ka də ənyɔ kə ŋ lə nu a ji a, Jaan i nyi Elii kə dō la va a. ¹⁵ Nə amə də wə əto dɛ, i la sənə a, na sə. ¹⁶ Mə ε ŋ naa jrə əgbəvi wo do? Wó dɛ dɛvicukui kə kanren də əduɔboji, i lə də àxa dīda wo hati wo bə: ¹⁷ "Mi ku gusə nə mi, i mi gbə əwe dudu! Mi ji əkuha wo nə mi, i mi gbə avin fanfan!" ¹⁸ Də Jaan va, ŋ dɔ nə ənu o, kpri ŋ nu nə àhà o, i wo bə: "gbɔngbɔn vɔɔn i ləji." ¹⁹ Àgbətə Evi a va, i dɔ nə ənu i nu nə àhà, i wo bə: "Mi kpri ənuɔtə, àhànɔtə, é nyi əxɔ kidə ətahojɔtə wo kidə àgɔjəto wo!" Vɔ a, amə kə kpriwə ŋununyanya Mawutə do awo dənɔ disa to ənu nyɔŋgbin wəwə mə."»

Ədu kə gbə Yesu xɔsə awo

(Luka 10:13-15)

²⁰ Yesu tɔ nuxo xoxo də amə kə lə ədūgan kə mə i wə ənu jiwun sùgbɔ lə awo ŋ, dɔ ədù a mətə wo ŋ trɔ jɔjɔ o. ²¹ Yesu nu nə wo bə: «Heee! Nə mi Korazentə wo! Heee! Nə mi Betsayidatə wo! Də ənujiwun kə jɔ lə miagbɔ a wo, nə i nyi Tiitə wo kidə Sidəntə wo gbə i wo jɔ lə a, wo a ve cɔ kotoku do i la si əfi i sə disa bə yewo trɔjɔjɔ xoxo vɔ. ²² Yeidə, ŋ lə dɛmə nə mi bə: Lə kojo dɔdɔzangbə a, əto kə wo a dɔn nə Tiir kidə Sidəntə wo a, ŋ kaa sənwan dɔ miatə o. ²³ I miawo Kapenawumutə wo, mi bu bə Mawu a cɔ mi yi ji, kəkə yi jinɔkɔri i à? Gbədə! Mawu a zin mi d'əgümə kəkə yi əkutomə. Də ənujiwun kə jɔ lə miagbɔ a wo, nə i nyi Sodəmu i wo jɔ lə a, ədù hunna la kpriwə dɛ kəkə jə əgba. ²⁴ Yeidə ŋ lə nu nə mi bə: Lə kojo dɔdɔzangbə a, əto kə wo a dɔn nə Sodəmutə wo a, ŋ kaa sənwan dɔ miatə o.

Yesu bə mi va əgbənyə nə ma na i mi a gbən

(Luka 10:21-22)

²⁵ Ganamə a Yesu xɔ nuxo i bə: «Dada, ŋ lə kafu əwo Ətəhɔnɔ Mawu Jinɔkɔri kidə anyigbantə, dɔ é cɔ ənu hunna wo wra də ənunyatə wo kidə ənugməsətə wo, i va sə disa nə dɛvi cukui wo. ²⁶ Əen! Dada wɔŋta i ji bə na nyi ənə. ²⁷ Ənu wo see i tiin Dada cɔ də alɔ mə ŋ. Amə dɛken ŋ dəsi Əvi a zən lə Dada a ŋ o; nə nə kə amə

ɔɔ ɔ ɔ ɔɔi Dada a zɔn lɔ ɔvi a, kiɔɔ amɔ kɔ ɔvi a kaa ɔɔ Dada a disa nɔ a ɔ o. ²⁸Mi va ɔgbɔnyɔ, miawo see kɔ ɔgbɔn kɔnkɔn hɔnhɔn tikɔ nɔ awo nɔ ma na i mia gbɔn. ²⁹Mi xɔ tiin nukɔramɔ wo i mi a trɔzun tiin ɔkɔrɔvi wo, ɔɔ ɔ fa xomɔ, i gbɔ nyi xomɔnyɔɔ. ³⁰ɔɔ tiin ɔukɔramɔwo ɔ vaɔɔi o, kɔɔ tiin kɔ wo ɔ vaɔɔi nyinyi o.

Àgbàtò Èvi a i kpace nà gbòngbònzán

(Makà 2:23-28; Luka 6:1-5)

12¹ Ganamà a, Yesu lə to əbo kə mə wo do ənuku do dɛ a vayikò, lə Jifu wo gbòngbònzangbà. Fifə lə ye dəkprəvi wo, i wó tɔ ənuku awo jiji, i na lə d̀̀. ² Kə Farizitò wo kprɔ ənə a, wó nu nà Yesu bə: «Kprɔ tɔɔ dəkprəvi wo lə wɔ ənu kə əsə ɲ na gbə bə wo a wɔ lə gbòngbònzangbə a o.» ³ Yesu nu nə wo bə: «Mi ɲ hrən ənu kə Davidi wɔ gbəkikə fifə lə ye kidə ye kprɔdotɔ wo e a? ⁴ Sigbə i d̀̀ Mawu xo mə yə kidə ye kprɔdotɔ wo d̀̀ kprɔnɔ kə wo sə sa əvɔ dɛ nà Mawu a, kprɔ əsə ɲ na gbə wo bə wo a d̀̀ i zən lə Mawuwɔsɔtɔ wo ɲ o. ⁵ Nɔmi mi ɲ hrən lə Moyizì əsə wema mə bə lə gbòngbònzangbə a, Mawuwɔsɔtɔ kə ji ədɔ jə, lə Mawusənxo awo gban nà gbòngbònzán əsə, gb̀̀xo wo ɲ do nà əhwɛ dɛ o a? ⁶ Ma nu nə mi, ənu wugan Mawusənxo i lə lələ. ⁷ Mawunyo wema a nu bə: "Àdònnù mə kprɔkprɔ n'amə i ɲ lə ji, nyi ɲ lə ji əvɔsa o" Nə mi mənɛ mɔɲjə ənyɔ hunna mə i a, mi ɲ kə gbə dohwɛ amə kə ɲ jə àg̀̀ awo o. ⁸ Dò Àgbàtò Èvi a i kpace nà gbòngbònzán.»

Yesu vɔ əd̀̀ nà əsəkunɔ d̀̀kə lə gbòngbònzangbə

(Makà 3:1-6; Luka 6:6-11)

⁹ Kə Yesu cɔ leena a, ə yi wo b̀̀b̀xo. ¹⁰ ɲucu d̀̀kə leena i alɔ kusə nà ε. Amə kə leena wo lə ji a dovɔɛn Yesu, i wo lə kə ε sə bə: «Mífa sə na gbə bə mífa vɔ əd̀̀ n'amə lə gbòngbònzangbə a?» ¹¹ Yesu byɔ wo sə bə: «Mɛ ε i lə miamə, i nà arengbɔ d̀̀kə kə ləsi a j'ədɔ ganɲan mə lə gbòngbònzangbə a, ɲ kə ve d̀̀eɔdo o? ¹² Àgbàtò xɔ àfi s̀̀gbɔ wu arengbɔ! Ènə a, wo cɔ wo a wɔ ənyɔɛ lə gbòngbònzangbə.» ¹³ Kə i nu ənə a, i nu nà ɲucu kə alɔ kusə nɔ a bə: «Vru taa bə.» ɲucu a vru abɔ a, i abɔ jə abɔ tohɔ, i wɔ dɛ sigbə avaatɔ ənə. ¹⁴ Farizitò wo yi, i ve wɔ b̀̀b̀ i d̀̀ susu də Yesu ɲ nə wo a kprɔ əmɔ i a wu i.

Yesu i nyi aməsəntɔ kə Mawu can a

¹⁵ Kə Yesu sə bə wo lə bra əgbə də əwunye a, ə cɔ lə leena, i àgbàtò s̀̀gbɔ kprɔ ε do, i i vɔ əd̀̀ nà d̀̀nɔ awo see, ¹⁶ vɔ a, ə də əsə nə wo vəvədə bə, wo ɲ kaa nu amə kə ye nyi a nə amə d̀̀ o. ¹⁷ Ènu nyi ənə nə ənyɔ kə Mawugbəd̀̀otɔ Ezayi nu a na cɛ. Ye i nyi:

¹⁸ «Tiin məsəntɔ kə ɲ can a kə.

Amə kə ɲ rɔn

i ye ənu jɔnə əji ɲ a.

Naa na i tiin gbòngbòn a ləji

i a nu sigbə naa cɔ əhwɛ jɔjɔ nə d̀̀kɔn wo ye nyɔ.

¹⁹ ɲ kə d̀̀n ənyɔ kidə amə d̀̀ o, kprɔ ɲ kaa də àxa o

Amə d̀̀ ɲ kaa sə ye gbə lə əmɔgan wo ji o.

²⁰ Dò ɲ kaa ɲə rinya kə xa dɛ a o,

kprɔ ɲ kə ci kanɲegban kə lə ci a o.

Awɛ ənə kəkə sə jə g̀̀kəmə amə wo see la kprɔ Mawu əsə a do a.

²¹ I d̀̀kɔn wo see la lə d̀̀ɲku i.»

Yesu xonu də àg̀̀ kə wo do e a ɲ

(Makà 3:22-30; Luka 11:14-23)

²² Wo kprɔ ɲucu d̀̀kə va nà Yesu, i i nyi ɲkuvitɔnɔ, i gbə nyi ad̀̀kəkunɔ, d̀̀ gbòngbòn vɔɛn ləji. Yesu vɔ əd̀̀ nà ɲucu a, i i lə kprɔ ənu, i lə xonu nỳ̀ngbɔn. ²³ È

jiwun nã amã kã leena dɛ awo see i wo lã nu bã: «Davidi ɛvi a ka e?»²⁴ Kã Farizito wo sã ɛnã a, wo bã: «Ɔucu la a Bezãbulã, gbɔngbɔn vɛn wo gan, ye wusɛn i ì sã lã nya gbɔngbɔn vɛn wo.»²⁵ Vɔ̃ a, Yesu mɔɔjã wo susu wo mã, i nu nã wo bã: «Nã ɛgbɛ ò jã lãdu nã ɛfyoɔɔuxo dã mã tãwo o, ɛfyoɔɔuxo a gban nɔ i, i nã ɛ̀duɔgan dã nɔmi ɔ̀xo dã mã tãwo gbã ò jã lãdu o, ɛ̀duɔgan hunna, nɔmi ɔ̀xo hunna wo see i gban nɔ.»²⁶ I nã rɛgba ɔ̀ta gbã lã nya dɛkia a, ɛ lã tɔn ɔ̀hwã dɛekia nã, nã ye fyoɔɔuxo a tã ò jã nã anyi mã?²⁷ I nã i nyi Bezãbulã ɛwusɛn i ɔ̀ sã nya nã gbɔngbɔn vɛn wo a, kee i mia dãkprɔviwo sã nya nã? Hunna i la dɔ i wo ɔ̀ta wo la va dɔ kojo kidã mi.²⁸ Vɔ̃ a, nã i nyi Mawu ɛwusɛn i ɔ̀ sã lã nya gbɔngbɔn vɛn wo a, Mi a nya bã ɛfyo dɔɔdu ɛ̀xo tã a va mia mã.²⁹ Amã dã ò jã ka tã ò jã dɔ ɔ̀ucu ɔ̀gbɛ dã ɛ xo mã, i la lã ɛnu kã lã ye xo mã ma na bra ɛ jãɔkɔ o, i nã i bra ɛ a, a lã ɛnu kã lã ye xo mã a wo see.³⁰ Amã kã ò jã lãdu kidã ɔ̀ a o, ɛɔu fɔn dã ɛjinyɛtɔ i ì nyi; nã amã dã ɔ̀ lã bɔ ɔ̀gbɛtɔ wo ɔ̀ o, amã wo i ì lã nya dã ɔ̀zɔɔɛ ɔ̀. ³¹Yeidɔ ɔ̀ lã nu nã mi bã: ɔ̀gɔ̃ kã ɔ̀gbɛtɔwo la jã kidã nuxo vɛn kã wo a xo dã ɔ̀gɔ̃ nã Mawu a, wo a sã kãwo. Vɔ̃ a, amã kã la xonu d'ɔ̀gɔ̃ nã Gbɔngbɔn Kɔkɔ a, wo ɔ̀ jã ka sã kã e gbãdã o. ³²I nã amã dã nu ɛnyɔ vɛn dã dã ɔ̀gbɛtɔ ɛvi ɔ̀ jã a, wo a sã kã o. Vɔ̃ a, nã i nu ɛnyɔ vɛn dã Gbɔngbɔn kɔkɔ a, wo ɔ̀ jã ka ɔ̀ ɛ sã kã e lã ɛgbɛ ɛla mã o, kpɔ wo ɔ̀ jã ka sã ke e lã ɛgbɛ kã gbɔnɔ a mã o.

Wo dãnɛsi ati kidã ye cãncãn

(Luka 6:43-45)

³³Nã ati dã nyɔ a, cãncãn nyɔngbin i ì nanɔ, kpɔ nã ati dã ɔ̀ nyɔ a, cãncãn manyɔ manyɔ i ì nanɔ. Ati ye cãncãn i wo sã dãnɛsi ati arɔkpa kã i nyi a. ³⁴Jakpata kukan wo! Mi a baɔa dɔ ɛnã, i la tã ò jã nunyo nyɔngbin a? Ɖo ɛnu kã dã aye mã nã amã a, i ɛnu nuncɔ. ³⁵ɔ̀gbɛtɔ nyɛɛ a, ɛnu nyɛɛ kã dã aye mã nã ɛ a mã i dãnɔ ɛnyɛɛ wɔwɔ co; vɔ̃ a, ɔ̀gbɛtɔ vɛn a, ɛvɛn kã dã aye mã nã ɛ a mã i ì dã nɔ ɛvɛn wɔwɔ co. ³⁶Ma nu nã mi: Lã kojo dɔdɔzangbã a, ɛgbooro nyɔ wo see kã la do co ɔ̀gbɛtɔ wo nu mã a, wo a dɔ yegbã. ³⁷Ɖo ɛnyɔ kã la do co tɔ nu mã a, i la disa bã taa hwe jɔ, i tɔ nyɔ kã i la gbã disa bã taa hwe ku.

Wo byɔ Yesu bã na wɔ amrimanu nã yewo a kpɔ

(Makã 8:11-12; Luka 11:29-32)

³⁸Farizito wo kidã ɛsãkpramãtɔ wo xɔ ɛnyɔ i bã: «Ɔnukpramãtɔ, mi ji bã na wo amrimanu dɛka nã mi a kpɔ.»³⁹ Yesu nu nã wo bã: «Ɔgbãvi amã baɔa ɛgbãjɛmanɔtɔ wo lãji amrimanu, mi ɔ̀ jã gbã kpɔ amrimanu dã zãn lã Mawugbãdɔtɔ Jonasi tɔ ɔ̀. ⁴⁰Ɖo sigbã Jonasi nɔ ɛhwe ganɔan a xo mã nã ɔ̀kãkãtɔ ɛzan amãtɔ a, nã nã i ɔ̀gbɛtɔ ɛvi a la nɔ anyigban gɔmã nã ɔ̀kãkã ɛtɔ ɛzan amãtɔn a nã. ⁴¹Lã kojoɔdɔzangbã a, Ninivutɔ wo la co dã ɛgbãviwoji i la dohwe wo, dɔ kã Jonasi nu mawunyɔ lã ninivu a, wo trɔjɔjɔ; ye kã! Amã kã lela ifia wugan Jonasi!⁴² Lã kojoɔdɔzangbã a, ɛfyoɔnyɔru afɔdãtɔ a la co dã ɛgbãviwo ji, i la dohwe wo, dɔ ɛ co ɛkan dɔɔɔn mã, i va ɛ ɔ̀nununyanya ɛnyɔ Salumɔwɔ tɔ; ye kã! Amã kã lela ifia wugan Salumɔwɔ.

Gbɔngbɔn vɛn kã yi lã amã mã a, gbã trɔnɔ va

(Luka 11:24-26)

⁴³«Nã gbɔngbɔn vɛn do lã amã dã mã a, ɛ ve tonã zogbã wo ji, i na kpɔ bã ye a kpɔ ɔ̀fidã i gbɔn lã ma, nã ɔ̀ jã kpɔ ɔ̀fidã a,⁴⁴ a nu lã dɛeki a mã bã: "Naa trɔyi tiin xo xoxo kã mã ɔ̀ co lã a." Nã i trɔva i kpɔ bã lãfi ye co lã a, lã gbale, i wo kpɔ mã dã ɔ̀ grado e dɛ see a,⁴⁵ a gbã yi i na ve can gbɔngbɔn kã baɔa wugan ɛ a amadrã(7) bulɔmã dã dɛekiaji, i wo a va nã ɔ̀xo a mã, i amã hunna ye nɔnɔmã na gbã va baɔa wu sigbã i lã dɛdɛca. Nã i a nyi nã ɔ̀gbɛtɔ baɔa ifiatɔ wo nã.»

Yesu ə nana kidə Yesu ə nɔvi wo*(Maka 3:31-35; Luka 8:19-21)*

⁴⁶ Yesu gbə kpɔtɔ i lə xonu nə àhwà a, i ye nana kidə ye nɔvi wo va, i nɔtə də xixnu dɛ, i ləji a xonu nə ε. [⁴⁷ Amə dɛka va nu nə ε bə: «Kpɔ! Tɔɔ nana kidə tɔɔ nɔvi wo lə ji o, wó nɔtə dɛ lə xixənu, i ləji i kaa xonu nə o.»]^c ⁴⁸ Yesu nu nə amə kə va xonu nə ε a bə: «Mε ε i nyi tiin nana, i mε ε wó i nyi tiin nɔvi wo? ⁴⁹ Kə i nu ənə a, i vru alɔ də ye dəkprɔvi wo, i bə: «Tiin nana kidə tiin nɔvi wo kə! ⁵⁰ dɔ amə kə wɔ tiin Dada kə lə səxo ye jromənu a, amə hunna i nyi tiin nɔvi nɔcu, i nyi tiin nɔvi nyɔrun, i nyi tiin nana.»

^c12.47 Wema xoxo sùgbɔ lə greki gbəmə, i wo η wɔ hənhrənmə ila dɛ o

Yesu do əlo də ənuku dotə dəka η

(Makə 4:1-9; Luka 8:4-8)

13¹ Gbonana a, Yesu do lə àxomə i kanren də Galileetə a to. ² Àhwà sùgbə va bə də e dɛ kəkə i ve dɔ ətəjihun mə, i kanren. Àhwà a see nətə də ətə a to dɛ. ³ Ɛ kpɾa ənu sùgbə to əlo dodo mə. Ɛ nu bə: «Gbədəka a, ənudoṭə dəka do i ka ve wu ənuku. ⁴ Gàkəmə i lə wu ənu a, ənuku a dɔo gəjen də əmto, əxə wo va canwo dɔ. ⁵ Dəkawo ve gəjen də əkrəkən mə, lə àfi kə əko η sùgbə lə a o; əmi zedəka dɔ əko η sùgbə o. ⁶ Kə nyidən hun a, wo fɔn i xu zedəka, dɔ əkə η yi gumə nə wo nyɔ̀ngbin o. ⁷ Dəka wo gəjen də awunkan mə, awunjawo cin, i vun brə wo. ⁸ Ənuku a dɔo jə anyigban nyɔ̀ngbin ji, i wo mi, i cin, i ənuku dəka na cəncən, kina məkɪ kavətəkpɔ(100), əbu na kakitəkpɔ(60), əbulomə na əgban(30).» ⁹ I Yesu va nu nə wo bə: «Nə amə dɛ wə əto dɛ i la sənə a na sə!»

Ənu kə dɔ i Yesu do nə əlo a

(Makə 4:10-12; Luka 8:9-10)

¹⁰ Yesu ə dəkprəvi wo gbo təbɔ ɛ, i byɔ ɛ sə bə: «Nukeejɔ i ə xonənu nə amə wo də əlo dodomə?» ¹¹ Ɛ rən nə wo bə: «Ɛfɔ dɔdɔ səxo tɔ a ənuwawra wo a, miawo i wo dɛe disa nɔ, vɔ a, wo η diiseɛ nə amə dɛya wo o. ¹² Dɔ, amə kə wə ənu dɛ a, wo a gbə nə ɛ kpɛe, i a ləsi sùgbə; i amə kə η wə ədɛ dɛ a, wo a gbə xɔ hɔdɛka kə i wə dɛ a lə si. ¹³ Ənu kə dɔ i ma lə do əlo nə wo a kə: Dɔ wo lə kpɔnu, gbɔxo wo η ka kpɔɔnɔjəmə o, wo lə s'enu, gbɔxo wo η ka s'enujəmə kəkə i la mɔnjəmə o. ¹⁴ Ənə a, ənyɔ kə Mawu nu to ye ηədɔtə əzayi ji a jɔ, yei nyi:

*"Mi a sə nyɔ̀ngbin, vɔ a, mi η kaa mɔnjəmə o,
mi a kpɔnu nyɔ̀ngbin, i mi η kaa kpɔɔnɔjəmə o.*

¹⁵ *Dɔ dükən əla a, aye sənwan nə ɛ,
i wo trito, i miɔ wo ηkuwiwo,
cagbə wo ηkuwiwo ηj ka a kpɔ ənu o.*

*Nə wo to wo ηj ka a sənə o,
nə wo yə ηj ka va mɔnjənumə o,
nə wo η kaa va trɔ jımə o,
nə ma vɔdɔ nə wo o."*

¹⁶ Vɔ a, miawo a, ənu i nyɔ nə mi, dɔ mia ηkuwiwo lə kpɔ ənu, i miato wo lə s'ənu!
¹⁷ Ma nu àdɔdɔ nə mi: Mawugbədəṭə sùgbə, kidə amə jɔjɔ sùgbə ji a kpɔ ənu kə mi lə kpɔ a, gbɔxo wo ηj kpɔ o; i lə ji a sə ənu kə mi lə sə a wo, i wo ηj sə o.

Yesu dɛ əlo kə i do də ənuku dotə η a, gɔmə

(Makə 4:13-20; Luka 8:11-15)

¹⁸ Yesu, nu nə ye dəkprəviwo bə: «Miawo a, mi dɔ əto əlo kə η do də ənuku dotə a η a gɔmə. ¹⁹ Amə kə sə nə əfɔ dɔdɔ səxo tɔ a ye nyɔ, i wo η mɔnənujəmə awo i, wo i wɔdɛ sigbə əmto kə ənuku jə a ənə, i regba na va dɛ ənyɔ a lə aye mə nə wo. ²⁰ Ɛkpə kə mə ənuku wo jə a, amə kə sə nə Mawunyɔ a, i na xɔ ɛ zedəka kidə jɔjɔ awo i, ²¹ vɔ a, ηj rinəkə lə wo yemə o, wo hən nə ənyɔ a nə gəxoxo hɔdɛka, i nə vənə sə sə kidə aya dənəmə wo va, cagbə ənyɔ a tɔ a, wo a gbə xɔsə dɛ. ²² Anyigban kə ji ənuku a jə lə anwukan mə a, i nyi amə kə sə nə Mawunyɔ a wo, i bukpɔ xixə a mə tɔwo, kidə àdɔkù amə frutɔwo na brə ənyɔ a, i η nanə cəncən o. ²³ Anyigban nyɔ̀ngbin kə ji, ənuku jə a, i nyi amə kə sə nə Mawu nyɔ a wo, i na mɔnjəmə. Wó

na nā cāncān, ɔka na nā əku kavətakpo(100), əbu na na kakitakpo(60) i əbulmā na na əgbān(30).»

Yesu do əlo də əgbə vāen ɔka η

²⁴ Yesu gbə do əlo bulmā nā wo bə: «Ɛfyɔ ɔɔɔ səxo tɔ a wɔɔ ɔgbə ηucu ɔka kə do ənuku nyɔngbin də yebomə ənə. ²⁵ Gākāmə amə wo lə dɔn arɔn a, ye kətɔ va do əgbə vāen də ənuku nyɔngbin awo dɔngdomə, i yi. ²⁶ Gākāmə ənuku nyɔngbin awo mi, i lə cin, i tɔ əkuwɔwɔ a, ə va kɔnɔujə əgbə vāen awo η. ²⁷ Ɔxotɔ a ye mənsəntɔ wo va nu nā ɛ bə: «Ɔxotɔ, nya bə ənuku nyɔngbin i ə do də tɔw bomə a? I fi əgbə vāen co i va do də mə? ²⁸ Ɛ ɔɔ ηti nā wo bə: «Ɔkətɔ i va wɔnə.» I aməsəntɔ a wo nu nā ɛ bə: «Ɔ ji bə mi a hun əgbə vāen a wo jii a?» ²⁹ Ɔxotɔ a nu nā wo bə: «Ɔo! Mi a bə ye o ka hun əgbə vāen a wo, i la va cɔ ənuku nyɔngbin a sə hun kidə e.» ³⁰ Mi gbə wo aməvɔ awo ɔɔ, nā wo a cin, i nā ənuku jiji gāmə va sun a, naa nu nā ənukujitɔwo bə: «Mi hun əgbə vāen a wo jii gbɔxo, i brawo də əhata əhata nā wo a tɔzo wo; xotɔn a, mi lɔ ənuku nyɔngbin awo də tiin vā mə.»

Yesu do əlo də atiku cukuvi η

(Makə 4:30-32; Luka 13:18-19)

³¹ Yesu gbə do əlo bulmā nā wo: «Ɛfyɔ ɔɔɔ səxo tɔ a wɔɔ ɔgbə atiku cukuvi kə ηucu ɔka do də ye bomə ənə. ³² Atiku a wri wu atiku ɔɔya wo see. Vɔ a, kə i va mi i cin a, ə gangan wu ati ɔɔya wo see lə abɔɔ a mə, i əxə wo na lə wɔ atɔn də ye lɔvi wo mə.»

Yesu do əlo də kɔnɔ tikə η

(Luka 13:20-21)

³³ Yesu gbə do əlo bulmā nā wo bə: «Ɛfyɔ ɔɔɔ səxo tɔ a wɔɔ ɔgbə kɔnɔ tikə kə nyɔrun ɔka sə kɔdə əwɔ nyanya sɔgbɔ mə ənə, i əwɔ a see jijə.»

Ɔnu kə dɔ i Yesu donə əlo i sə xonə ənu nā amə wo a

(Makə 4:33-34)

³⁴ To əlo dodo mə i Yesu nu nā ənyɔ hunna wo see nā əhwə a wo, η nu nā ənyɔ ɔken nā wo əlo ma do o. ³⁵ Ɔnə a, ənyɔ kə Mawugbɔɔtɔ nu a jɔ: Ye i nyi

«Naa xo nā nu n'əwo to əlo dodo mə;

i na nu ənu kə lə wawra ɔɔ awo, co gākāmə wo ɔɔ xixə a.»

Yesu ɔɔ əlo kə i do də əgbə vāen η a gɔmə nā ye dəkɔrɔvi wo

³⁶ Kə Yesu co lə əhwə a gbɔ i yi əxo mə a, ye dəkɔrɔvi wo gbotəbɔ ɛ i nu nā ɛ bə: «Ɔə əlo kə ə do də əgbə vāen, kə wo do də bomə a gɔmə nā mi. ³⁷ Yesu xɔgbə newo bə: «Amə kə lə do ənuku nyɔngbin a, Ɔgbətɔ Ɔvi a i; ³⁸ Ɔbo a, i nyi xixə a; ənuku nyɔngbin a, amə kə nyi Mawufyɔɔɔɔ tɔ awo i, əgbə vāen a, amə kə nyi regba tɔ awo i. ³⁹ Ɔkətɔ kə va do əgbə vāen a, regba i, ənuku jiji gāmə a, əgbə a ye vɔvɔ i; ənukujitɔ wo a, Mawuɔɔɔtɔ wo i. ⁴⁰ Sigbə wo lɔ əgbə vāen wo də əzomə a, nā i i ka nyi l'əgbə a vɔvɔ mə nā. ⁴¹ Ɔgbətɔ Ɔvi a la dɔ ye ηɔɔtɔ wo ɔɔɔ, i wo a lɔ amə kə dɔnnə amə ɔɔya wo də əgɔjəjə mə awo, kidə ənuvɔcɔnɔwɔtɔ wo see jii lə ye fyɔɔɔɔ mə. ⁴² I la lɔwo kɔdə əzo gangan mə. Leena i wo a fan avin i ɔɔ aɔuku lə. ⁴³ Ganamə a, amə jɔjɔ wo la lə kɔ sigbə nyidɔn ənə, lə wo Dada ɔɔyɔ ɔɔɔ mə. Nə amə ɔɔ wɔ əto ɔɔ i la sənɔ a, na sə!»

Yesu xonu də ädðkù wawra wo ji

⁴⁴ «Ëfyc dudu səxo tə a wəde sigbə: Ädðkù kə wo sə wra də əbo dəkə mə ənə. Hucu dəkə və do dəji, i gbətrə cəe wra. Ë vivi nə ε kəkə i və lə ənu kə i wəde awo see sə sa, i cə əho a sə xrə əbo a. ⁴⁵ Ëfyc dudu səxo tə a gbə wə de sigbə äjtəncə dəkə kə ləji jonu nyðngbin wo ənə. ⁴⁶ Kə i və kpc jonu xə əho xə əho dəkə a, é və sa ənu kə i wə de awo see i sə xrə jonu a.»

Yesu do əlo də ədç η

⁴⁷ «Ëfyc dudu səxo tə a gbə wə de sigbə: Ëdç kə wo da də ətəmə, i i lə əhwe arəkpa arəkpa wo ənə. ⁴⁸ Kə əhwe wo dç ədç a, əhwe lətwə wo dçen va ägəji, i wo kanren i caxa əhwe a wo mə. Wo lə hwevi nyðngbin awo də kisi mə, i lə manyə manyə awo kəngbin. ⁴⁹ Nə i i ka nyi lə əgbe a vəncə mə nə. Mawuədotə wo la va, i la dçə amə jəjə wo d'əvo nə amə vçen wo. ⁵⁰ I la lə wo kodə əzo ganğan mə. Leena i wo a fan avin i dçu aduku lə.»

Yesu xonu də ädðkù yeye kidə xoxo a η

⁵¹ Yesu va ka ye dəkprəvi wo sə bə: «Mi mənçə ənyə kə η nu awo mə a?» i wo rən bə: «Ëen ! mi mənçəmə.»

⁵² I Yesu nu nə wo bə: «Nə i i lə taçə i nə əsəkpramətə dçə trəzun ädðkprəvi səxofyc dudu a tə a, wə de sigbə äxotə kə can ənu yeyewo kidə xoxowo d'əvo lə ye dəkun wo mə ənə.»

Nazaretitəwo gbə Yesu ənyə gbə

(Makə 6:1-6; Luka 4:16-30)

⁵³ Kə Yesu do əlo hunna wo jrə a, é co leena. ⁵⁴ I yi Nazaretidugan mə ləfi i cin lə a, i tə ənukpakpra amə wo lə wo bəbəxo. Yenu kpramə wo lə kpacə amə dçəsiadçə, i wo lə nu bə: «Ləfi i ji ηununyanya hunna co ma? I nə i wəmcə i na lə jrə ənu jiwun hunna wo? ⁵⁵ İj nyi atikpatə ə əvi na? İj nyi ye nana i təmə Mari a? Jakə, Jozəfu, Siməw kidə Judə ij nyi nəvi awo a? ⁵⁶ I nəvia nyəruvi wo see ij lə miagbə lela a? Fi i ji nə ənu hunna wo see co?»

⁵⁷ Ənu hunna i tu əmcə nə wo, i wó ij xə ε sə o. Yesu nu nə wo bə: «Amə wo see i bu nə Mawugbədotə, vçə a, ye dumətə wo kidə ye xomətə wo dçədçə i ij bu nə ε o.»

⁵⁸ Yesu ij wə ənujiwun sığbə lə wəgbə o, cəgbə kə wo ij xəsə a tə.

Wo wù Jaan Mawucilənamətə a

(Makə 6:14-29; Luka 9:7-9)

14¹ Ganamə a, Əfyo Erodu kə dɔgan dɛ lə galilee kan mə a, sə Yesu ənyo. ² I i lə nu nə amə kə xixra də e awo bə: «Jaan Mawucilənamətə a i nyo co əku va; hunna idə i i wə nɔsən dɛ i lə wə ənujiwun wo.» ³ Do, Erodu hunna i dɔ, i wo lə Jaan tu də gəkpamə, i də aworə ε. Cəgbə Erodiaədə kə Erodu a dɛ a. Erodiaədə a Filipu əsi i i nyi, i Filipu dɛ nyi Erodu ənəvi. ⁴ Do Jaan lə nu nə Erodu bə: «Əsə n̄ na gbə bə na dɛ Erodiaədə o.» ⁵ Erodu ləji a wù Jaan, v̄ə a, ə lə vɔnɔn nə əhwə a, dɔ wo see i nya bə Jaan a Mawugbədɔtə i i nyi. ⁶ Lə gbəkikə Erodu lə dɔ ye jigbəzan a. Erodiaədə əvi nyɔrunvi dɔ əwe lə amə jro wo n̄kə i i nyɔn̄kə Erodu. ⁷ I i d'əzə nə ε bə ənu kə a byo ye a see i ye a nə ε. ⁸ Devia ye nana kpə ənu i, i i vɛ nu bə: «Na n̄ Jaan Mawucilənamətə a yəta də atəgban mə ifia.» ⁹ Əwun ku əfyo a, v̄ə a, cəgbə əzə kə i də, lə amə jro kə i yo awo n̄kə taɔo a, i na gbə bə wo a co Jaan əta nə nyɔrunvi a. ¹⁰ Ə dɔ amə dɛka dɔda i i vɛ co əta nə Jaan lə gəkpamə. ¹¹ I wo hən Jaan əta a də atəgban mə va, i cə ε nə nyɔruvi a, i i cə ε nə ye nana. ¹² Jaan dəkprəvi wo vɛ co Jaan əku i vɛ sə dɔi. I wo yi i vɛ nu ənu kə jɔ a nə Yesu.

Yesu na ənuɔdɔdɔ əgbətə sùgbə

(Makə 6:30-44; Luka 9:10-17; Jaan 6:1-14)

¹³ Kə Yesu sə bə wo wu Jaan a, ə dɔ ətəjihun dɛka mə i co leena yi əzəgə ləfi amə dɛ n̄ lə a o. Kə əhwə a nya ləfi i yiko a, wo bə co ədɔgan wo mə ədɔgan wo mə i zən afɔ jə ye yomə. ¹⁴ Kə Yesu dɔ i dɔi l'ətəjihun a mə a, ə kpə əhwə sùgbə kə bə dɛ a, i wo nu dɔ ədɔn̄n̄ nə ε; i i vɔdɔ nə dɔn̄ kə lə wo mə awo. ¹⁵ Kə fienyigbə sun a, ye dəkprəvi wo gbə təbɔ ε, i lə nu nə ε bə: «Əgbooromə, i mi lə lela e, i əzan ca gbə lə do, dəgbə nə wo a yi bota kə təbɔ lela wo mə, nə wó a xɔ ənu kə wó a dɔ a.» ¹⁶ Ama, Yesu rən nə wo bə: «N̄ byo bə wó a yi o, mia n̄tawo, mi na wo ənu kə wó a dɔ a.» ¹⁷ wo nu nə ε bə: «Kpɔnɔ amatɔn kidə hwevi aməv̄ə i lə miasi ləla.» ¹⁸ I Yesu nu nə wo bə: «Mi cə wo va n̄.» ¹⁹ Ə nu nə amə awo bə wo a kanren də əgbə wo ji; i i cə kpɔnɔ amatɔn awo kidə hwevi aməv̄ə awo, i cə n̄kuv̄i də əji, i də əkpə nə Mawu, i kan kpɔnɔ awo, i cə ε nə ye dəkprəvi wo i wo mɛɛ nə əhwə a. ²⁰ Wo see dɔ ənu, i dɔxo, i wó bə kpɔnɔ kidə əhwe kə kpɔtə a see, i i dɔ kisi aməwiv̄ə. ²¹ N̄jucu kə dɔ ənu awo hənhrən mə nyi əgbətə bratɔn amatɔn (5.000). Wo n̄ hrən nyɔru wo kidə dɛvi wo də mə o.

Yesu zən to ətəji

(Makə 6:45-52; Jaan 6:15-21)

²² Zedəka a, Yesu nu nə ye dəkprəvi wo d'əgan n̄ bə wo a dɔ ətəjihun mə, nə wo a jənkə nə ye yiko əgə dɛyaji, ganamə a, yɛnta la dɛgbə nə əhwə a nə wo a yi. ²³ Kə i nyi əhwə awo jɔ a, ə yi əzəgə l'ətəji lə dɛxogbə. Kə fiɛnigbə sun a, ə kpɔtə Yesu dɛken leena. ²⁴ Ətəjihun a lə ətə ədɔndomə, i ətə a na bra i na va gban kɔdə n̄; dɔ aya lə xo dogo wo. ²⁵ Lə n̄gbangbansi gbə a, Yesu zən azɔnrin to ətə a ji yi wo gbə. ²⁶ Kə ədəkprəvi awo kpə ε i i lə zən to ətəji vayikə a, aye gbando nə wo i wo bə: «Busu i!» Ənə a, vɔnɔn jə wo ji, i wó tɔ əxa dədə. ²⁷ V̄ə a, Yesu xonu nə wo zedəka, i bə: «Mi do əji, mi n̄ kaa vɔnɔn o, ə nyə i.» ²⁸ I Pyɛɛ nu nə ε bə: «Əxotə, nə i nyi əwo i nyawo a, na gbə nə ma zən ətə a ji va əgbəwo. ²⁹ Yesu nu nə ε bə: «Va a.» Pyɛɛ do lə ətəjihun a mə, i tɔ azɔnrin zɔnzɔn to ətə a ji yiko Yesu gbə. ³⁰ V̄ə a, kə Pyɛɛ kpə bə aya lə sənwn a, vɔnɔn ji i, i i tɔ əgɔmə yiyi; ə gbəjen i d'əxa bə: «Əxotə, va xɔ n̄! ³¹ Zedəka a, Yesu vru alɔ i lə e, i nu nə ε bə: «X̄sə hɔdɛka nɔ, nukɛɛjɔ i ə xonu kpə?» ³² Wo aməv̄ə awo dɔ ətəjihun a mə, i aya xoxo a nɔtə. ³³ Amə kə lə ətəjihun mə awo va jəkro də Yesu n̄kə, i bə: «Mawuvi i ə nyi nyawo.»

Yesu vɔɔɔ nɛ amɛ wo lɛ Jenezareti kan mɛ*(Maka 6:53-56)*

³⁴ Yesu kidɛ ye dɛkprɔvi wo to ɔtɔ a ji, i va ɔi dɛ agɛji lɛ Jenezareti kan mɛ.
³⁵ Amɛ kɛ leena wo dɛsi Yesu zeɔɔka. Ɛnɛ a, wo vɛ nu i to ɛkan a see mɛ, i wo
kprɔ dɔnɔ wo see va nɛ ɛ. ³⁶ I wo a dɛ akpɛ nɛ Yesu bɛ na rɔn nɛ dɔnɔ awo na talɔ
yewuto kpete, i amɛ kɛ talɔ ɛ awo see dɔ na vɔ.

Yesu xonu dā Jifuwo kōnu η

(Makā 7:1-23)

15¹ Ganamā a, Farizito wo kidē əsəkpramətō wo co Jərizalēmū va Yesu gbō, i nu nā ε bā: ² «Nukee jō i tō dəkprōvi wo η zonnō dā əkōnu kē mia tōgbi wo cō dē a ji o? Wō η krōnā asi, gbōxo i na dū ənu o. ³ Yesu dō ηti nā wo bā: I miawo dē, nukeejō i miawo mi η zonnō dā Mawu əsə ji o, i na lə zōn dā mia ηtawo kōnuwōwō ji? ⁴ Mawu bā: Bu tō dāda kidē tō nana" wugan nā a, "Amə kē a dēnu vōen dā ye dāda nōmi ye nana a, wo dō la wu i. ⁵ Vō a, mia wo mi nu nō bā: "Nə amədē nu nā ye dāda nōmi ye nana bā: Ə nu kē η kaa nawo a, η cō ε dəvo dē nā Mawu i a, ⁶ η gbə lə dandan mē nā amə hunna na gbə wō ənu dē, i a sē dō bubu nā ye dāda o. Ənā a, mi lə wu əcē nā Mawu nyo a, i na lə kprō mia ηtawo əkōnu wo dō. ⁷ Aye mē nu wōtōwo, ənyō kē Mawugbədōtō Ezayii nu a dī mi a η. Ə bā:

⁸ "Dūkōn la a, na nā bubu η l'ənū mē,

Vō a, ye ye diηdin dā η. ⁹ Ənu gbale i wo lə wō bā yewo lə sən η

dō əsə kē əgbətō wo dō anyi a wo i wo lə kpra amə wo.»

Ənu kē cō nā əgbətō xo ədū a wo

(Makā 7:14-23)

¹⁰ Yesu yo əhwā a, i nu nā wo bā: «Mi dō əto nā mi a sē ənyō la gōmā. ¹¹ η nyi ənu kē dō ənū mē a, i cō nā əgbətō xo dū o. Vō a, ənu kē dō cō əgbətō ənū mē a, i cō nā ε xo dū.» ¹² Ganamā a, Yesu ye dəkprōviwo gbotəbō ε, i lə nu nā ε bā: Ə nya bā ənyō hunna wo vā Farizito wo η a? ¹³ Yesu nu nā wo bā: Ati dəsia dē kē tiin Dada kē lə səxo a η dō o, wo a hun wo ji i. ¹⁴ Mi daci wo dē; ηkuvitōnō wo i lə kprō wōdēki wo! Kprō nā ηkuvī tōnō lə kprō ηkuvī tōnō a, wo aməvə awo see i la j'əddōmā. ¹⁵ Pyee xō ənyō, i nu nā Yesu bā: Də əlo hunna gōmā nā mi. ¹⁶ Yesu bā: «Ənunyanya hwe dā miacawo ənā i a? ¹⁷ Mi η nyi bā ənu dəsia dē kē dō əgbətō ənū mē a, to nā xodo mē i na dō jə xixənu gākəmə wo yi afji e a? ¹⁸ Vō a, ənu kē dō cō ənū mē a, aye mē i i cō, hunna i cō nā əgbətō xo dū. ¹⁹ Dō aye mē i susu vōen wo cō nō, i na tutu əgbətō dā aməwuwu mē, əhasi wōwō, ənu xo duxo dū wōwō, frafi, kunu əg dō dē dē kidē amə zuzu. ²⁰ Ənu kē cō nā əgbətō xo dū a nā! vō a, asi ma krc gbōxo i dū ənu a, η cō nā əgbətō xo dū o.»

Nyōrun kanatō dēka ye xōsə.

(Makā 7:24-30)

²¹ Yesu va co leena, i vayi Tii kidē Sidōn kan mē. ²² Nyōrun Kanatō dēka lə əkan hunna mē, i va Yesu gbō, i tō əxa dādā bā: «Əxotō Davidi ə vi kprō əddōnnū mē η, gbōngbōn vōen lə d'aya nā əvinyə nyōruvi, vōvə dā.» ²³ Vō a, Yesu η kənu dēken dā mē nā ε o. Ye dəkprōvi wo gbotəbō ε i byō ε bā: «Nya ε, dō ə lə dā əxa kprōmō.» ²⁴ Yesu rōn bā: «Izrayeli vi kē wōdē sigbə arengbō kē bu awo ənā dē dē gbō i wo dō η dī dā.» ²⁵ Vō a, nyōrun a va jəkroji dā əkōmā nā Yesu, i bā: «Əxotō d'alə η!» ²⁶ Yesu rōn nā ε bā: «η nyi nō i ənu dū dū kē nyi dəviwo tō awo a cō ε nā avuvi wo o.» ²⁷ Nyōrun a rōn nā ε bā: «Əxotō əddōdo i, gankə avuviwo dūnə kē hrənā dā anyigban mē gākəmə wo xotō lə dū ənu a.» ²⁸ Kina a, Yesu nu nā ε bā: «Nyōrun taa xōsə gan gan; sigbə ələ jimō a na nyi ənā nā əwo. Əka əka a əvi a nyōruvi əd dō vō.»

Yesu vō əd dō nā dōnō sūgbō

²⁹ Yesu co leena i yi Galileeto a to, ə ra ətoji i kanren. ³⁰ Kina a əhwā sūgbō va gbō i kprō afōkprōnō wo, ηkuvitōnō wo, ηbōkprōnō wo, amə kē afō ku əsə nō wo kidē dōnō sūgbō bulmā wo. Wo a lōwo dā afōgbō nā ε, i a vō əd dō nā wo. ³¹ Kē əhwā a

kpɔ, ŋbɔkpɔnɔ wo lɛ xonu, amɛ kɛ afɔ ku ɛsɛ nɔ wo dɔ vɔ, afɔkpɔnɔ wo lɛ zɔn, i ŋkuvitɔnɔ wo lɛ kpɔ ɛnu a, ɛ kpaca wo sɔgbɔ, i wo tɔ Mawu izrayelitɔ kafukafu.

Yesu gbɛ na ɛnuɔɔɔɔ ɔgbɛtɔ sɔgbɔ

(Makɛ 8:1-10)

³² Yesu yɔ ye dɛkpɔvɛi wo i nu nɛ wo bɛ: «ɔhwɔ ɛla ɛnu ɔɔ ɔɔɔɔnɔ ŋ, ɔɔ co ŋkɛkɛ ɛtɔ i wo l'ɛgbɔnyɛ ɔɔ kɛ, i wɔ ŋ wɔ ɛnu ɔɔ ɔɔ i la ɔɔ o. Nyi ŋ lɛ ji a tɔwɔ yi lɛ fifɛ mɛ o. Avravo a, wo a va ji ŋusɛn dogbin l'ɛmɔji. ³³ Ye dɛkpɔvɛiwo nu nɛ ɛ bɛ: «Lɛfi mɛ a kpɔ ɛnuɔɔɔɔ nɛ ɔhwɔ sɔgbɔ ɛla lɛ, i wo a ɔɔxo lɛ ɛgboro mɛ lela?» ³⁴ Yesu ka wo sɛ bɛ: «Kpɔnɔ nɛnɛ i mi wɔɔɔ?» Wo rɔn bɛ: «Amadrɛ, kidɛ ɔhwɛ cukuvi ɔɔka wo.» ³⁵ I i ɔɔgbɛ nɛ ɔhwɔ a bɛ wo a kanrɛn dɛ anyigban mɛ, ³⁶ Yesu cɔ kpɔnɔ amadrɛ a wo, kidɛ ɔhwɛ awo, i dɛ akpɛ nɛ Mawu, i kanwo, i cɔ ɛ nɛ ye dɛkpɔvɛiwo; i wo mɛɛ nɛ ɔhwɔ a. ³⁷ Wɔ see ɔɔ ɛnu i ɔɔxo. I wɔ lɛ kɛ kpɔtɔ a i i ɔɔ kisi amadrɛ. ³⁸ Vɔ a, ŋjucu kɛ ɔɔ ɛnu awo hɛnhɛn mɛ nyi bratɔn amɛnɛ(4.000). Kpɔ wo ŋ hrɛn nyɔru wo kidɛ ɔɔvi wo dɛ mɛ o. ³⁹ Hunna ŋgbɛ a, Yesu ɔɔgbɛ nɛ wo bɛ wo a yi, i yɛŋta ɔɔ ɛtɔjihun mɛ, i yi Magadan kan mɛ.

Farizitɔ wo kidɛ Sadusitɔ wo lɛ ji dɛsi dɛka co jin̄kori

(Makɛ 8:11-13; Luka 12:54-56)

16¹ Farizitɔ wo kidɛ Sadusitɔ wo va Yesu gbɔ, i la dɔ fecɛ nɛ ε. I wɔ byɔ ε bɛ na jrɛ ɛnujiwun dɛka, i la sɛ disa bɛ Mawu i dɔ ye d̄iɖa. ² Vɔ a, Yesu rɔn nɛ wo bɛ: «Nɛ fiɛnyigbɔ sun i nyidɔn gban amigo a, mi nu nɛ bɛ: "Ɖwun kɛ ka kɛ a, xixɛ a mɛ la kɔ." ³ I nyidin fuun a, mia nu bɛ: "Ɖci a ja ɛgba, dɔ xixɛ a mɛ bia i nyrɔ." Mi nya sigbɛ jin̄kori lɛ a, ye nyrɔ wo nunu, vɔ a, mi ɛ tɛ nya nɛ dɛsi gɔkɛmɛ mi lɛla tɔ wo nunu o! ⁴ Ɖgbɛvi amɛ vɛn, ɛgbɛji manɔ nɛ Mawutɔ ɛlawo lɛ ji dɛsi jiwun, vɔ a, wɔ ɛ ka gbɛ kpɔ dɛsi dɛken zɛn lɛ Jonasi tɔ ɛ o.» I i daci wo dɛ i yi.

Kpɔnɔ tikɛ Farizitɔ wo kidɛ Sadusitɔ wo tɔ

(Makɛ 8:14-21)

⁵ Kɛ ɔdɛkpɔrɔvi awo yi ɔgbɛ hunu ji nɛ ɔtɔ a, wo ɛrɔbɛ i wɔ ɛ hɛn kpɔnɔ o. ⁶ Yesu nu nɛ wo bɛ: «Mi wɔ d̄ɔd̄ɔ! I mi a hɛn aye dɛ kpɔnɔ tikɛ Farizitɔ wo kidɛ Sadusitɔ wo tɔ ɛ.» ⁷ Ɖdɛkpɔrɔvi awo tɔ nunu lɛ wo dɛkiwo mɛ bɛ: «Cagbɛ kpɔnɔ kɛ mɛ ɛ cɔ hɛn a tɔ, i i lɛ nu nɛ.» ⁸ Yesu mɔɛɛ ɔnyɔ kɛ wo lɛ nu a mɛ, i lɛ ka wo sɛ bɛ: «Ɖgbɛtɔ xɔsɛ xɔdɛkanɔ wo; nukeeɛ i mi lɛ nu lɛ miaɖɛkiwomɛ bɛ cagbɛ kpɔnɔ kɛ ɛ lɛ mi a si a tɔ?» ⁹ Mi ɛ mɔɛɛ mɛ haɖo e a? Mi ɛ gbɛ dɔwun kpɔnɔ amatɔn kɛ mi ma nɛ ɛucɔ bratɔn amatɔn(5.000) kidɛ kisi nɛnɛ kɛ kpɔtɔ i mi cɔ yi e a? ¹⁰ I mi ɛ gbɛ dɔɛ kpɔnɔ amadrɛ kɛ mi ma nɛ ɛucɔ bratɔn amɛnɛ kidɛ kisi nɛnɛ kɛ kpɔtɔ i mi cɔ yi e a? ¹¹ Nɛ i nyi mɔ i mi ɛ ka tɛ nya bɛ ɛ nyi kpɔnɔ ye nyrɔ i ɛ lɛ nu nɛ mi o, ɛ lɛ nu nɛ mi bɛ dɛe: «Mi hɛn aye dɛ Farizitɔ wo kidɛ Sadusitɔ wo kpɔnɔ tikɛ ɛ!» ¹² Kina a wɔ va mɔɛɛ mɛ bɛ ɛ nyi kpɔnɔ tikɛ a ɛ i Yesu lɛ xonu do o, vɔ a, ɛnukpramɛ Farizitɔ wo kidɛ Sadusitɔ wo tɔ, i i lɛ nu.

Pyɛɛ nu bɛ Yesu i nyi Kriso a

(Makɛ 8:27-30; Luka 9:18-21)

¹³ Kɛ Yesu va dɔ Sezare Filipu kan mɛ a. Yesu ka ye dɛkpɔrɔvi awo sɛ bɛ: «Mɛɛ i Ɖgbɛtɔ Ɖvi a nyi, i amɛ wo lɛ nu?» ¹⁴ Ɖdɛkpɔrɔvi awo rɔn nɛ e bɛ: «Amɛ dɔo nu nɔ bɛ Jaan Mawucilɛnamɛtɔ a i ɛ nyi, nɛ e buwo a, ɛwo i nyi Eli, nɛ amɛ bulɔmɛwo a, ɛwo i nyi Jeremi nɔmi dɛka lɛ Mawugbɛdɔtɔ wo mɛ.» ¹⁵ Yesu ka wo sɛ bɛ: «Nɛ miawo dɛe, mɛɛ mi nu nɔ bɛ ɛ nyi?» ¹⁶ Simɔwɔ Pyɛɛ rɔn bɛ: «Ɖwo i nyi Kriso, Xɔgantɔ a, Mawu ɔgbɛ ɔgbɛ a Ɖvi.» ¹⁷ Yesu nu nɛ e bɛ: «Ɖnu nyrɔ n'ɛwo, Simɔwɔ Jonasi ɛvi, dɔ ɛ nyi ɔgbɛtɔ i dɛe disa n'ɛwo o, vɔ a tiin Dada kɛ lɛ sɛxo a i. ¹⁸ Kina, ɛ nu n'ɛwo bɛ Pyɛɛ i ɛ nyi, ye gɔmɛ i nyi ɛkpɛ, i ɛkpɛ hunna ji i ma tu tiin Habɔbɔ do. I ɛku ɛta ɛ ka a tɛ ɛ wɔ ɛnuɖɛ nɛ ε o. ¹⁹ Naa cɔ ɛfɔɖɔɖu sɛxotɔ a safre n'ɛwo: Ɖnu kɛ ɛgbɛ lɛ anyigbanji a, a nyi gbɛgbɛ lɛ sɛxo; i ɛnu kɛ ɛ rɔn lɛ anyigban ji a, wo a rɔn e lɛ sɛxo.» ²⁰ I Yesu nu nɛ ye dɛkpɔrɔvi wo vɛvɛdɛ bɛ wɔ ɛ ka nu nɛ amɛ dɛken bɛ ɛye i nyi Kriso, Xɔgantɔ a o.

Yesu xonu dɛ ye ku kidɛ ye nyɔnyɔ ɛ

(Makɛ 8:31-34; Luka 9:22)

²¹ Co ganamɛ a, Yesu tɔ d̄ɔd̄ɔ disa nɛ ye dɛkpɔrɔvi wo bɛ: «I] dɔ la yi Jɛrizalemù i la sɛ vɛvɛ sùgbɔ co ɛd̄umɛganxo wo, Mawuv̄ɔsatɔgan wo kidɛ ɛsɛkpramɛtɔ wo gbɔ. Wɔ a wù ɛ, i ɛkɛkɛ ɛtɔn a tɔ mɛ a, naa nyrɔ co ɛku.» ²² Kina a , Pyɛɛ yɔ e d'ɛvo i tɔ ɛnyɔ gbɛgbɛ nɛ e bɛ: «Ɖxotɔ! Mawu ɛ ka a rɔn, nɛ ɛnu hunna na jɔ dɛ ɛjiwo o!» ²³ Vɔ a, Yesu tɔ dɛ d̄ɔkɔ Pyɛɛ i nu nɛ e bɛ: «Gbo yi ɔzɔgbɛ Regba! Ɖmɔgronu i ɛ nyi ɛ, dɔ ɛ bunɛ ɛnu dɛ Mawu tɔ ji o, vɔ a, ɛ bunɛ ɛnu dɛ ɔgbɛtɔ wo tɔ ji.»

Nə wo a kprɔ Yesu do mə,*(Makə 8:34; 9:1; Luka 9:23-27)*

²⁴ Kina a Yesu nu nə ye dəkprɔvi wo bə: «Nə amə dɛ jro, i a kprɔndo a, na gbə ye ηta, i cɔ ye ticoga, i a kprɔndo. ²⁵ Ɛnə a, amə kə ka xɔ y'egbəgan a, la cɔ ε sə bu; v̀d a, amə kə la cɔ ye gbɛ sə bu cagbə tinyə a, na xɔ ε gan. ²⁶ Ɛnu nỳngbin kee i nyi nə àgbətɔ bə na wɔ àd̀̀kù kə lə xixə mə a see dɛ, i la dɛ cɔ dəkia əgbə sə bu. Nukee àgbətɔ a tə η sə na i la sə xrə ye gbɛ? ²⁷ Ɖo Àgbətɔ Ɛvi a la va kidə Mawunədotɔ wo lə ye Dada ηti kəkə mə, kina a, a tufən nə amə dɛka dɛka sigbə i zan mə a. ²⁸ Àd̀̀do a, η lə nu i nə mi, lə miawo kə lela wo mə a, amə dɔo η ka a ku gb̀̀xo i la kprɔ Àgbətɔ Ɛvi a, i a gbɔnɔ sigbə əfyɔ ənə o.»

Yesu trɔ ɲumə

(Makə 9:2-13; Luka 9:28-36)

17 ¹ Ɔkəkə amadən ɲgbə a, Yesu kprɔ Pyɛɛ, Jakə kidə Jaan kə nyi Jakə novia i wo yi àzɔgə lə ətɔ yiji yiji dɛka ji. ² Ɔ trɔ ɲumə lə wo ɲkɔ, i ye ɲkuvimə lə kɔ sigbə nyidɔn ənə, i ye wu wo trɔzun əye sigbə krəkrə ənə. ³ Zedekə a, ye dəkprɔvi amətɔn a wo kprɔ Mɔyizi kidə Eli i wo lə xonu kidə Yesu. ⁴ Ɔnə a, Pyɛɛ nu nə Yesu bə: «Àxotɔ, ənyɔ bə mi ləla. Nə ì jro o a, na gba àgbəxɔ amətɔn də ləla, dɛka la nyi tɔwɔ, dɛka la nyi Mɔyizi tɔ i dɛka la nyi Eli tɔ.» ⁵ Kə i lə xonu a ənə a, àkprɔkprɔ dɛka lə kɔ i va cɔnwɔ, i lə àkprɔkprɔ a mə a, wo sə əgbə dɛka dɛ, i bə: «Amə la a, nyi Ɔvinyə vəvə, əji jɔ nə ɲ dəɲ sùgbɔ. Mi dɔto e! ⁶ Kə àdəkprɔvi awo sə əgbə hunna a, vɔnɔnɔn gəngan dɛka jə wo ji, i wo cɔ ɲkuvimə cɔngu.» ⁷ Yesu təbɔ wo i t'əlɔ wo i bə: «Mi cɔ jətə, vɔnɔnɔn ɲ ka ji mi o.» ⁸ Kə àdəkprɔvi awo kɔta də əji a, wó ɲ gbə kprɔ amə dəkɛn zən lə Yesu ɲ o. ⁹ Kə wo lə dɛ l'ətɔ a ji a, Yesu gbə nə wo bə: «Mi ɲ ka nu ənu kə mi kprɔ a nə amədə kəkə sə jə gəkəmə Àgbətɔ Ɔvi a la nɔ cɔ aməkuku wo mə a o.» ¹⁰ I àdəkprɔvi awo lə ka Yesu se bə: «Nukeejɔ əsəkpramətɔ wo na lə nu bə Eli dɔ la va gbɔxɔ?» ¹¹ Ɔ rɔn nə wo bə: «Nya o i, Eli la va gbɔxɔ i la tɔ ənu wo də alɔji dɛ see.» ¹² Vɔ a, ɲ lə nu nə mi, Eli va vɔ, wó ɲ dəsi o, i wo ənu kə jro wo kidə e. Nənə kə i wo kaa də aya nə Àgbətɔ Ɔvi a nə.» ¹³ Ganamə i àdəkprɔvi a wo mɔɲjəmə bə Jaan Mawucilənamətɔ a ye nɔy i i lə nu.

Yesu vɔ àdɔ nə dɛvi adegroe kuto dɛka.

(Makə 9:14-29; Luka 9:37-43a)

¹⁴ Kə wo va dɔ àhwà a gbɔ a, ɲucu dɛka va, i jəkroji də àkɔmə nə Yesu. ¹⁵ I bə: «Àxotɔ, kprɔ àdɔnnù mə nə əvinyə. Adegroe i i kuno, i sənə vəvə sùgbɔ, dɔo ə gənəjən də əzo mə nɔmi əci mə. ¹⁶ Ɔ kprɔɛ va nə taa dəkprɔvi wo, vɔ a, wó tə ɲ vɔ dɔ a o.» ¹⁷ Yesu xɔ nuxo i bə: «Àgbətɔ vɔɛn xɔsə mawɔdɛtɔ dɛka wo! Kəkə jə gəkeemə i ma nɔ mia gbɔ nɔ? Kəkəjə gəkeemə i ma dɔ əji də mia ɲ jə? "Mi cɔ dɛvi a va ləla ɲ."» ¹⁸ I Yesu dɛ əgbə də gbɔngbɔn vɔɛn a, i i do lə dɛvi a mə i àdɔ a vɔ nə e zedekə trodɔ. ¹⁹ Kina a, àdəkprɔvi awo təbɔ Yesu d'əvo i ka e sə bə: «Nukeejɔ i mia wo mi ɲ tɔ ɲ nya gbɔngbɔn kina o?» ²⁰ Yesu rɔn nə wo bə: «Cəgbə xɔsə cukuvi kə mi wɔdɛ a tɔ. Ɔ lə nu i nə mi, àdɔdɔ i: «Nə mi a xɔsə hwe sigbə atiku cukuvi ənə a, mi cɔ mia nu nə ətɔ əla bə: "Cɔ ləla i yi ləlenu. I a nyi ənə. I ənu dɛkɛn ɲ ka a gro mi o". [²¹ Vɔ a, dɛxɔ kidə ənu brabra dɛdɛ mə i gbɔngbɔn vɔɛn kina mɔki donɔ lə.]*»

Yesu gbətrɔ xonu də ye ku kidə ye nyɔnyɔ ɲ

(Makə 9:30-32; Luka 9:43b-45)

²² Yesu kidə àdəkprɔvi awo see bɔ lə Galilee dɛ gbɛdɛka, i Yesu nu nə wo bə: «Wo a va cɔ Àgbətɔ Ɔvi a də alɔ mə nə amə wo, ²³ i wó a wu i, vɔ a, ɲkəkə tɔn a tɔ mə a, atrɔ va àgbə.» Nuxo hunna a kuwun nə àdəkprɔvi a wo sùgbɔ.

Yesu kidə Pyɛɛ tu ətaho

²⁴ Kə Yesu kidə ye dəkprɔvi wo va kapənawumu a, wo kə xɔ nə ətaho Mawusenxotɔ a wo təbɔ Pyɛɛ i ka e sə bə: «Mia nukpramətɔ a ɲ tunə ətaho Mawusenxotɔ e a?» ²⁵ Pyɛɛ rɔn nə wo bə: «Ɔɛn! ətunɔ.» Gəkəmə Pyɛɛ lə dɔ əxo a mə a, Yesu xɔ nuxo jəɲkɔ i bə: «Nə əbuikprɔ mɔ Simɔɔ? Mɛɛ i dɔ la tu ətaho kidə əduho nə əfyɔ xixə la mə tɔwɔ? Ɔduaməvi wo i a nɔmi aməjro wo?» ²⁶ Pyɛɛ rɔn nə e bə: «Aməjro wo i.» I Yesu xɔ nuxo i nu nə e bə nə nyi nə a, àdɔ a mə vi wo ɲ dɔ a tu ətaho o. ²⁷ Kə i nyi nə a, mi ɲ ka a nyi əmɔgrɔnu nə amə wo o. Yeidɔ, yi ətɔji i

* 17.21 Wema xoxo sùgbɔ lə, i wo ɲ wɔ hənhrən mə əla dɛ o

vε dà epe, i na cɔ əhwε jəŋkɔtɔ kə a lə a, kə ənù mə nə ε, aa kpɔ əhoga ɔeka, a sun
ila tu tiin taho kidə tɔwo; cɔ ε nə na tu mia taho nə wo.»

Mee i la nyi amə vəvə lə səxo?*(Makə 9:33-37; Luka 9:46-48)*

18¹ Ganamə a, ədəkprəvi awo təbɔ Yesu i lə ka e sə bə: «Mee i la nyi amə vəvə lə səxo?»² Yesu yɔ dɛvi cukuvi dɛka i cɔ e də doŋdomə nə wo i bə:³ «Ədɔdɔ i η lə nu nə mi nə mi η tɔ jɔjɔ, i tɔzɔn dɛvi cukuvi məkɪ o, mi η ka a dɔ səxo fɔy dɔdɔ mə o.⁴ Yeidɔ, amə kə la cɔ dɛkia hwe sigbə dɛvi cukuvi la ənə a, a nyi amə vəvə lə əfɔy dɔdɔ səxo tɔ a mə.⁵ I amə kə la xɔ dɛvi dɛka sigbə kila məkɪ lə tiin ηkɔ mə a, ə xɔ nyiŋta.

Heee! Nə amə dɔn də ənuvɔɛn mə tɔwo*(Makə 9:42-48; Luka 17:1-2)*

⁶ Vɔ a, amə kə la dɔn dɛvi cukuvi əla wo, kə xɔsə dɛ η awo də əgɔjɔjə mə a, ə nyɔ nə amə hunna bə wo a bra ətə d'əkɔ nə e i tutu i də əxu gɔmə.⁷ Heee! Nə əgbətɔ wo, dɔ ənu kə la dɔn amə wo də əgɔjɔjə mə awo sɔgbɔ. Ənu kə la dɔ amə wo də əgɔjɔjə mə a, wo η ka ji i dokpin gbəqə o. Vɔ a, heee! Nə əgbətɔ kə ji a tɔ, i la va a.⁸ Nə taalɔ nɔmi taafɔ a dɔn əwo də əgɔjɔjə mə əhun, cɔ wo, i sə danjkiin də əzɔgə nə dɛkio; ə nyɔ nə wo bə na dɔ əgbə mavɔ mə, kidə alɔ dɛka nɔmi afɔ dɛka, wu alɔ aməvə nɔmi afɔ aməvə awo na lə asi o dɛ, i wo a da əwo də əzo mavɔ mə.⁹ Nə taa ηkuvɪ a dɔn əwo də əgɔjɔjə mə əhun, dɛe, i sə danjkiin də əzɔgə nə dɛeki o; ə nyɔ n'əwo i na dɔ əgbə mavɔ mə kidə ηkuvɪ dɛka, wu taa ηkuvɪ aməvə awo na lə asi o, i wo a dā əwo də əzo mavɔmə.

Yesu do əlo də arengbɔ kə bu i wo va kpɔ e a η*(Luka 15:3-7)*

¹⁰ Mi hən aye nə mi η ka a dɔ ηti əzɔgə nə dɛvi cukuvi əlawo doməɔ dɛ o, dɔ wo ηdɔtɔ wo nɔ nə tɛ dɛ gaɔsɪadɛmə lə tiin Dada kə lə səxo a ηkɔ.¹¹ [Də Əgbətɔ Əvi a va i la xɔ amə kə bu awo də əgbə.]¹² Nukee mi bukpɔ də ənyɔ la η? «Mee lə mi a mə, i la wɔ arengbɔ kavətakpɔ(100) dɛ, i nə dɛka bɪ ləmə a, η kaa gbə dɛkatolə kavətakpɔ mə(99) kə kpɔtɔ awo dɛ də ətowo ji, i la yi dɛka kə bu a jigbə o?»¹³ Ma nu ədɔdɔ nə mi, nə i va kpɔ e a, əji a jɔ e də dɛka hunna η wu, dɛka tolə kavə takpɔ mə kə η bɪ awo o.¹⁴ Wu ənə a, mia Dada kə lə səxo a η ji bə əkudɛka lə dɛvi cukuvi əlawo mə na bu o.»

Cɔ əgɔjɔjə sə kə nɔvio

¹⁵ Nə nɔvio jə əgɔ də əwo a, yi i na yɔ e nə wo kideevə mia nu i cɔ lə mia dɛkiwo mə. Nə i sə a, ə dɛ e d'əmɔji nə.¹⁶ Vɔ a, nə i gbə tɔɔ nyɔ səsə a, yɔ amə dɛka nɔmi amə aməvə də dɛkiwo ji, nə mia nu ənyɔ a cɔ lə əkunuɔdɛtɔ aməvə nɔmi aməɔtɔn ηkɔ.¹⁷ Nə i gbə gbə wo nyɔ səsə a, nu nə Əxa bɔbɔ a, nə i gbə bə ye η ka a dɔtə əxabɔbɔ a ca hun, cɔ e sə yɔ maxɔsɔtɔ i gbə sə yɔ ətahocantɔ.¹⁸ «Ədɔdɔ i η lə nu nə mi, ənu kə mia gbə lə anyigbanji a, wo see a nyi gbəgbə lə səxo; i ənu kə mi a rɔn lə anyigban ji a, wo see i wo a rɔn lə səxo.¹⁹ η gbə lə nu i nə mi lə ədɔdomə bə nə amə aməvə nɔ ədu lə anyigbanji, i byɔ ənu dɛsɪadɛ a, tiin Dada kə lə səxo a, la na wo ənu kə wo lə byɔ a.²⁰ Də ləfi amə aməvə nɔmi aməɔtɔn bɔlə lə tiin ηkɔ mə a, η lə wo doŋdomə dɛ.»

Yesu do əlo də aməsəntɔ kə gbə bə ye η ka cɔ əhwe sə kə amə a η

²¹ Ənə a, Pyeə təbɔ Yesu i ka e sə bə: «Ənukpraməɔ! Zənə nə i ma cɔ hwe sə kə nɔvinyə kə j'əgɔ də η a? Za drə a?»²² Yesu nu nə e bə: «ŋ nyi zadrə i η nu nə wo o,

* 18.11 Wema xoxo sɔgbɔ lə, i wo η wɔ hənhrən mə əla dɛ o

vò a, kəkə sə jə kakitakpo ciwo(70) za drə. ²³Səxo fyo dudu a, ənu kə η mia sə jrə do a kə: Efyɔ dɛka kaa wə akɔŋta nə ənu kə nu i cɔ ye məsəntɔ wo do dɛ a. ²⁴Kə wó tɔji a, wo kprɔ aməɖeka va nə ε lə wo mə, i ì dɔ cika hoga^d bratɔn amɔwo*.

²⁵Kə ηj wə ənu dɛ dɛ i la sə tu fən a, Ye gan d'egbə bə wo a sa yeŋta, i sa asia kidə əvi awo də hwasi gbənu, i la gbə sa ənu kə i wɔɖɛ awo see, i la sə tufən a.

²⁶Aməsəntɔ a jəkroji də àkɔmə nə əgan a, i bə: "Àxotɔ! η dakpə n'əwo, nɔtə kprɔ η hɔɖeka, i ma tufən a see n'əwo." ²⁷Kə i nu ənə a, ye nu dɔ àdɔnnù nə ye'gan a, i i gbə e dɛ bə na yi, i cɔ əfən kə i dɔ a sə kee. ²⁸Kə aməsəntɔ hunna, cɔ leena a, ə doogo ye kpəna wo dɛka kə dɔ əhoga* kavətakpo(100) də e a. É lee, i fan hro nə ε, i bə: "Tu əho kə ə dɔ də η a. ²⁹Ye kpəna a jəkro də àkɔmə nə ε i lə daakpə nə ε, i bə: "Nɔtə kprɔ η hɔɖeka, na tu əfən a n'əwo." ³⁰Vò a, ya gbə; i lə e də gakpamə, kəkə səjə gəkəmə a tu əfən kə i dɔ a do a. ³¹Kə aməsəntɔ dɛyawo kprɔ ənu kə jɔ a, əwun ku wo, i wo yi wo gan gbɔ, i vɛ nu ənu kə jɔ a wo see nə ε. ³²Kina a, Àxotɔ a dɔ bə wo a yɔ aməsəntɔ hunna a va nə ye, i ì nu nə ε bə: "Aməsəntɔ baɖa! η cɔ əfən kə ə dɔ a see sə kə o, dɔ ə daakpə η." ³³Nukeejɔ wo ca ηj kprɔ àdɔnnù mə nə taakpəna sigbə η ca η kprɔ àdɔnnù mə n'əwo a o? ³⁴Xoməfɪnyɛ lə əgan a sùgbɔ i i kprɔ ε də gakpamə, i wo a d'aya nə ε kəkə jə gəkəmə a tufən a see do a.» ³⁵Yesu nu dəji bə: «Nə nə kə i tiin Dada kə lə səxo a ca, la wə kidə mi, nə dɛka dɛka miatɔ wo ηj cɔ nɔvia əgɔjəjə sə kə e kidə ye ye see a ənə.»

* 18.24 Cika hoga dɛka, nyi əxo kə wo a tu nə ədɔwɔtɔ kə wɔdɔ nə ənkəkə bratɔn amadən(6.000) a.

* 18.28 Əhoga dɛka a, əho kə wo tunɔ nə amə kə wɔnə ədɔ lə bomə nə amə gbəɖeka a i

^d18.24

Yesu xonu dā àcu gbəgbə kidə asi gbəgbə η.

(Makə 10:1-12)

19¹ Kə Yesu xo nuxo hunna wo jɾɔ a, é co lə Galilee i yi Judee kan mə lə Judeentɔ a ηgbə. ² Àhwà sùgbɔ kprɔ ε do, i ì vɔ àdò nə dɔnɔ wo le leena. ³ Farizitɔ wo təbɔ ε i ka dɔ fecə nə ε, i bə: «Èsə na gbə bə ηucu na gbə asia a də ənu də matədə ənu də η a?» ⁴ Yesu rɔn nə wo bə: «Mì η hɾən ənu kə wo ηɾɔ də wema kəkɔ wo mə e a? "Lə gɔmə jəjə a, Mawu wɔ ηucu kidə nyɔrun." ⁵ I bə: "Hunna i dɔ i ηucu a co gbə ye dada kidə ye nana dɛ i vɛ j'ədu kidə asia, i wo aməvə awo la tɾɔzu àgbətɔ dɛka kpa η." ⁶ Kə i nyi ənə a, wó η gbə nyi aməvə o, vɔ a, amə dɛka kpaη. Àgbətɔ dɛ η kə kran ənu kə Mawu dən doogo a o. ⁷ Farizitɔ wo lə ka Yesu sə bə: «Nukeejɔ i Moyizɔ na gbə bə ηucu na ηɾɔ wema də asi nə asia bə ye gbə e, i nye ε do?» ⁸ Yesu rɔn nə wo bə: «Moyizɔ na gbə bə mia gbə mia si, cəgbə əto kə mi tri a tɔ. Vɔ a, co gɔmə jəjə a, η nyi ənə o.» ⁹ Vɔ a, η lə nu nə mi: «Nə amə dɛ gbə asia, i η nyi bə ə wɔ àcu o, i vɛ dɛ bu a, əhasi i ηucu a wɔ.»

¹⁰ Yesu ye dəkprɔvi wo lə nu nə ε bə: «Nə i nyi, ənə i nyɔrun dɛdɛ ənyɔ a la nyi nə ηucu əhən, wo gbəjen i gbə nyɔrun ma dɛ a, ə nyɔ wu.» ¹¹ Yesu nu nə wo bə: «Àgbətɔ wo see η kaa tə η xɔ ənukpramə hunna o. Vɔ a, amə kə Mawu na ye wusən awo dɛdɛ i rɔnɔ. ¹² ηucu dɔo lə i wo η ka tə η dɛ nyɔrun o, i co jijimə i ì nyi ənə nə o, nə amə dɔo a, àgbətɔ wo i tawo ənə nə wo η ka va dɛ nyɔrun o, i la sə vɔɛ a, amə dɔo na gbə nyɔrun dɛdɛ cəgbə səxo fyc dɔdɔ a tɔ. Nə amə dɛ a tə η xɔ ənukpramə hunna a, na xɔ ε.»

Yesu xodə nə dɛvicukuvi wo.

(Makə 10:13-16; Luka 18:15-17)

¹³ Ganamə a, amə wo lə kprɔ dɛvi cukuvi wo va nə Yesu nə a cɔ alc də wo ji i la xo ədɛ nə wo. Vɔ a, àdəkprɔvi awo lə gbə nə wo kidə àdan. ¹⁴ Yesu nu bə: «Mì gbə dɛvi cukuvi wo dɛ nə wo a va əgbənyə, mi η ka a tu əmɔ dəwo o; dɔ əfyc dɔdɔ səxo tɔ a nyi amə kə wɔdɛ sigbə dɛvi wo ənə a tɔ.» ¹⁵ I Yesu cɔ alc də wo ji i xo ədɛ ne wo i co leena.

Đekeje àdòkùndə kidə Yesu

(Makə 10:17-31; Luka 18:18-30)

¹⁶ Yekə, ηucu dɛka gbotəbɔ Yesu i ka ε sə, bə: «Ènukpramətɔ, ənyɔɛ kee maa wɔ i la kprɔ àgbə mavɔ?» ¹⁷ Yesu nu nə ε bə: «Nukeejɔ i ə lə ka nyɔ η sə də ənu kə nyɔ a η? Mawu dɛken i nyi amə nyɔɛ". Nə ə ji i la dɔ àgbəmamavɔ mə a, zɔn də əsə wo ji. ¹⁸ ηucu a ka ε sə bə: "Èsə kee wo i?" Yesu rɔn nə ε bə: "Ka wu amə o, ka wɔ əhasi o, kaa fifi o, kaa dɛ kunu vɔɛn də amə dɛ η o, ¹⁹ bu tɔɔ dada kidə tɔɔ nana, aa rɔn tɔ kɾənə sigbə wɔŋta ənə.» ²⁰ Đekejeyi a nu nə ε bə: «I] zɔnɔ də əsə hunna wo see ji. Nukee i gbə kprɔtɔ ma wɔ?» ²¹ Yesu nu nə ε bə: «Nə aa nyi amə sɔgbə hun, ve sa ənu kə ə wɔdɛ awo, i ma əho a nə ayaməncɔ wo; ənə a, a wɔ àdòkù dɛ lə səxo. Kina a, va i kprɔ η do.» ²² Vɔ a, kə dɛkejeyi a s'ənə a, é yi kidə ηtikuku, dɔ àdòkù sùgbɔ i ì wɔdɛ. ²³ Yesu nu nə ye dəkprɔvi wo bə: «I] lə nu àdòdɔ nə mi, a vadɔ nə àdòkùndə dɛka na dɔ əfyc dɔdɔ səxo tɔ a mə. ²⁴ I η gbə lə nu i nə mi Tɔnni domə toto a bubɔ nə lakumi, wu àdòkùndə dɛka na dɔ Mawufyɔdɔdɔmə. ²⁵ Kə àdəkprɔvi awo s'ənə a, ə kpacawo sùgbɔ, i wo lə ka wɔdɛki wo sə bə: «Kinaa, mɛɛ la tə η kprɔ xɔgan?» ²⁶ Yesu kprɔ wo i bə: «Kina a gro àgbətɔ wo, vɔ a, ənu wo see ji i Mawu sun.» ²⁷ Pyɛɛ xɔ nuxo i bə: « I miawo mi gbə ənu wo see dɛ i kprɔ o do, nə miatɔ ka nyi mɔ?» ²⁸ Yesu nu nə wo bə: «Lə àdòdomə a, η lə nu nə mi, l'əgbɛ yeyɛ a mə, gəkəmə Àgbətɔ əvi a la kanren də yə fyc zikpin ji lə ye kafukafu mə a, miawo kə kprɔɔdo awo, mia kanren də əfyc zinkpin aməwivə awo ji , i la dɔkojo nə Izrayeli

əkɔta aməwivè awo. ²⁹ Amə dɛsiadə kə la cagbə tinyə, i la co gbə ye xo, nɔvia ɲucu wo, nɔvia ɲɔrun wo, nana, dada, əvi awo nɔmi anyigban wo dɛ a, a kpɔ hunna mɔki kavətakpo xɔ, i la gbə kpɔ àgbəmanɔ. ³⁰ Amə sùgbɔ lə ɲkɔtɔ wo mə, la va nyi ɲgbəsitɔ, i amə sùgbɔ lə ɲgbəsitɔ wo mə, i la va nyi ɲkɔtɔ.

Yesu do əlo də ədɔwɔtɔ kə wo xɔ də vinyi bomə a ŋ

20¹ «Ənu kə ŋ wo a jrə, əfyc dɔdɔ səxo tɔ a do a kə: Əxotɔ dɛka do nyidin teen, i ka ve xɔ ədɔwɔtɔ wo də ye vinyibo mə. ²I i nu əho kə wo a xɔ lə ŋkəkə mə a kidə wo də əlɔ dɛka ji, i a tu əhoga dɛka nə amə dɛka lə ŋkəkə dɛka mə, i dɔ wo dɔdɔ vinyibo a mə. ³Əxotɔ a gbə trɔ do lə gasidɛke mə nyidin, i kpɔ amə bulɔmə wo i wo bɔ də ədɔbɔbɔxo dɛ, i wó ŋ lə wɔ ənuɔə o. ⁴I i nu nə wo bə: “Mi a cawo mi yi tiin vinyibo mə, i ma tu əho kə jə kidə e a nə mi.” ⁵I wó yi. Əxotɔ a, gbə do lə gəwivəmə, i gbə va do l'əga amətn mə fyenyigbɔ, i wɔ ənu dɛka a. ⁶Lə vɔxo a, Əxotɔ a gbətrɔ do lə wetrɔ gatɔn mə ənə, i kpɔ amə bulɔmə wo i wó lə ədɔbɔbɔxo a dɛ. I i kawo sə bə: Nukeejɔ i mi nɔ lela lə ŋkəkə a mə see, ənu dɔ mawɔ?” ⁷Wo rɔn bə “Aməɔə ŋ xɔmi d'ədɔ mə o.” I i nu nə wo bə “Mia cawo mi yi tiin vinyibo mə.” ⁸Kə fienyigbɔ sun a; əbɔtɔ a nu nə ye nujikpɔtɔ bə: “Yɔ ədɔwɔtɔ awo, i na tu əfən nə amə dɛka dɛka. Tɔji co amə cingbətɔ awo ji kəkə səjə amə jəŋkɔtɔ awo ji.” ⁹Wo kə tɔ ədɔ ji lə gatɔn fienyigbɔ tɔ mə awo va, i i tu əhoga dɛka nə aməɔəka. ¹⁰Kə i jə amə jəŋkɔtɔ wo ji a, wo bubə yewo a xɔ əho wu ənə i, vɔ a, wo cawo əhoga dɛka dɛka i wo tu nə amə dɛka. ¹¹Kə wo lə xɔ əho aa, wo tɔ nuxo xoxo də Əxotɔ a ŋ. ¹²I na nu bə: “Amə kə va cingbə awo ŋgbə wɔ ədɔ wu ga xoxo dɛka o, i ə tu əho dɛka a nə mi kidə wo və. Mia wo mi va jəŋkɔ i xu nyidɔn kəkə jə ifia, i ənu tikɔ nə mi.” ¹³Vɔ a, Əxotɔ a nu nə amə dɛka lə wo mə bə: “Əhrɔnyə, nyə ŋ wɔ əvɔɔn dɛ n'əwo o; ŋ nyi əhoga dɛka ji i mí nu i co do gbɔxo, i ə tɔ ədɔ wɔwɔ e a? ¹⁴Xɔ əho kə nyi tɔ o a, i na yi. Əjro ŋ i ma tu əhoga dɛkaa nə amə ŋgbəsitɔ kidə əwo və. ¹⁵I ŋ nyi ənu kə jro ŋ a, i naa cɔ tiin ho sə wɔ e a? Ə lə hwanŋ cagbə ənyɔə kə ŋ wɔ nə amə wo a tɔ i a?” ¹⁶Kina a, Yesu nu də ji bə: Amə ŋgbəsitɔ wo la va nyi ŋkɔtɔ wo, i ŋkɔtɔ wo la va nyi ŋgbəsitɔ wo.»

Yesu gbə nu bə ye a ku i la gbə nyɔ

(Makə 10:32-34; Luka 18:31-34)

¹⁷Kə Yesu yikɔ Jərizaləmə u, ə yɔ ədɔkprɔni aməwivə awo d'əvo, l'əmɔji; i nu nə wo bə: ¹⁸«Mi kpɔ, Jərizaləmə i mí yikɔ kə, i wó a cɔ Əgbətɔ Əvi a də asi nə Mawuwəsətɔgən wo kidə əsəkpɔramətn wo. I wó a dɔ əkuhwə nə ε, ¹⁹i la sə də asi nə amə kə ŋ dəsi Mawu a o, i wo a kalasii, i la cɔ əsɔvo xɔ e, i la kren də aticoga ji; i ŋkəkə amətn a tɔ mə a, a nyɔ lə amə kuku wo mə.»

Jakə kidə Jaan nana byɔ ənu Yesu

(Makə 10:35-45)

²⁰Kina ŋgbə a, Zebede ye si kidə əvi a aməvə awo təbɔ Yesu, i wo nana a, jə əkroji də ŋkɔ nə ε i la byɔ ənu i. ²¹Yesu ka ε sə bə: «Nukee ə lə ji?» Ə rɔn nə ε bə: «Nagbə nə əvinyə aməvə əlawo a, dɛka na kanren də dɔsi mə, i əvatɔ də əminyɔ mə n'əwo; gəkəmə aa dɔfyc a.» ²²Yesu nu nə wo bə: «Mi ŋ nya ənu kə mi lə byɔ a o. Mia tə ŋ nu vəvə səsə kɔfo kə ŋ ka nu aa? Wo rɔn nə ε bə: «Mi a tə ŋ.» ²³I Yesu nu nə wo bə: «Mia va nu tiin vəvə səsə kɔfo a, vɔ a, kə nyi mia kanren də dɔsi mə, nɔmi əminyɔ mə ŋ a, ŋ nyi ənyə i la na ye gbə o, toho hunna wo a, amə kə tiin Dada cɔ ε dɛ nɔ awo tɔ i.» ²⁴Kə wo aməwo dɛya wo s'ənə a, wó wɔ xoməfyən də nɔjinc aməvə awo. ²⁵Yesu yɔ wo see, i bə: «Mi nya bə amə kə wo yɔ nə bə əgan, dükɔn kə ŋ dəsi Mawu a wo tɔ, i kpanə əcə ganagana kə jrowo a də dükɔn awo ji, i amə ŋkuvə ləji wo ca na gbə zan əcəkpakpa a də wɔji. ²⁶I ŋ ka nyi ənə lə mia mə o. Vɔ a, amə kə la jro a nyi amə vəvə lə mia mə a, na nyi mia məsəntɔ. ²⁷I nə amə dɛ ləji a nyi ŋkɔtɔ lə mia mə a, na nyi mia hwasi. ²⁸Nənə kə i Əgbətɔ Əvi a ŋ va nə wo a sɛn i o, vɔ a, ə va i a sən amə, i la cɔ ye gbə sə na, i sə tu əfən nə amə sɔgbɔ.»

Yesu vɔ àdò nɛ ɣtɔnɔ amɛ̀nɛ̀ lɛ Jeriko*(Makɛ 10:46-52; Luka 18:35-43)*

²⁹ Kɛ Yesu kidɛ ye dɛkprɔvi wo do lɛ Jeriko a, àhwà sùgbɔ dɛka wo kprɔ ɛ do.
³⁰ ɣkuvitɔnɔ amɛ̀nɛ̀ dɛka wo kanrɛn dɛ ɛmɔto dɛ. Kɛ wó sɛ bɛ Yesu i a, wó dɛ àxa do bɛ: «Àxotɔ, Davidi ɛvi, kprɔ àdònnù mɛ nɛ mi!» ³¹ Àhwà awo lɛ gbɛ nɛ wo bɛ wo a vin, vò a, wó gbɛ dɛ àxa sinsin kpee bɛ: «Àxotɔ, Davidi ɛvi! kprɔ àdònnù mɛ nɛ mi!» ³² Yesu nɔtɛ, i yɔwo i kawo sɛ bɛ: «Nukee mi lɛ ji bɛ ma wɔ nɛ mi?» ³³ Wó rɔn nɛ ɛ bɛ: «Àxotɔ wɔ nɛ mía ɣkuvɛ wo na hun!» ³⁴ Yesu kprɔ àdònnù mɛ nɛ wo, i t'alo ɣkuvɛ nɛ wo, i Zeɛka a, wo ɣkuvɛ wo hun, i wó kprɔ Yesu do.

Yesu dɔ Jərizalemù dugan a mə

(Makə 11:1-10; Luka 19:28-40; Jaan 12:12-19)

21 ¹ Kə wo təbɔ Jərizalemù, i lə ma diŋdin mə də Betifaje l'əto kə ji Olivuti wo nɔnɔ a gbɔ a, Yesu dɔ ye dəkprɔvi aməvə dɔɔa, ² i nu nə wo bə: «Mi yi bota kə lə ŋkɔ nə mi hunna a mə. Nə mi dɔ mə zedɛka a, mi a kpɔ Ketekete asi dɛka lə brabra i əvi a lə akpaɔka nə e. Mi tu wo, i kpɔ wo va ŋ. ³ I nə amə dɔ ka nyo dɔ mi sə a: "mi rɔn nə e bə: "Axotɔ i hinyan wo, kina a, amə a, la gbɔ wo dɛ nə mi zedɛka.» ⁴ Ənu nyi ənə, nə ənyɔ la kə Mawugbəɔtɔ nu a, na cɛ. Ə nu bə: ⁵ «Mi nu nə sinyɔɔtɔ wo bə: Mi a fyo i gbɔnɔ mia gbɔ kə, xomə fafano i, ə kanren də ketekete ji, keteketevi dɛka i, i nyi əvi nə ketekete asinɔ dɛka.» ⁶ Adəkprɔvi awo yi i wɔ ənu kə Yesu dɔ wo a. ⁷ Wɔ kpɔ ketekete asinɔ a, kidə keteketevi a va, wɔ dɔ wo wu wo də wo ji, i Yesu kanren daji. ⁸ Amə sùgbɔ wo cɔ wo wu wo sə dɔ də əmɔ a ji, amə dɔwo co amaka wo dɔ də əmɔ a ji. ⁹ Amə kə lə ŋkɔ nə Yesu awo, kidə amə kə lə ŋgbə nə e awo lə də əxa bə: «Ozana!^e Nə Davidi Əvi, Mawu na xoɔə nə amə kə gbɔnɔ lə Ɔtɔhɔnɔ e ŋkɔ mə a! Ozana! Nə Mawu kə lə səxo a.» ¹⁰ Kə Yesu dɔ Jərizalemù a, zikiti tɔ də ədùgan a see mə, i əduvi awo lə kasə bə: «Mɛe i nyi amə la?» ¹¹ Əhwà sùgbɔ awo rɔn bə: «Yesu Mawugbəɔtɔ kə co Nazareti lə Galilee a i.»

Yesu nya ənusatɔ wo lə Mawusənxo

(Makə 11:15-19; Luka 19:45-48; Jaan 2:13-22)

¹² Yesu dɔ Mawusənxo a, i nya amə kə lə sə ənu awo kidə amə kə lə xrə ənu lə Mawusənxo awo see; ə fri əkpɔrɔn nə əho dɔritɔ wo, i gbɔ fri ahwenne satɔ wo zinkpin. ¹³ I i nu nə wo bə: «Wo ŋrɔ də Mawu nyo wema mə bə: "Wo a yo tiinxo bə dɔxo xo." I miawo mi va sə wo Jaguda wo nɔxo!» ¹⁴ ŋtɔnɔ kidə afɔkprɔnɔ wo, na lə təbɔ Yesu lə Mawusənxo a, i a vɔ ədɔ nə wo. ¹⁵ Kə Mawusənxo gan wo, kidə əsəkpramətɔ wo kpɔ ənu kpacamə kə Yesu wɔ awo kidə dɔviwo kə lə d'əxa lə Mawusənxo a bə: «Ozana! Nə Davidi əvi a!» Xoməfyen lə wo. ¹⁶ Wo nu nə Yesu bə: «Ə sə ənu kə wo lə nu aa?» Yesu rɔn nə wo bə «Een, Mia cawo mi ŋ hrən Mawu nyo əla e a? Yei nyi bə: Ə wɔ i dɔvi wo kidə dɔvi kə lə anɔnu wo cawo lə kafu əwo.» ¹⁷ Kə Yesu nu ənə jrɔ a, ə gbɔ wo dɛ, i do lə ədùgan a mə i vɛ dɔn Betanii.

Yesu do nu figiti dɛka

(Makə 11:12-14; 11:20-24)

¹⁸ Ye ŋkəgbə nyidin, gəkəmə Yesu co Betanii i trɔ gbɔnɔ Jerisalemù dugan mə a, fifə lə e. ¹⁹ I i kpɔ Figiti a l'əmɔto i gbɔ təbɔ e, ŋ kpɔ ənuɔɔ ləji zən lə amaka wo ŋ o . I i nu nə figiti a bə: «ŋ ka a gbə na cəncən gbəɔə o!» Zedɛka a figiti a xu. ²⁰ Kə adəkprɔvi ənu awo kpɔ ənə a, əkpaca wo taŋ. I wɔ lə ka Yesu sə bə: «Nə figiti ila wɔ mə i xu ənə zedɛka ?» ²¹ Yesu rɔn nə wo bə: «Lə ədɔdo mə a ma nu nə mi, nə mi wɔ xɔsə, i mi ŋ xo enu kpɔ a, ŋ nyi ənu kə ŋ wɔ nə figiti ila, dɔdɔ i mi a wɔ o, vɔ a, nə mi nu nə əto əla bə: "Gbo lela!, i vɛ jə əxu mə" a nyi ənə. ²² Nə mi xɔsə a, mia kpɔ ənu kə mi lə ji awo see lə dɔxo mə.»

Fi Yesu ə wusən lə co?

(Makə 11:27-33; Luka 20:1-8)

²³ Yesu dɔ Mawusənxo, i tɔ ənukpakpra amə wo. Mawusənxo gan wo, kidə əduməganxo wo va təbɔ e. I lə ka e sə bə: «Əcə kə e mə i i lə wɔ ənu hunna wo lə? Mɛe i na əwo əcə hunna?» ²⁴ Yesu nu nə wo bə: «ŋ ca maa ka ənyɔ dɛka mi sə, nə mi na ye ci ŋ a, maa nu əcə kə ŋ sə lə wɔ ənu hunna wo a nə mi. ²⁵ Mɛe i na əcə

^e11.9 Ozana a, ye gɔmə i nyi "Kafukafu nə Mawu"

Jaan i ì va lə Mawuci n'amə? Mawu i a, nɔmi Àgbətə wo?» Wo lə nu lə wo ɖeki wo mə bə: Nə mi rɔn bə "Mawu i a," a ka mi sə bə: Nukeejɔ mi ɨ ɔ Jaan sə o?" ²⁶ Nə mi nu bə: "Àgbətə wo i a" Mi ɖo a vɔnɔn nə àhwà a, ɖo amə wo see i kpɔ nə Jaan bə Mawugbəɖotɔ. ²⁷ I wo gbɔ̄jen i rɔn nə Yesu bə: «Mí ɨ nya o.» I Yesu nu nə wo bə: «I ca nyi ɨ gbɔ̄nɔ àcə kə ɨ sə lə wə ɔnu hunna wo a, nu nə mi gbə o.»

Yesu do əlo də əvi amə̀və̀ ɨ

²⁸ Mi ɖoto əlo la, i mia nu də ɨ. ɨucu ɖeka wə əvi amə̀və̀ ɖe. ɩ nu nə amə̀ ɨkɔtɔ a bə: "ɩvinyə vɛ wə əɖo ɨ əgba lə tiin vinyibo mə." ²⁹ Əvi a gbə bə: "ɩo nyə ɨ ka a yi o; zaandeka a, é trɔ aye i yi i vɛ wə əɖo lə vinyibo a mə. ³⁰ Wo dada gbə nu ənyɔ ɖekaa nə əvi evəatɔ, ya rɔn nə ε bə: "ɛen dada ma yi", vɔ a, ɨ ɖe yi o. ³¹ Lə əvi amə̀və̀ awo mə a, mɛɛ i wə ye dada əjromənu? I wo rɔn nə ε bə: "ɩvi ɨkɔtɔ a i." Yesu nu nə wo bə: "Àdodo i ɨ lə nu nə mi, ətahojɔtɔ wo kidə mateletɔ wo la jəɨkɔ nə mi lə Mawufyɔɖuɖu mə. ³² Vɔ̄ a, Jaan Mawucilənamətɔ a va mia gbɔ, i kpɔ ɔnu mi də sigbə mi a wə ɔnu nyɔ̄ɨgbɔn mə a ɨ, i mi ɨ ɔ ε sə o, vɔ̄ a, ətahojɔtɔ kidə mateletɔ wo ɔ ye nyɔ̄ sə. Mi kpɔ ɔnu hunna, i ɨ wə də əɖə nə mi, nə mi a ɔ ε sə o.

Yesu do əlo də vinyidəwə̀tɔ adənyrantɔ ɖeka wo ɨ

(Maka 12:1-12; Luka 20:9-19)

³³ Mi ɖo əto əlo bulɔmə: «Àxotɔ ɖeka lə, i do vinyiti wo, i tū əkpa xixra də e, i gbə kù ədo kə mə wo fyɔn nə vinyi cəncən lə a. ɩ gbə mə əkpe kə ji ə̀bɔ cɔtɔwo ra nɔ, i cɔ nə ə̀bɔ a; i cɔ vinyibo a də asi nə vinyidəwə̀tɔ wo, i yi əmɔji. ³⁴ Kə vinyi cəncən a ye kəkə gāmə sun a, ə dɔ ye mənsəntɔ wo ɖiɖa vinyidəwə̀tɔ awo gbɔ, nə a vɛ ɔ vinyi ye cəncən kə nyi yetɔ a va nə ε. ³⁵ Vinyidəwə̀tɔ awo lə aməsəntɔ awo, i xo amə ɖeka lə wo mə, i wo wu əvəatɔ, i dà əkpə sə wu amətɔn a tɔ. ³⁶ ɩ gbə dɔ ye məsəntɔ bulɔmə wo ɖiɖa wo sùgbɔ wu jəɨkɔtɔ awo. Vɔ̄ a, vinyidəwə̀tɔ awo wə ɔnuɖeka a kidə wo. ³⁷ ɩ va dɔ əvi a ɖiɖa wo ci ɨgbə, i bə: "Wo a bu əvinyə". ³⁸ Ama, kə vinyidəwə̀tɔ awo kpɔ əvi a a, wo nu lə wo ɖeki wo mə bə: "ɩvi kə kaa va ɖù cɔnɔ a kə, mi va, mi a wu i nə vinyibo a na trɔzun miatɔ." ³⁹ Wó lə e, i kpɔ ε yi vinyibo a ɨgbə, i wu i i. ⁴⁰ Yesu va ka wo sə bə: Nə vinyibotɔ a trɔgbɔ ɖee nə a wə nə vinyidəwə̀tɔ awo mə? ⁴¹ Wó rɔn nə ε bə: «A va, i la wu vinyidəwə̀tɔ adənyrantɔ hunna wo, i la cɔ əbo a də asi nə amə bulɔmə wo kə la cɔ nə vinyi cəncən kə nyi yetɔ a, va nə ε lə ye gāmə a.» ⁴² Yesu nu nə wo bə: «Mí ɨ kpɔ ənyɔ la hrən lə Mawunyo wema a mə gbəɖə e a? ye i nyi bə:

"Əkpə kə ə̀xɔ mətɔ wo kpɔ bə ɨ nyi ɔnu ɖə o, i gbə e ɖe a,

yei va trɔzun zogojɨkpə, ɩtɔhonɔ ɔnu wɔwɔ i, ɔnukpacamə i ì nyi lə mi a ɨkuvi mə".»

⁴³ Yeidɔ ɨ lə nu i nə mi: «Mawu la ɔ ɔ ye fyɔɖuɖu a lə mia si, i la cɔ ε nə dükən kə ye nu wɔwɔ wo sɔ kidə əfyɔɖuɖu a. [⁴⁴ Amə kə la gejen də əkpə hunna ji a, la gban, i nə əkpə a jə aməɖə jia, a tuku i.]» ⁴⁵ Kə Mawuvɔsatɔgan kidə Farisitɔ wə sə əlododo hunna wo a, wó nya bə yewo ɨ, i ì lə xonu do. ⁴⁶ Wó lə ji əmɔ ila lə e ,vɔ̄ a, wó lə vɔnɔn nə àhwà a, ɖo àhwà a kpɔnə Yesu də Mawugbəɖotɔ ji.

*21.44 Wema xoxo sùgbɔ lə, i wo ɨ wə hənhrən mə əla ɖe o

Yesu do əlo də amə jro kə wo yəno də azanqudu toho awo η

(Luka 14:15-24)

22¹ Yesu gbə xo nuxo nə wo to əlo dodo mə bə: ² «Ənu kə η wo a cə əfyo qudu səxo tə sə jrə do a kə: Əfyo qəka qə azanqudu alə lələ əvi a tə. ³ Ə də ye məsəntə wo qida nə wo a yə amə wo va alə lələ a toho. və a, wó η ji i la va o. ⁴ Ə gbə də aməsəntə bulmə wo qida, i nu nə wo bə: "Mi ve nu nə amə kə η yə awo bə tiin nuqudu səgbə; η wú tiin lala əcu awo, i wú əran kə dami awo, ənu wo see səgbə, mi va qú azan." ⁵ Və a, amə kə i yə awo do əve nə ənu awo i yi wo nu wo gbə, amə qoo yi bomə, amə bulmə wo yi əjə do gbə. ⁶ Amə qoo lə aməsəntə awo, i xo daka kidə wo, i wú wo. ⁷ Xoməfinye lə əfyo a, i i də ye hwavi wo qida, i wo ve wú aməwutə hunna wo i təzo wo dugan a. ⁸ I i nu nə ye məsəntə awo bə: "Azan qudu alə lələ tə a səgbə, və a, amə kə η yə də azan a toho wo η jəkide e o. ⁹ "Mi, yi əmətəcran, kidə əmə ədugan a mə tə wo ji, i yə amə kə mi a kə awo see va əzan a toho." ¹⁰ Aməsəntə awo yi əməwoji, i yə amə kə wo kə awo see, amə baqə wo kidə amə ənyə wo ca. I amə wo qə azanqu toho a. ¹¹ Əfyo a qə əxo a mə i la kə amə kə wo yə awo, i kə ηucu qəka lə wo mə, i η do azanqudu a ye wu o. ¹² Əfyo a nu nə ε bə: "Əxənyə, nə ə wə mə i qə əxo a mə lələ, i azanqudu a y'əwu η l'əko n'əwo o? ηucu a η nu ənyə qə o. ¹³ Kina a, əfyo a, nu nə ənuqudu matə awo bə: "Mi bra afə kidə alə wo nə ε, i da ε də zubrumə lə xixənu. Leena i à fan avin, i la qu aquku lə." ¹⁴ Yesu va nu dəji bə amə sügbə i Mawu yə, və a, hwəqəka i i kaa can.»

Wo qə a tu ətaho nə əfyo gan Rəmatə

(Makə 12:13-17; Luka 20:20-26)

¹⁵ Farizitə wo ve wə bəbə, i ləji nə wo a wə mə i la lə Yesu, to ye nuxo xoxo wo mə a. ¹⁶ Farizitə wo də wo dəkprəvi wo kidə amə kə lə əfyo Erodu ji awo qida, nə wo a nu nə Yesu bə: «Ənukpramətə, mi nya bə ənyə kə ənu nə a wo see i nyi ədòdo, I ə kpranə ədòdo amə də Mawu məji. Kə η vənən nə nə amə qə o. Də η xo nə amə qə ηkuvita kə o. ¹⁷ Mə sə na gbə bə mi a tu ətaxo nə Sezaa rəmafyo gan a?, nəmi mi η kaa tu o? Nu ənu kə əbu a nə mi.» ¹⁸ Və a, Yesu mənə aye baqə kə wo lə qə a mə, i nu nə wo bə: «Aye mə nu wətə wo! Nukeejə i mi lə tə η kə? ¹⁹ «Mi disa əhoga kə wo sə tu nə ətaho a η, i wo disa ε nə ε.» ²⁰ I i ka wo sə bə: «Mə ε qəqə kidə ye ηkə i lə əhoga a ji kə?» ²¹ Wo rən nə ε bə: «Sezaa i!» Yesu nu nə wo bə: «Mi cə ənu kə nyi Sezaa tə a, nə Sezaa; i a cə ənu kə nyi Mawu tə a nə Mawu.» ²² Ənyə ci kə Yesu na wo a kpacə wo, i wo daci Yesu qə, i yi.

Sadusitə wo byə ənyə Yesu sə də nyənyə cə əku η

(Makə 12:18-27; Luka 20:27-40)

²³ Gbona kə a, Sadusitə wo təbə Yesu. Wo i nu nə bə nyənyə cə əku η lə o. Wó lə ka ənyə ε sə ²⁴ i bə: «Ənukpramətə, Moyizil nu bə: Nə aməqə wə nyərun qə, i η ji əvi o, i ku gbə asia qə a, nəvia ηucu cə a qə e, i la ji əvi lə xomə nə ε, sə wə donu qə nə fofo a kə ku a.» ²⁵ Və a, nəvi amadrə qəka wo lə. Amə jənkətə a qə nyərun, η ji əvi o; i ku gbə nyərun a qə nə nəvi a. ²⁶ Nənə i i nyi nə amə əvəatə, amətən a tə kəkə sə jə amadrə a tə ji a nə. ²⁷ Ke wo see ku jrə a, nyərun a ca va ku. ²⁸ Gəkəmə amə kuku wo la va nyə a qəe, məetə i nyərun a la nyi lə wo amadrə awo mə? Ye nə i nyi wo amadrə awo si kə nə! ²⁹ Yesu na ye ci wo bə: «Mi lə bu əmə, qə mi η mənə Mawunyo a mə o, kə mi η mənə Mawu ye wusən η o.» ³⁰ Və a, gəkəmə amə kuku wo la nyə a, wo η ka gbə qə asi nəmi əcu o, qə wo a wə qə sigbə Mawu ηədotəwo ənə lə səxo. ³¹ Nə kə nyi wo a nyə cə lə amə kuku wo mə tə a, mi η hrən ənu kə Mawu nu də η a e a? yei nyi bə: ³² «Ənyə i nyi Mawu Abraxamə, Izaki kidə

Jakɔbu tɔ" ɪ̃ nyi Mawu amə kuku wo tɔ o, vɔ̃ a, amə l'agbə wo tɔ i ɪ̃ nyi. ³³Ye nu kpramə a, kpaca àhwà kə lə ɔ̃oto e awo see.

Yesu xonu də əsə kə lə ɲkɔ nə əsə a wo ɲ

(Matie 12:28-34; Luka 10:25-28)

³⁴Kə Farizitɔ wo sə bə Yesu ɔ̃o ənyɔ ɲti nə sadusitɔ wo kəkə wó ɲ gbə kpɔ ənyɔ ɔ̃ə i la nu a, wó bɔ. ³⁵I əsəkpramətɔ ɔ̃eka lə wo mə i ləji i kaa ɔ̃o feca nə Yesu, i lə ka e sə bə: ³⁶«Ənukpramətɔ, əsə kə lə ɲkɔ lə əsə awo see mə?» ³⁷Yesu rɔn nə e bə: «Aa rɔn tɔɔ Mawu Ətɔhɔnɔ, kidə tɔɔ ye see, kidə tɔɔ sə brəbu, kidə tɔɔ nunyanya see.» ³⁸Əsə ganɲan kə lə ɲkɔ lə əsə awo mə a nə. ³⁹Əsə aməvɔ̃ a tɔ kə ɔ̃i jəɲkɔtɔ a kə: "Aa rɔn tɔɔ kpəna sigbə wonɲta ənə." ⁴⁰Əsə aməvɔ̃ hunna wo ji i Moyizi əsə kidə Mawugbəɔ̃tɔ wo nukpramə wo kanrən do.»

Nuke e Kriso nyi nə Davidi

(Makə 12:35-37; Luka 20:41-44)

⁴¹Kə Farizitɔ wo bɔɔɔ a, Yesu lə ka wo sə bə: ⁴²«Nuke e i mi bu də Kriso, Xɔ̃gantɔ a ɲ? Me e vi i i nyi?» Wo rɔn nə e bə: «Davidi əvi i ɪ̃ nyi.» ⁴³Yesu nu nə wo bə: «Nə i nyi Davidi ə vi i ɪ̃ nyi ɔ̃ee, nukeejɔ i Gbɔ̃ngbɔ̃n kəkɔ a cɔ̃ ənyɔ la də aye mə nə Davidi, i ɪ̃ yɔ̃ Kriso a bə: "Ətɔhɔnɔ"» I i bə: ⁴⁴

"Ətɔhɔnɔ, nu nə tiin xotɔ bə, kanrən də ɔ̃usi mə ɲ,

Kəkə ma cɔ̃ tɔ kətɔwo də taa fɔwo gma."

⁴⁵Davidi ɔ̃e yɔ̃ e bə Àxotɔ, nə a wɔ̃ mɔ̃ i gbə nyi əvi a?» ⁴⁶Amə ɔ̃ə ɲ kpə ənyɔ ci ɔ̃ə ɲ i na e o, i cɔ̃ gbɔna a amə ɔ̃eken ɲ gbə doji i ka nyɔ ɔ̃ee sə o.

Yesu bæ wo a hæn aye dæ æsækpramətɔwɔ kidæ Farizitɔ wo η

(Makæ 12:38-40; Luka 11:43-46; 20:45-46)

23¹ Yesu xonu næ àhwà a kidæ ye dekrɔvi wo bæ: ² «Æsækpramətɔ wo kidæ Farizitɔ wo i cɔ woɖæki wo dæ Moyizil toho, i la dæ Moyizil æsæ a gɔmæ n'amæ. ³ Mi wɔ næ dæ ænu kæ wo nu nɔ næ mi awo see ji. Vɔ a, mi η ka a wɔ næ ænu sigbæ wo ænæ a o, dɔ wo ηtawo η wɔnæ dæ ænu kæ wo kpra nɔ amæ a ji o. ⁴ Wó do næ àgban krɛnkɛn kæ vaadɔ hænhan wo d'ætã næ amæ ðeya wo, vɔ a, wo ηtawo η cɔ næ wo lɔvi ðeka, sɛ tɔ næ àgbàn hunna wo i la sɛ d'alc wo kpete o. ⁵ Wó jinc i la disa woɖeki wo læ Àgbætɔ wo ηkɔ læ wonu wɔwɔ wo see mæ. Ægbavi kæ mæ Mawu æsæ kæ l'etaji dæ o nɔnɔ a i amæ wo branɔ dæ ηgonu kidæ alc a, ye gangan i wa o wɔnɔ, i na sɛ bra. Wó gbæ wɔ næ æka diηdin gbrælæ dæ wo wu wo to⁶. ⁶ Wó jinc toho ηkɔtɔ wo læ àzan dɔdɔ toho wo, i jinc bæ yewo a kanren dæ toho ηkɔtɔ wo læ Jifu wo bɔbɔxo wo, ⁷ Wó jinc bæ wo a ci yewo læ ædubɔbɔxo wo, i wó jinc bæ amæ wo na yɔ yæwo bæ "Ænukpramətɔ." ⁸ Næ mi awo a, mi η ka rɔn næ wo a yɔ næ mi bæ "Ænukprətɔ o, dɔ nɔvi i mi awo see mi nyi, i wɔ ænukpramətɔ ðeka tɔtɔ dɛ. ⁹ Mi η ka a yɔ amæðeken læ anyigban æla ji bæ "Dada" o, dɔ Mawu læ sæxo ðeken i nyi Dada næ mi. ¹⁰ Mi η ka a rɔn næ wo a yɔ mi bæ "Ægan" o, dɔ Kriso ðeken i nyi Ægan næ mi. ¹¹ Amæ kæ la nyi amæ vɔvɔ læ mia mæ a, dɔ la nyi mia mæsəntɔ. ¹² Amæ kæ la cɔ ðækia dæ əjia, Mawu la cɔ ε hwe , vɔ a, næ amæðæ cɔ ðækia hwe a, Mawu la cɔ ε dæ əji.

Yesu k'ənù dæ ayemənu wɔwɔ Farizitɔ wo kidæ æsækpramətɔ wo tɔ η

(Makæ 12:40; Luka 11:39-52; 20:45-47)

¹³ Heee! Næ mi, æsækpramətɔ kidæ Farizitɔ ayemanuwɔtɔ wo, dɔ mi tu næ əfyc dɔdɔ sæxo tɔ a əhɔn dæ àgbætɔ wo, mia ηta wo mi η læ ðomæ o, kɔ mi η læji bæ amæ kæ læ ji awo na ðomæ o. [¹⁴ Heee! Næ mi, æsækpramətɔ kidæ Farizitɔ ayemanuwɔtɔ wo. Ðo mi kranc jə ænu kæ nyi kposu wo tɔ awo nu, i na læ xoðæ diηdin cagbætɔ næ wo a kɔ mi; yeidɔ Mawu a dɔnto næ mi i a sənwwun taη.]¹⁵ Heee! Næ mi, æsækpramətɔ kidæ Farizitɔ ayemanuwɔtɔ wo, mi su næ əðù tɔ anyigban kidæ ətɔ woji, næ amæðeka na zɔn tɔ Moyizil æsæ wo ji, næ mi vɛ kɔ amæðæ i ì rɔn i la kɔrɔ Moyizil æsæ awo do a, mi wɔnɔ i amæ a na trɔzun əzo mavɔ vi dæ zəvə ji wu mia ηta wo. ¹⁶ Heee! Næ mi, amækprətɔ ηtɔnɔ! mi nu næ bæ: "Amæ kæ ta Mawusənxo i sɛ dæ əzæ a, hunna η nyi ænu dæ o, vɔ a, næ i ta cika kæ læ əxɔ a mæ a i sɛ dæ əzæ a, é dɔ a wɔ ænu kæ i nu a" ¹⁷ Xronɔ ηkuvitɔnɔ wo! Nukee i læ vɔvɔðæ, cika a nɔmi Mawusənxo kæ dɔ i cika a yi ænu kæ wo cɔ d'əvo dɛ næ Mawu a? ¹⁸ Mi gbæ nu nɔ bæ: "Næ amæðæ ta əvɔsækpæ i sɛ dæ əzæ a, hunna η nyi ænu dæ o vɔ a, næ i ta vɔsa kæ læ əvɔsækpæ a ji a, i sɛ dæ əzæ a, é dɔ a wɔ ænu kæ i nu a" ¹⁹ ηkuvitɔnɔwo! Nukee i læ vɔvɔðæ, vɔsa kæ læ vɔsækpæ ji a, nɔmi vɔsækpæ kæ dɔ i vɔsa a nyi ænu kæ wo cɔ d'əvo dɛ næ Mawu a? ²⁰ Amæ kæ ta əvɔsækpæ a, ta əvɔsækpæ a, kidæ ænu kæ læji awo see; ²¹ Amæ kæ ta Mawusənxo a, ta Mawusənxo a kidæ Mawu kæ nɔ nɔ mæ a; ²² amæ kæ ta jinhɔri a, ta Mawufyc dɔdɔ zinkpin kidæ Mawu kæ kanren dæ zinkpin a jia. ²³ Heee! Næ mi, Æsækpramətɔ Farisitɔ ayemanuwɔtɔ wo, dɔ mi na næ madæ amæ wo amakahɔntɔ kæ wo yɔnɔ bæ Mati kidæ Aneti kidæ kumen wɔtɔ, i na daci æsæ kæ læ vɔvɔðæ awo dɛ. Sigbæ: ænu nyɔηgbin wɔwɔ, àðɔnnù mæ kɔkɔ næ amæ, kidæ əgbəji nɔnɔ; ænu hunna wo i mi ðola wɔ, i mi η ka a daci ænu kæ kɔtɔ awo dɛ o. ²⁴ Amækprətɔ ηkuvitɔnɔ wo! Mi xu næ togbin wo læ əci mæ gbɔxo i na nu i, vɔ a, mi dɛ mi næ lakumi. ²⁵ Heee! Næ mi, Æsækpramətɔ kidæ Farisitɔ ayemanuwɔtɔ wo,

*23.5 Jifu wo wɔ næ æka dæ wo wu wo to, i na sɛ læ ðowun Mawu æsæ wo.

*23.14 Wema xoxo sùgbɔ læ, i wo η wɔ hænhrɛn mæ əla dɛ o.

kɔfo kidə àgbàn əgoto, i mi krɔ nɔ, vɔ a, frafi kidə susu vɛn i ɔɔ nɔ wo xo mɛ.
²⁶Farizitɔ ɲtɔnɔ wo! Mi krɔ kɔfo a ye hodomɛ nɛ goto a ca na ɔi. ²⁷Hee! Nɛ mi, əsɛkpramɛtɔ kidə Farisitɔ ayemanuwɔtɔ wo, nɛ miawo kɛ wɔɔɔ sigbɛ əyɔdo wo kɛ wo si əsen əye do a ənɛ, i ì nya kpɔkpɔ lɛ xixɛnu vɔ a, xomɛ a ɔɔ nɛ amɛ kuku yɛ xu wo kidə ənu nyinyɔ-nyinyɔ ɔsɛiɔɔ. ²⁸Mia cawo nɛ mi wɔɔɔ a nɛ, ɔɔ mi wɔ nɛ ɔɔ sigbɛ àgbɛtɔ nyɔɲgbin wo ənɛ lɛ amɛ wo ɲkuvimɛ, vɔ a, mia jimɛ ɔɔ nɛ ayemɛnu wɔwɔ kidə ənu vɛn. ²⁹Hee! nɛ mi, əsɛkpramɛtɔ kidə Farisitɔ ayemanuwɔtɔ wo, kɛ lɛ grado Mawugbɛɔtɔ wo yɔdo a, i na gbɛ grado amɛ kɛ wɔnɛ Mawu əjromɛnu awo yɔta, ³⁰i mi nu nɛ bɛ: "Nɛ mí mɛnɛ jɔ lɛ mia tɔgbi wo gɛmɛ i a, mi ɲ ka rɔn i a nɔ əgbɛbramɛ i wo a wu Mawugbɛɔtɔ wo o." ³¹Ke i nyi ənɛ a, mia ɲta wo mi lɛ ɔɔ əkunu bɛ yewo nyi jijimɛvi nɛ amɛ kɛ wu Mawugbɛɔtɔ awo nɛ. ³²Mi lɛ gbi ka dɛ əka kɛ mia tɔgbi wo gbi ɔɔ nɛ mi a nu! ³³Ɛdan ! jakpata kukan wo! Nɛ mia wɔ mɔ i la si nɛ kɔjo ɔɔɔ kɛ dɔn n'amɛ yi zo mavɔ mɛ a mɔ? ³⁴Mi ɔɔtɔ: ɲ dɔ Mawugbɛɔtɔ wo, wununyɔtɔ wo kidə əsɛkpramɛtɔ àdòdo awo ɔiɔ mi. Mia wu amɛɔo, i la kran ɔo dɛ aticogaji, mia xo ɔo kidə sɔvo wo lɛ Jifubɔbɔxo wo i la daya nɛ wo tɔ ədùgan ədùgan wo mɛ. ³⁵Nɛ i xomɛgbale wo hun la kɔ dɛ mia ji lɛ anyigbanji co Abelɛ amɛjɔɔ a ye hun ji kɛkɛ jɛ Zakari Baraci əvi tɔ ji, kɛ mi wu lɛ Mawusɛnxo, lɛ əvɔsɛkɔ a kidə toho kɔkɔ a dɔɲdomɛ a. ³⁶Lɛ àdòdomɛ a ɲ lɛ nu i nɛ mi əto dɔn n'amɛ ənu hunna wo see tɔ a, əgbɛvi wo ji i a kɔ do.

Yesu fanvi dɛ Jɛruzalɛmu tamɛ

(Luka 13:34-35)

³⁷"Jɛrizalɛmùtɔ wo! Jɛrizalɛmùtɔ wo! Mia wo kɛ wu nɛ Mawugbɛɔtɔ wo, i na d'akpɛ dɛ amɛ kɛ Mawu dɔ ɔiɔ mi awo, kɛkɛ wo a ku a, zɛ nɛnɛ ɔɔ i ɲ ji, i la bɔ mi, sigbɛ kokro bɔ nɛ əvi awo dɛ awa mɛ ənɛ, i mi gbɛ. ³⁸Ifia a, Mawu àgbɛ mia xo ɔɔ nɛ mi, i a nɔ gbale. ³⁹Ɔo ɲ lɛ nu i nɛ mi, co əgbɛ a mi ɲ ka a gbɛ kpɔ ɲ o kɛkɛ jɛ gbɛ kikɛ mia nu bɛ: "Kafukafu nɛ amɛ kɛ gbɔnɔ lɛ Ɛtɔhono ɲkɔ mɛ a!"»

Yesu nu bə wo a gban Mawusənxo a

(Makə 13:1-2; Luka 21:5-6)

24¹ Yesu do lə Mawusənxo a, i yiko. Ye dəkprɔvi wo gbo təbɔ ɛ i bə na kɔɔ sigbə wo gba Mawusənxo xɔ awo mɔ a. ² Yesu xɔ nuxo, i nu nə wo bə: «Mi lə kɔɔ ɔnu hunna wo see a e? Lə ɔ̀dɔdɔ mə a, ɲ lə nu i nəmi əkrə dɛ ɲ ka a gbə nɔ wo dɛkiwo jio; wo see i wo a tuku.»

Yesu xonu də ɔnu vɔɔn kə kaa jɔ a ɲ

(Makə 13:3-13; Luka 21:7-19)

³ Yesu va kanren də ɔto kəji olivuti wo nɔnɔ a. Ye dəkprɔvi wo gbo təbɔ ɛ, i lə ka ɛ sɔ d'əvo bə: «Nu gəkəmə ɔnu hunna wo see la jɔ a nə mi, kidə dəsi ke la disa gəkəmə aa trɔva a nə mi, kidə gəkəmə əgbə a la vɔ a.» ⁴ Yesu rɔn nə wo bə: «Mi hən aye nə amə dɛken ɲ ka fru mi o. ⁵ Amə sùgbɔ la va, i la cɔ tiin ɲkɔ, i la lə nu bə: "Ɔnyə i nyi Kriso, Xɔgəntə a", i la fru amə sùgbɔ. ⁶ Gəkəmə mi a sə bə wo lə wɔ əhwà, alo əhwà wɔwɔ ɔnyɔ wo a, vɔnɔn ɲ kaa ji mi o: Ɔnu hunna wo dɔ a jɔ, vɔ a, ɲ nyi əgbə a i kaa vɔ haɔo nə o. ⁷ Dükɔn dɛka la cɔ əhwà də dükɔn bulɔmə ji, i əfyɔɔuxo dɛka la cɔ əhwà də əbulɔmə ji, Anyigban a hunhun, I fufə la do lə əfiwo. ⁸ Ɔnu hunna wo see la wɔdɛ sigbə gɔmə jəjə nə vəvə səsə əvijijitə ɔnə. ⁹ Wo a va cɔ mi jɔ, i wo a d'aya nə mi, i la wu mi, i amə wo see a gbə mi cagbə tiin ɲkɔ tɔ. ¹⁰ Ganamədo a, amə sùgbɔ a gbə xɔsə dɛ, wo a brə woɔkəi wo, i la gbə woɔkəi wo. ¹¹ Vixogbədɔtɔ wo sùgbɔ la va, i la kɔɔ amə sùgbɔ sə bɔ. ¹² Ɔnɔvɔɔn wɔwɔ sùgbɔ la lə jɔ kəkə rɔnrɔn amə sùgbɔ wo tɔ la dɛ kɔɔtɔ. ¹³ Vɔ a, amə kə la dən kəkə sə yi vɔvɔ nu a, amə hunna la kɔɔ xɔgan. ¹⁴ Dɔ wo dɔ a do əɲənyɔ Mawufyɔ dɔɔdɔtə a lə xixə amə see, nə a nyi əkunuɔdɔdɔ nə dükɔn wo see. kina ɲgbə a, əgbə a la vɔ.

Vəvə səsə ganɲan a

(Makə 13:14-23; Luka 21:20-24)

¹⁵ «Mi a va kɔɔ ɔnu nyɔwun nyɔwun kə da nə əhən ɔnu a, i Mawugbədɔtɔ Danielə nu a, la va lə toho kɔkɔ a, amə kə lə hrən nu a, na mɔɲjə mə nyɔɲgbin. ¹⁶ Kina a, amə kə la lə Judee awo na si yi ɔto wo gɔmə, ¹⁷ amə kə la lə əxɔ ta a ɲ ka a dɔ, i ve cɔ ɔnuɔdɔ l'əxɔ mə o. ¹⁸ I amə kə la lə y'ebɔ mə a, ɲ ka bə ye a trɔ va əxo mə, i va cɔ yee wu ganɲan o. ¹⁹ Ɔtavɔɔn i a nyi nə nyɔrɔn kə la fɔ əfu dɛ awo, kidə kə la lə na ɔnɔ əvi wo lə ɲkəkə hunna wo mə a. ²⁰ Mi xodɛ nə gəkəmə mi a si a, ɲ kaa nyi vɔvɔgamə o, nɔmi lə jifuwogbɔgbɔzangbə o! ²¹ Dɔ lə ɲkəkə hunna wo mə a, vəvə kə amə wo la sə a, la sənɔwun sùgbɔ, i wo ɲ kɔɔ hunna mɔnki dɛ cɔ gəkəmə Mawu dɔ xixə a, kəkə jə ifia a o, kɔɔ wo ɲ kaa gbə kɔɔ hunna mɔki dɛ gbədɛ o. ²² Nə Mawu ɲ mənɛ dɛ azan hunna wo kɔɔtɔ a, amə dɛken ɲ kaa kɔɔ xɔgan o, vɔ a, ə dɛ azan hunna wo kɔɔtɔ cagbə amə kə i can awo tɔ. ²³ Nə amə dɛ va nu nə mi bə: "Kɔɔ Kriso, Xɔgəntə a i ləla kə, nɔmi ye i lə leenu dɛ nə" mi ɲ kaa xɔ ɛ sə o. ²⁴ Dɔ amə kə xonə vi bə yewo nyi Kriso awo kidə vixogbədɔtɔ wo la va, i la lə jrə ɔnu, i lə dɛ amrima nuwo disa, i la sə fru amə wo, i nə wo sun ji a, wo a fru amə kə Mawu can awo ca. ²⁵ Yəkə, ɲ nu ɔnu awo see dɛ nə mi vɔ. ²⁶ Nə wo va nu nə mi bə: " Mi kɔɔ! Ye i le zogbəji dɛ nə!, " Mi ɲ kaa yi o. Nɔmi wo va nu nə mi bə: "Kɔɔ, yei bə də ləla dɛ kə!" ,mi ɲ kaa xɔsə o. ²⁷ Dɔ sigbə əji na kəzo i jinɲkɔri na kɔ cɔ əwezənxo sə yi əwejəxo ɔnə. Nə nə i a nyi nə Ɔgbətɔ Ɔvi a va va a nə. ²⁸ Fi ɔnukuku lə a i akrasu wo bɔnɔ do.

Àgbətò Èvi a la gbə trɔva

(Makə 13:24-27; Luka 21:25-28)

²⁹Lə vəvə səsə yə ŋkəkə hunna wo ŋgbə troḡo a, nyidɔn la do zubru, i wreti ŋ kaa gbə na ye kàkrə o, Wretivi wo la gejen co jin̄kori, i wusən jin̄koritɔ wo la hunhun. ³⁰Ènə a, wo a kpɔ dəsi kə la disa bə Àgbətò Èvi a gbɔnɔ a, lə jin̄kori, i dükɔn kə lə anyigbanji awo see la lə fan avin, wo a kpɔ Àgbətò Èvi gbɔnɔ lə àkpɔkpɔ wo mə, kidə wusən gan̄gan, kidə ŋtikòkò. ³¹A dɔ ye ŋədotɔ wo d̄iḡa, gākəmə wo a ku Àhwàkpen gan̄gan a, i wo a bɔ amə kə i can a wo, co xixə a zogo amənə awo ji, kəkə sə yi fi anyigban a tɔji co a, i sə yi fi anyigban a vɔ do a.

Yesu kpɔ ənu amə də figiti ŋ

(Makə 13:28-31; Luka 21:29-33)

³²Mi kpɔ ənu də Figiti ŋ: Nə ye lɔvi wo do àfefe i tɔ amaka wo dɔndɔn ji a, mi nya nɔ bə əxoci i təbɔ nə. ³³Nə nə kə, nə mi va kpɔ ənu hunna wo lə jɔ a, mi nya bə Àgbətò Èvi a təbɔ, i l'əhɔn ji d̄e nə. ³⁴Lə àdòdo mə a, ma dəmə nə mi, əgbəvi wo ŋ ka a ku vɛ gbɔxo ənu hunna wo see la jɔ o. ³⁵Jin̄kori kidə anyigban la vayi, vɔ a tiin nyo wo ŋ ka a d̄e vayi gbəḡə o.»

Yesu fan avin də Jərizalemù tamə

(Makə 13:32-37; Luka 17:26-30; 17:34-36)

³⁶Amə d̄e ŋ dəsi azan a o, kpɔ amə d̄e ŋ dəsi gaamə o, Mawuŋədotɔwo ŋ dəsi i o, Èvi a ca ŋ dəsi i o, Dada a d̄əken i dəsi i ³⁷sigbə i nyi lə Nɔwe gəmə a, nə nə kə i à gbə nyi lə Àgbətò Èvi a, ye vava gəmə a nə. ³⁸Ganamə a, gbɔxo əci na vɔ əgbə a, amə wo lə d̄ù ənu, i lə nu àhà, amə wo lə d̄e nyɔrun, i lə cɔ wó nyɔruvi wo na àcu, kə kə sə jə gbəkikə Nɔwe d̄o ətɔjihun a mə a. ³⁹Wo ŋ mɔŋjə ənu kə lə jɔ a mə o, kəkə jə gākəmə əci a va, i lə wo see sə yi a. Nə kə i à gbə nyi gbəkikə Àgbətò əvi a la va a nə. ⁴⁰Ènə a, Àgbətò aməvə a lə bomə, wo a cɔ d̄eka i gbə d̄eka d̄e. ⁴¹Nyɔrun aməvə a lə tu ənu lə ətəji, wo a cɔ d̄eka i a gbə d̄eka d̄e ⁴²Mi nɔ ŋ d̄o mi ŋ nya gākəmə frafitɔ la va a lə əzan mə a d̄ee, a nɔŋ, ŋ kaa rɔn i frafitɔ la d̄o ye xo a mə o. ⁴⁴Yeidɔ mia cawo mi lə əgbəsɔsɔd̄e, d̄o Àgbətò Èvi a la va də gākəmə mi ŋ d̄owun do a o.

Aməsəntɔ əgbəjinɔtɔ

(Luka 12:41-48)

⁴⁵Mɛ ɛ i nyi aməsəntɔ əgbəjinɔtɔ ənunyatɔ a? Yei nyi amə kə əgan a cɔ də àxonu bə na lə ma ənuḡḡù nə yehati wo də gəmə a. ⁴⁶Ènu i nyo nə aməsəntɔ hunna, kə y'egan la gbɔva kpɔ i a lə ədɔ hunna wòkò! ⁴⁷Àdòdo a, ma nu i nəmi, əgan a la cɔ ɛ də ye d̄oku wo see nu. ⁴⁸Vɔ a, nə i nyi aməsəntɔ vɛn i a, a nu lə d̄ekia mə bə: "Tiin gan əvava lə diŋdin, " ⁴⁹i a tɔ ye məsəntɔ kpɛna wo xoxo, i a lə d̄ù ənu, i a lə nu àhà kidə àhà numunɔ wo. ⁵⁰Ègan a la va lə azan kə aməsəntɔ a ŋ dəsi a o, kidə gākəmə ŋ d̄owundo a o; ⁵¹a nyɛɛ, i la cɔ ɛ də ayemənuwɔtɔ wo hwan mə, leena i a fan avin i la d̄u aḡuku lə.

Yesu do əlo də tugbejevi aməwo dəkawo η

25 ¹Əfyo dudu səxo tə a, mīa sə jrə də tugbejevi aməwo η; kə cə wo kanndegban wo i do, i kaa ve do əgo nyorun dətə. ²Amatən lə wo mə i jəxro, i amatən nyi ənunyatə. ³Amə kə jə xro awo cə wo kanndegbanwo, və a, wo η hən ami də akpađeka o. ⁴Ənunyatə awo hən wo kanndegban wo, i gbə hən ami də əgə mə. ⁵Əne a; nyorun dətə a, yə vava lə diŋdin, tugbejevi awo see tə kərən dəndən kəkə i dən anrən. ⁶Lə əzandomə a, aməđeka də əxa bə: "Nyorun dətə a i gbəno kə! Mi do i ve dogo e!" ⁷Kina a, tugbejevi aməwo awo nyə i cə wo kanndewo də alji. ⁸Xronə awo byə ənunyatə awo bə: "Mi na mia mi həđəka mi, də mia kanndegban wo lə ci!" ⁹Ənunyatə awo nu nə wo bə: "Əo, ami kə mi hən a η kə a tə η sun mi i la sun mia cawo o. Mi yi i ve jə miatə lə amisatə wo gbə." ¹⁰Və a, gəkəmə xronə awo yi ami jəgbə a, nyorun dətə a va, i ənunyatə amatən kə səgbə də awo də alələxə a mə kidə e, i wo gra hən. ¹¹Kina ηgbə a, hronə awo va i lə d'axa bə: "Əxotə! Əxotə! Hun hən nə mi!" ¹²Və a, nyorun dətə a nu bə: "Ədodo i η lə nu nəmi, nyi η dəsi mi o." ¹³Mi nəη, də mi η dəsi azan a o, kəpə mi η dəsi əgaamə o.

Yesu do əlo də aməsəntə amətən dəkə wo η.

(Luka 19:11-27)

¹⁴Ənu kə η wo a jrə əfyo dudu səxo tə a do a kə: ηjucu ηkuvu ləji dəkə, kaa doda, i yə yeməsəntə wo, i cə ye nuwo d'alə mə nə wo. ¹⁵Ə cə cikhoga* amatən(5) nə aməđeka, aməvə(2) nə amə bulmə, i cə dəkə(1) nə amə amətən a tə, sigbə i jə kidə aməđeka dəkə do a, i yi. ¹⁶Amə kə xə cikhoga amatən a yi i cə e də əjə mə zedəkə i dū amatən bulmə dəji. ¹⁷Nə nə kə i amə kə xə cikhoga aməvə a ca wo a nə, i dū aməvə bulmə dəji. ¹⁸Və a, amə kə xə cikhoga dəkə a, yi i ve ku ədō, i cə y'egan əho a, wra də mə. ¹⁹Ə diŋdin i Əxotə a va gbə, i yə aməsəntə awo nə wo a jo akəntə nə e. ²⁰Amə kə xə cikhoga amatən a təbə e, i cə amatən bulmə də amatən kə i xə a ji, i sə cə nə e i bə: "Əxotə ə cə cikhoga amatən η, i η gbə kəpə amatən bulmə dəji ye kə. ²¹I Əxotə a nu nə e bə: "Əwo ənu nydŋgbin, Aməsəntə nydŋgbin əgbəjinətə i ə nyi, kə ə nə əgbəji lə ənu cukuvi mə a, naa cə əwo i aa kpa ace də ənu kə sūgbə wu ənə a nu. Va kəpə jijə kidə η." ²²Amə aməvə a tə va, i bə: "Əxotə, taa cika hoga a, η dū aməvə bulmə, də aməvə kə ə cə η a ji, wo o kə". ²³I Əxotə a nu nə e bə: "Ə wo nu nydŋgbin, Aməsəntə nydŋgbin əgbəjinətə i ə nyi, kə ə nə əgbəji lə ənu cukuvi mə a, naa cə əwo i aa kpa ace də ənu kə sūgbə wu ənə a nu. Va kəpə jijə kidə η." ²⁴Vəxo a, Aməsəntə kə xə cikaxoga dəkə a va i bə: "Əxotə, η nya bə amə sənwun sənwun i ə nyi, η nya bə fi η də ənu do a o, i ə jino lə; i fi η tu ati do a o, i ə kənc cəncən lə. ²⁵Vənvən ji η, i η ku ədo i cə tə cikhoga a wra də mə. Taa əho kə, xə e. ²⁶Əxotə a rən nə e bə: "Aməsəntə vən, kufientə! Ə nya bə η jino ləfi nyi η də ənu do a o!, i nya bə fi nyi η tu ati do a o, i η ve kə nə cəncən lə, ²⁷Ə me ne ve cə tiin ho sə wra də fiwo cə nə əho do a e. I nə η tə gbə va a, ma va xə e kidə əvi kə a ji a e. ²⁸"Mi xə ye cikhoga kavətakpo a ləsi, nə mi a cə e nə amə kə wə amatən də e." ²⁹Də amə kə wə ənu də a, wo a gbə nə e dəji i a sūgbə lə si, və a, amə kə η wəđə a, wo a gbə xə kə i wəđə a ləsi. ³⁰Aməsəntə mafəndə hunna a, mi cə e də zubru kə lə xixənu a mə, fi wo fan nə avin, i dū nə ađuku lə a."

Əgbətə Əvi a la dokojo nə xixə a

³¹Gəkəmə, Əgbətə Əvi a la tə va lə ye ηti kəkə mə kidə Mawuŋədətə wo see a, a kanren də ye fyozinkpin ji. ³²Dükən kə lə anyigban ji awo see, a bə də ηkə nə e, i a ma wo də vovo, sigbə aren kprətə dənə, arengbə wo d'əvo nə gbəgbə wo ənə. ³³A

*25.15 Mi kəpə timə cika hoga tə lə 18:24.

cɔ aren awo dɛ ye dʒusimɛ ila cɔ gbɔgbɔɛ awo dɛ y'aminɔɔmɛ. ³⁴ Kina a, ɛfɔ a la nu nɛ amɛ kɛ lɛ dʒusimɛ nɛ ɛ awo bɛ: "Mi va, miawo kɛ tiin Dada xɔdɛ nyɛ nɔ awo. Mi va dʒo ɛfɔdʒuɔdʒu kɛ Mawu cɔ dɛ nɛ mi cɔ gɔmɛjɛjɛ ɛgbɛ a tɔ a mɛ. ³⁵ Dɔ fifɛ lɛ ɲ, i mi na ɛnuɔdʒuɔdʒu ɲ, ɛcigɔmɛ tɛn ɲ, i mi na ɛci ɲ, ɲ nyi amɛ jro, mi xɔ ɲ dɛ mia ɛxomɛ. ³⁶ ɲ lɛ ama ama, i mi do awu ɲ, ɲ l'ɛdɔ, i mi jɲɲkɔ; ɲ lɛ gɔkɔpamɛ, i mi va jɲɲkɔ" ³⁷ Amɛ kɛ wɔ Mawu ɛ jromɛnu awo, a ka ɛ sɛ bɛ: "ɛxotɔ gɛkɛemɛ i fufɛ lɛ ɛwo, i mi kɔ ɛwo, i n'awo ɛnu dʒuɔdʒu, nɔmi ɛci gɔmɛ tɛn ɛwo, i mi na ci ɛwo? ³⁸ Gɛkɛemɛ i ɛ nyi amɛ jro i mi xɔwo dɛ mia xomɛ nɔmi ɛ lɛ ama, i mi do awu nɛ n'ɛwo? ³⁹ Gɛkɛemɛ i mi kɔ ɛwo, i ɛ l'ɛdɔ nɔmi ɛ lɛ gɔkɔpamɛ i mi va ji ɛwo kɔ?" ⁴⁰ ɛfɔ a la rɔn nɛ wo bɛ: "ɛdɔdɔ i ɲ lɛ nu nɛ mi gɔdʒɛsɛdʒɛmɛ kɛ mi wɔ ɛ nɛ amɛ ma nyi ɛnu dʒo lɛ amɛ wo mɛ, lɛ tiin nɔvi ilawo mɛ a, ɛnyɛ i mi wɔ ɛ nɔ." ⁴¹ ɛnɛ a, ɛfɔ a la nu nɛ amɛ kɛ lɛ ɛminɔɔmɛ awo bɛ "Mi gboyi ɛzɔgɛ ɲ miawo kɛ wo donu awo! Mi yi ɛzo mavɔ kɛ wo bɔdɛ nɛ Regba kidɛ ye ɲɛdɔtɔ wo a mɛ. ⁴² Dɔ fifɛ lɛ ɲ, mi ɲ na ɛnu dʒuɔdʒu ɲ o, ɛcigɔmɛ tɛn ɲ, mi ɲ na ɛci ɲ o, ⁴³ ɲ nyi amɛ jro mi ɲ xɔ ɲ dɛ mia xomɛ o, ɲ lɛ ama ama, mi ɲ do awu ɲ o, ɲ l'ɛdɔ, i lɛ gɔkɔpamɛ mi ɲ va jɲɲkɔ o. ⁴⁴ Wo ca wo a ka ɛ sɛ bɛ: "ɛxotɔ gɛkɛemɛ i mi kɔ ɛwo, i fufɛ lɛ ɛwo nɔmi ɛcigɔmɛ tɛn ɛwo, nɔmi ɛnyɛ amɛ jro, nɔmi ɛ lɛ ama ama, nɔmi ɛ lɛ ɛdɔbaji, nɔmi ɛ lɛ gɔkɔpamɛ i mi ɲ d'alɔwo o?" ⁴⁵ ɛfɔ a la rɔn nɛ wo bɛ: "ɛdɔdɔ i ɲ lɛ nu nɛ mi gɔdʒɛsɛdʒɛ mɛ kɛ mi ɲ wɔ ɛ nɛ amɛ ma nyi ɛnu dʒo lɛ amɛ wo mɛ lɛ tiin nɔvi ilawo mɛ a, ɛnyɛ i, mi ɲ wɔ ɛ nɔ o" ⁴⁶ Wo a dɔn tɔ nɛ amɛ hunna wo kɛkɛ sɛ yi mavɔ, vɔ a, amɛ kɛ wɔ Mawu ɛ jromɛnu awo, a yi ɛgbɛ mavɔ mɛ.»

Jifu ganwo bra əgbə nə Yesu

(Makə 14:1-2; Luka 22:1-2; Jaan 11:45-53)

26¹ Kə Yesu xo nuxo hunna wo see jɔ a, ə nu nə ye dəkprɔvi wo bə: ² «Mi nya bə Didivayixo a kɔtɔ ɲkəkə və a, wo a cɔ ʔgbətɔ ʔvi a də asi nə amə wo i wo a kren də aticoga ji.» ³ Ganamə a, Mawuwɔsatɔgan wo kidə əduməganxo wo vɛ bɔ də kayifu Mawuwɔsatɔgan a, yə fyoxo. ⁴ Wó cɔ gbəta d'ədu i la dɛ aye sɛ lə Yesu, i la wu i. ⁵ Vɔ̄ a, wo nu bə: «ŋ ka a nyi ɛxo a ji, i mia lə e lə, nə dükɔn a na fɔn ɛgu o.»

Nyɔrun dɛka dɛ ceru d'əta nə Yesu

(Makə 14:3-9; Jaan 12:1-8)

⁶ Yesu va lə Betanii, i lə dɛ ʔnu lə Simɔ kə jə gudu kɔ a xomə. ⁷ Gəkəmə i lə dɛ ʔnu a, nyɔrun dɛka gbo tɛbɔ ɛ, i hən ɛgɔ kə wo cɔ ɛkɔrə nyɔɲgbin sɛ wo a dɛka, i ceru kə xɔho a dɛ ɛ dɛ. Nyɔrun a dɛ ceru a kɔ d'əta nə Yesu gəkəmə i lə dɛ ʔnu a. ⁸ Kə Yesu ye dəkprɔvi wo kɔr ənə a, ə vəwo ɲ taɲ i wo bə: «Nukee jɔ i a dahan nu ənə? ⁹ Wo a kə sa ceru a də əho sɔgbɔ, i la ma əho a nə ayaməɔ, wo!» ¹⁰ Kə Yesu nya ənyɔ kə wo lə nu a, ə nu nə wo bə: «Nukeejɔ i mi lə d'aya nə nyɔrun a? ʔnu nyɔɲgbin i i wo ɲ. ¹¹ ʔo ayaməɔ wo lə dɛ kidə mi tɛgbɛɛ, vɔ̄ a, nya ɲ kaa lə miagbɔ dɛ tɛgbɛɛ o. ¹² ʔ si ceru hunna də tiin ɲtiran ɲ dɛ, nə gbəkikə wo a dɛ ɲ a. ¹³ Lə ʔdɔdo mə a, ma dɛmə nə mi: Lə ʔfisiafi kə wo a do ɛɲə nyɔɛ əla to, lə xixə a see mə a, wo a nu nə ʔnu kə nyɔrun əla wo a ca, i la sɛ dɔ nɔ ɲu i.»

Juda ka sa Yesu nə ɛgan wo

(Makə 14:10-11; Luka 22:3-6)

¹⁴ Kina a, Juda Isikariotə kə nyi dɛka lə Yesu ədəkprɔvi aməwivə awo mə a, yi Mawuwɔsatɔgan wo gbɔ. ¹⁵ I nu nə wo bə: «Nukee mia na ɲ, nə ma cɔ Yesu də asi nemi? I wo hrən əhoga ɛgban nə ɛ. ¹⁶ Co ganamə i Juda ləji gəkəmə a nyɔ i a cɔ Yesu də asi nə wo a.

Yesu dɔ didivayixo a ye nu dɔdɔ

(Makə 14:12-16; Luka 22:7-13)

¹⁷ Gəkəmə wo dɛ nə kɔrɔn kə mə wo ɲ də nə kɔrɔn tikə a o ye xo a, ye ɲkəkə jəɲkɔtɔ a; i Yesu ə dəkprɔvi awo lə ka ɛ sɛ bə: «Fi ə lə ji, i mi a dɛ didivayixo a ye nu dɔdɔ nə o lə?» ¹⁸ Yesu rɔn nə wo bə: «Mi yi ɛdɔgan a mə, lə amə ələ mɔnki gbɔ, i mi a nu nə ɛ bə: "ʔnukpramətɔ bə: tiin ga lə xo, ɛgbɔwo i nye kidə tiin dəkprɔvi wo mi a dɛ didivayixo a lə."» ¹⁹ ʔdɛkprɔvi awo wo ʔnu kə Yesu dɔ wo a, i dɛ didivayixo a ye nu dɔdɔ.

Yesu dɔ didivayixo a ye nu dɔdɔ kidə ye dəkprɔviwo

(Makə 14:17-26; Luka 22:14-23; Jaan 13:21-30; 1kɔrentinwɔ 11:23-25)

²⁰ Fienyigbɔ sun, Yesu xɔ toho i kaa dɛ ʔnu kidə ye dəkprɔvi aməwivə awo. ²¹ Kə wo lə dɛ ʔnu a, Yesu bə: «ʔdɔdo mə a ma nu nə mi: amə dɛka lə miamə i kaa saɲ.» ²² Kə ʔdɛkprɔvi awo s'ənə a, əwun kuwo sɔgbɔ, i wo tɔ Yesu kaka sɛ dɛkadɛka bə: «ʔnyə i a, ʔxɔtɔ?» ²³ Yesu nu nə wo bə: «Amə kə lə d'alə agban dɛka a mə kidə ɲ a, yei kaa saɲ. ²⁴ ʔo ʔgbətɔ ʔvi a la ku, sigbə wo ɲɔ ɛ də ɲ lə Mawunɔ wema mə a, vɔ̄ a, heee! Nə amə kə a sa ɛ a! wo mənɛ gbə amə hunna ma ji a, a nyɔ nə ɛ wu!» ²⁵ Juda kə kaa sa ɛ a xɔ nuxo i kasə bə: «ʔnukpramətɔ ʔnyə i a?» Yesu rɔn nə ɛ bə: «ʔwo i lə nu i.»

²⁶ Gəkəmə wo lə dɛ ʔnu a, Yesu cɔ kɔrɔn a, i xodə dɛji, i kan ɛ i na ye dəkprɔvi wo, i bə: «Mi xɔ i dɛ, kilaa tiin ɲtiran i.» ²⁷ ʔ gbɔ cɔ kɔfo dɛka kə mə vɛn lə a, kə i

xoɖə yɔ Mawu jɔ a, ɛ cɔ ɛ nə wo, i bə: «Miawo see mi nù i, ²⁸ɖo kila a, tiin hun i, ðhùn kə Mawu sɛ cɔ ɛɔgu nunu fɔ sɛ d'ətə a i, ye i kɔdɛ anyigban mə də amə sùgbɔ ətamə nə səkə àgɔjəjəwo tɔ. ²⁹Ŋ lə ɖəmə nə mi: Co ifia a, nyi ŋ kaa gbə nù vɛɛn ɖə gbəɖə, kəkə sɛ jə gbəkikə naa gbə va nù i kidɛ mi, lə əfyɔ ɖuɖu mə a o.» ³⁰Wo ji ɛxo a ye hawo, hunna ŋgbə a, wo yi ətɔ kə ji olivuti wo nɔnɔ a.

Yesu nu bə Piyɛ a gbə ye.

(Makə 14:27-31; Luka 22:31-34; Jaan 13:36-38)

³¹Yesu nu nə ye dəkprɔvi wo bə: «Miawo see i la si gbə ŋ ɖɛ, lə əzan əla mə; ɖo wo ŋɔ ɛ də Mawunyo wema mə bə: "Naa wu arengbɔ kprɔtɔ a, i arengbɔ awo see la gbando". ³²Vɔ a, nə ŋ va nyo co'ku a, naa jəŋkɔ nə mi yi Galilee.» ³³Piyɛ va nu nə ɛ bə: «Bari nə amə wo see gbəwo a, nya ŋ ka gbə o gbəɖə o!» ³⁴Yesu nu nə ɛ bə: «Àdɔdomə a, ma ɖəmə nə əwo, ə wo a, l'əzan əla mə ifia a, gbɔxo kokro a ɖ'atɔ a, aa gbə ŋ zətɔn.» ³⁵Vɔ a, Piyɛ gbə nu bə: «Bari i byɔ bə ma ku kidə əwo a, nyi ŋ kaa gbə bə nyi ŋ dəsio o gbəɖə o.» i àdəkprɔvi ɖeyawo cawo nu ənyɔ ɖɛka a.

Yesu xoɖə lə Jɛsemane

(Makə 14:32-42; Luka 22:39-46)

³⁶Yesu kidə ye dəkprɔvi wo va yi ləfi wo yɔnɔ bə Jɛsemane, i i nu nə ye dəkprɔvi wo bə: «Mi kanrɛn də lela, nə ma yi i ve xoɖə lənu.» ³⁷É kprɔ Piyɛ kidə zebedɛ əvi aməvə awo. É ɖo ŋtikuku mə, i àdikà tɔ ɛ coco. ³⁸I i nu nə wo bə: «Ŋtikuku kə kprɔ n'amə yi əku a mə i ŋ lə ɖɛ; mi nɔ lela i mi a nɔŋ kidə ŋ.» ³⁹É gbɔyi ŋkɔ hwedəka, i cɔnmənyi, i tɔ əɖə xoxo bə: « Tiin Dada, nə a tə ŋ jəji a, wɔ nə vəvə səsə kɔfu hunna na gbɔyi àzɔgə ŋ, ama, ŋ ka nyi tiinjromənu o, vɔ a, na nyi tɔɔ jro.»

⁴⁰É trɔ va àdəkprɔvi aməntɔn awo gbɔ, i kprɔ wo lə dɔn arɔn, i i nu nə Piyɛ bə: «Mi ŋ ka tə ŋ nɔŋ nə gəxoxo ɖɛka kidə ŋ kpətə a? ⁴¹Mi nɔŋ i xoɖə nə mi ŋ kaa va jə tətə kprɔ mə o, ɖo àgbətɔ əye ji nɔ bə ye a wɔ ənyɔɛ, vɔ a, ŋtiran ŋ wɔ wusən ɖɛ o.» ⁴²É gbə trɔ gbɔ yi, àzɔgə nə wo zəvə a tɔ, i xoɖə bə: «Tiin Dada, nə vəvə səsə kɔfo a, ŋ ka tə ŋ gbɔ yi àzɔgə ŋ o, i ŋ ɖo la nui i a, ənə a, wɔ nə a nyi tɔɔ jromənu.» ⁴³É gbə trɔva àdəkprɔvi awo gbɔ, i gbə kprɔ wo lə arɔn mə, ɖo wo ŋkuvi wo kprɔn.

⁴⁴É co lə wo gbɔ i gbə gbɔyi àzɔgə, i gbə xoɖə zətɔn a tɔ, i nu ənyɔ ɖɛka awo. ⁴⁵Kina ŋgbə a, ə trɔva àdəkprɔvi awo gbɔ i nu nə wo bə: «Mi gbə lə dɔn arɔn, i lə gbɔn a? Ifia, ɛga a xo, i wo a cɔ Àgbətɔ Əvi a də asi nə àgɔjətɔ wo ⁴⁶Mi co, mia yi! mi kprɔ amə kə ka sa ŋ a i təbɔ kə.»

Wo lə Yesu

(Makə 14:43-50; Luka 22:47-53; Jaan 18:3-12)

⁴⁷Yesu kprɔtɔ i lə xonu ɖəɖə i Juda kə nyi ɖɛka lə ye dəkprɔvi aməwivə awo mə a va, i amə sùgbɔ ɖɛka wo kprɔ ɛ do, i hən əwi kidə əkprɔ wo. Mawuvɔsətɔgan wo, kidə əduməganxo wo i dɔ wo ɖiɖa. ⁴⁸Juda kə lə sa Yesu a, na dəsɔ ila wo ɖɛ bə: «Amə kə na a kisi nɔ a, ye i, mi lə e.» ⁴⁹Kə Juda va zedɛka a, ɛ təbɔ Yesu i bə: «Ənukpramətɔ ŋ ci o!» i kisi nə ɛ. ⁵⁰Yesu nu nə ɛ bə: «Əhrɔnyə ənu kə ə ka wɔ a wɔ ɛ kaba!» Amə ɖeya wo zɔn Yesu ji, i lə e. ⁵¹Amə kə l'ədu kidə Yesu ɖɛ awo ɖɛka rɔ y'əwi, i xu Mawuvɔsətɔ gan ye məsəntɔ, i kprɔ ətɔ nə ɛ. ⁵²Yesu nu nə ɛ bə: «Cɔ əwi a də toho. Ɖo amə kə cɔ əwi də amə ji a, əwi ku i a ku. ⁵³Ŋ nya bə ŋ co ma yɔ tiin Dada, i a dɔ ye ŋɔdɔtɔ àhwàkɔn donu aməwivə jəji ɖiɖa ŋ ifia troɖo e a? ⁵⁴Nə ŋ wɔ ənə a, ənu kə wo ŋɔ dɔ Mawu nyo wema mə a, ŋ ka tə ŋ jɔ o, ɖo Mawunyo a nu bə ənu awo ɖo la jɔ ənə.» ⁵⁵Ganamədo a, Yesu nu nə àhwà a bə: «Jàgùdà i ŋ nyi a, i mi va ikaa lə ŋ i hən əwi kidə əkprɔ wo a? Ŋkə ŋkə tegbɛ i ŋ kanrɛn nɛ i kprɔ nə ənu amə wo lə Mawusənxo, i mi ŋ lə ŋ o. ⁵⁶Vɔ a, cəgbə nə ənu kə

Mawugbədə́otɔ wo ɲɔɔ dɛ mawunyɔ wema mɛ a na jɔ i.» Kɛ i nyi ɛnɛ a, ɔ̀dɛkprɔ̀vi awo see co gbɛ e dɛ, i si.

Wo kprɔ Yesu yi kojoɔɔxo gaɲgan a

(Makɛ 14:53-65; Luka 22:54-55; 22:63-71; Jaan 18:13-14; 18:19-24)

⁵⁷ Wo kɛ lɛ Yesu awo kprɛ sɛ yi Kayifu Mawuɔ̀sɛtɔ wo gan gbɔ fi ɛsɛkpramɛtɔ wo kidɛ ɛdumɛganxo wo bɔdo a. ⁵⁸ Pyɛɛ kprɔ Yesu do to ɔ̀zɔ̀gɛ kɛkɛ i yi Mawuɔ̀sɛtɔwogɛn a xo mɛ, i kanren kidɛ amɛsɛntɔ wo i la kprɔ sigbɛ ɛnu avɔ mɔ a. ⁵⁹ Mawuɔ̀sɛtɔgan wo kidɛ kojoɔɔɔtɔgan wo see lɛ ji vixo ɛkunu kɛ wo a dɛ dɛ Yesu ɲ, i la sɛ dɔ ɛku hwɛ nɛ ɛ a. ⁶⁰ Ama wɔ́ ɲ kprɔ ɛdɛ o. Vɔ́ a, amɛ sɔ̀gbɔ i va, i lɛ dɛ vixo kunu wo dɛ Yesu ɲ. Lɛ vɔ́xo a amɛ amɛ̀vɛ̀ va, i bɛ: ⁶¹ «ɲjucu la nu bɛ: "ɲ co naa gban Mawusɛnxo ɛla, i lɛ ɲkɛkɛ ametɔn tɔ mɛ a, na a mɛ ɛbulɔ́mɛ."» ⁶² Mawuɔ̀sɛtɔgan a co jɛtɛ i nu nɛ Yesu bɛ: «Ɛkunu kɛ amɛ wo lɛ dɛ dɛ ɛwun o a nɛ, ɲ wɔ ɛnyɔ dɛ dɛ i la nu dɛ wo ɲ a?» ⁶³ Vɔ́ a, Yesu ɲ kɛnu dɛ mɛ nɛ wo o, i Mawuɔ̀sɛtɔgan a nu nɛ ɛ bɛ: «Lɛ Mawu ɔ̀gbɛ ɔ̀gbɛ a ɲkɔ mɛ, nɛ i nyi ɛwo i nyi Kriso, Xɔ̀gantɔ Mawu Ɛvi a ɛhun, nui nɛ mi.» ⁶⁴ Yesu rɔn nɛ ɛ bɛ: «Ɛwo i lɛ nui. Vɔ́ a, ɲ lɛ nu nɛ mi bɛ, co ifia a mia va kprɔ ɔ̀gbɛtɔ Ɛvi a lɛ kanrenxo lɛ dɔsimɛ nɛ Mawu wunsɛ see tɔ a. Mi a gbɛ trɔ kprɔ ɛ, i a co ɔ̀kprɔkprɔ mɛ gbɔnɔ.» ⁶⁵ Mawuɔ̀sɛtɔgan a grɛn y'ewu i bɛ: Ɛ dɛnu d'ɔ̀gɔ́ nɛ Mawu i, mɛ ɲ gbɛ lɛ ji ɛkunu dɛtɔ dɛ o! mia ɲtawo mi ɲ sɛ nuxo kɛ i lɛ xo d' ɔ̀gɔ́ nɛ Mawu a ɔ́? ⁶⁶ Nukee mi bu d'ɛɲu? Wɔ́ rɔn nɛ ɛ bɛ: «Ɛ jɛ nɛ ɛku.» ⁶⁷ Kɛ wo nu ɛnɛ jɔɔ a, wo tu ɛtan dɛ ɲkuvɛ mɛ nɛ ɛ, i xo e. Amɛ bu wo lɛ xotomɛ nɛ ɛ. ⁶⁸ I na bɛ: «Wɔ́ Mawugbədə́otɔ nɛ mɛ, Kriso Xɔ̀gantɔ, nu amɛ kɛ xo ɛwo ifia nɛ mɛ.»

Pyɛɛ gbɛ Yesu

(Makɛ 14:66-72; Luka 22:56-62; Jaan 18:15-18; 18:25-27)

⁶⁹ Pyɛɛ kanren dɛ xixɛnu, lɛ ɔ̀xo a mɛ, amɛsɛntɔ nyɔ̀run dɛka tɛbɔ ɛ, i nu bɛ: «Woca ɛ zɔn nɔ kidɛ Yesu Galilee tɔ a!» ⁷⁰ Vɔ́ a, Pyɛɛ mɔ lɛ amɛ wo see ɲkɔ, i bɛ: «Nyi ɲ nya ɛnu kɛ ɛ lɛ nu a o.» ⁷¹ Kɛ i gbɔ yi ɔ̀gbɔ a nu a, amɛsɛntɔ nyɔ̀run bulɔ́mɛ kprɔ ɛ, i nu nɛ amɛ kɛ leena awo bɛ: «Amɛla ca zɔn kidɛ Yesu Nazaretitɔ a.» ⁷² Pyɛɛ gbɛ mɔ, i ta dɛji bɛ: «Nyi ɲ dɛsi ɲucu hunna o!» ⁷³ Kɛ i nɔ zaan hɔ̀dɛka a, amɛ kɛ leena dɛ awo gbɔ tɛbɔ Pyɛɛ i bɛ: «Kokoko a, woca ɛ lɛ wo mɛ, tɔ́ gbɛ mɛ dɛ ɛwo disa.» ⁷⁴ Pyɛɛ dɛ ɔ̀xa do bɛ: «Mawu na dɔ ɛhie ɲ nɛ ɲ lɛ xovi! ɲ ta nɛmi, nyi ɲ dɛsi ɲucu hunna o!» ɔ̀ka ɔ̀ka a kokro d'atɔ. ⁷⁵ I Pyɛɛ dɔɲ nuxo kɛ Yesu nu nɛ ɛ a; ye i nyi bɛ: «Kɛ ɲ gbɔxo kokro la d'atɔ a, aa gbɛ zɛtɔn bɛ ye ɲ dɛsi ɲ o.» I Pyɛɛ do i fan avi vɛvɛ.

Wo kprɔ Yesu yi pilatə gbɔ

(Makə 15:1; Luka 23:1-2; Jaan 18:28-32)

27 ¹Nyidin tɛɛn a, Mawuvsatɔgan wo see kidə əduməganxo wo bɔ i cɔ gbəta də Yesu ŋ, i la wu i. ²Kə wó bra ɛ jɔ a, wó kprɔ ɛ, i cɔ ɛ də asi nə Pilatə, ədugan a.

Juda wù ɔkia

(Amd 1.18-19)

³Kinaa, Juda kə sa ɛ a, kə i kprɔ bə wo ɔo əku hwɛ nɛ a, ənu kə i wo a və ŋ, i i trɔ əhoga əgban (30) a ɔiɔa Mawuvsatɔgan kidə əduməganxo awo, ⁴i nu nə wo bə: «Ŋ jə àgɔ, ŋ cɔ xoməgbalɛnɔ sa, i wo a wu. I wó rɔn nə ɛ bə: Kee kan mi lə mə? Əwo i kan. ⁵Juda da əhoga əgban (30) a ɔiɔa wo lə Mawusənxo a, i trɔ, i vɛ d'aka əkɔ i ku. ⁶Mawuvsatɔgan wo lə əhoga awo, i bə: «Mia sə ŋ na əgbə bə wo a cɔ əho hunna sə kɔ də Mawusənxo əho a ji o, ɔo amə wùwù əho i. ⁷Kə wo bu ətamə dəji kəkə a, wó cɔ əgbə də ədu bə yewo a cɔ əho a i la sə hrə əzəmətɔ ɔkia ye bɔ i sə wɔ amə kuku ɔixo aməjrowotɔ ⁸Yeido i wo yɔ nə əbɔ a bə: «Əhùn əbo» kəkə jə əgba. ⁹Kə i nyi ənə a, ənyɔ kə Mawugbəɔotɔ Jeremi nu ɔɛ a cɛ yei nyi: «Wó lə əhoga əgban (30)à , əho hunna ji i Izrayelivi wo nu i do i la sə hrə ɛ», ¹⁰I wó cɔ ɛ, i vɛ sə hrə əzəmətɔ əbo sigbə Ətəhɔnɔ nu i ɔɛ ŋ a.

Pilatə kanyɔ Yesu sə

(Makə 15:2-5; Luka 23:3-5; Jaan 18:33-38)

¹¹Kə Yesu va Pilatə, ədugan a ŋkɔ a, ə lə ka ɛ sə bə: «Əwo i nyi Jifu wo fyɔ a?» Yesu nu nə ɛ bə: «Əwo i lə nu i.» ¹²Vɔ a, ŋ nu ənyɔ ɔkɛn də əwɔɛn kə Mawuvsatɔgan wo kidə əduməganxo wo lə do e a ŋ o. ¹³Pilatə lə ka ɛ sə bə: Ŋ lə sə əwɔɛn kə wo lə do əwo e a? ¹⁴Yesu ŋ xonu də ənyɔ awo ɔkɛn ŋ o, əkpaɔa ədugan a sùgbɔ.

Wó ɔo əku hwɛ nə Yesu

(Makə 15:6-15; Luka 23:13-25; Jaan 18:39; 19:16)

¹⁵Lə Dindinvayixo wo ɔuɔu gəmə tɛgbɛ a, ədugan a ɔə nə əgàsəntɔ ɔkia, kə àhwà a byɔ a do lə gakpamə. ¹⁶Wo wɔ əgàsəntɔ ɔkia ɔɛ, ədù a see dəsi i, i i tɔ bə Jezu Barabasi. ¹⁷Kə wo bɔ ɔɛ a, Pilatə ka àhwà a sə bə: «Mɛ ɛ mi lə ji bə ma daci ɔɛ nə mi, [Jezu]* Barabasi, nɔmi Yesu kə wo yɔ nɔ bə Kriso a? ¹⁸Ɖo ə nya bə əwuhwan i dɔ, i wó lə Yesu va nə ye. ¹⁹Gàkəmə Pilatə lə ɔo kojo a, Asia do ŋə ɔiɔa ɛ bə: «Ka ɔo alɔ lə amə jɔjɔ hunna y'enyɔ mə o, ɔo əgbaa ŋ sə vɛvə sùgbɔ lə ədɔ mə cəgbə yetɔ. ²⁰Mawuvsatɔgan wo kidə əduməganxo wo təkɔ i nu nə àhwà a bə wo a nu bə Barabasi i wo a daci ɔɛ, i la wu Yesu. ²¹Ədugan a, gbə trɔ xo ənyɔ i nu nə wo bə: «Mɛ ɛ i mi lə ji bə ma gbə ɔɛ nə mi lə wo aməvə awo mə?» Wó rɔn nə ɛ bə: «Barabasi» ²²Pilatə nu nə wo bə: «Nə mia wɔmɔ nə Yesu kə wo yɔ bə Kriso a? wó see rɔn bə: «Wo a kren də aticoga ji.» ²³Pilate kasə bə: «Ənuvɔɛn kə e i wɔ?» I wó gbə d'axa sinsin bə: «Wo a kren də aticoga ji.» ²⁴Kə Pilatə kprɔ bə ənyɔ a ŋ lə kpa ye a, i zikiti gbə lə sùgbɔ a, ə ku əci, i krɔ asi lə àhwà a ŋkuvimə, i bə: «Ənu ɔə ŋ l'əkɔŋ lə əhɔnyɛ əla, ye ku mə o.» Mia wo i i kan. ²⁵I dükɔn a see rɔn bə: «Ye hun na kɔ də mí kidə mía viwo ji!» ²⁶Kina a, Pilatə daci Barabasi ɔɛ nə wo, i na əgbə bə wo a xo Yesu kidə əxyɛ, i i gbə e ɔɛ nə wo a kren də aticogaji.

*27.17 Wema xoxo sùgbɔ lə, i wo ŋ wɔ hənhrən mə əla ɔɛ o.

Sɔjawo lə kalasi Yesu

(Makə 15:16-20; Jaan 19:2-3)

²⁷ Ɔ̀d̀ugan a ye sɔjawo kprɔ Yesu yi Ɔ̀d̀ugan a xo mə, i yɔ sɔjawo ha ɔeyawo see bɔ dɛ ɲ. ²⁸ Wó rɔ awu wo nə Yesu, i cɔ awu jen* ɔeka dɔ nə ɛ. ²⁹ Wó cɔ awunja sə rɔn ɔfyo kuku, i cɔen d'ɛta nə ɛ, i ji ɛjɛti ɔeka dɛ alɔ ɔusimə tɔ nə ɛ; i wó jəkrɔji dɛɲkɔ nə ɛ, i lə kalasi i bə: «Mi dɛ nugu, Jifu wo fyo!» ³⁰ I wó a tu ɛtan kɔdɛɲ, i na cɔ jɛti sə xo ta nə ɛ. ³¹ Kə wó kalasii ɛnə jɔ a, wó rɔ awu jen a nə ɛ, i cɔ ye wu wo dɔ nə ɛ, i kprɔ ɛ, i la kren dɛ aticogaji.

Wo kran Yesu dɛ aticogaji

(Makə 15:21-32; Luka 23:26-43; Jaan 19:17-27)

³² Kə wó lə dɔ lə Ɔ̀d̀ugan a mə a, wó dogo ɲucu ɔeka, Sirenitɔ i i nyi, i wo yɔ nə ɛ bə Simɔɔ. Sɔjawo dro e Yesu ɛticoga dɛ ɛgan ɲ. ³³ I wó kprɔ Yesu yi toho kə wo yɔ nɔ bə Gɔlugɔta a. Gɔlugɔta a ye gɔmə i nyi «Ɔtaxugo toho.» ³⁴ Wó ku veen kə wo caka kidə ɛnu vɛvə ɔeka a, i nə ɛ bə na nu. Vɔ a, kə i ɔɔ ɛ kprɔ a, i gbɛ bə ye ɲ kaa nu i o. ³⁵ Sɔja wo kren dɛ aticogaji, i da ɔkɔ dɛ ye wu wo ji, i ma wo. ³⁶ Kina ɲgbɛ a, wó kanren dɛ leena i lə cɔ ɛ. ³⁷ Wó ɲrɔ ɛnu kə dɔ i wo ɔɔ ɛku hwe nə ɛ a, dɛ ɛtarigbɛ nə ɛ lə aticoga a ji bə: «Amɛla nyi Yesu, Jifu wo fyo.» ³⁸ Wó kran jàgùdà amɛvɔ ɔeka wo dɛ ɔxa nə ɛ, wó kran ɔeka dɛ ɔusimə, i kran ɛvatɔ dɛ ɛmɔɔmə. ³⁹ Ɔmɔɔnzɔntɔ wo na lə zu i, i na lə hunhun ɛta, ⁴⁰ Wó bə: «Ɔwo i ka gban Mawusɛnxo, i la gbɛ trɔ gba ɛ lə ɲkəkə amɛtɔn a tɔ mə, xo ɔkɛi wo gan, nə ɛ nyi Mawuvi doo a, ɔi lə aticogaaji!» ⁴¹ Nə nə kə i Mawuvɔsɔtɔgan wo, ɛsɛkpramɛtɔ wo kidə ɛdumɔganxo wo lə kalasi i, i lə nu bə: ⁴² «Ɔ xɔ amə ɔoo gan, vɔ a, ɲ ka tɛ ɲ xo ɔkɛia gan o! Izrayeli ɛ fyo i i nyi, na ɔi lə aticoga a ji ifia nə mí a kprɔ, kina a mí a xo ɛ sɛ!» ⁴³ Ɔ ɔɔji dɛ Mawu ɲ, i bə: "Mawu Ɔvi i ye nyi" Ɔnyɔ! nə Mawu rɔen a, na xo ɛ gan ifia!» ⁴⁴ Jàgùdà kə wo kran dɛ aticogaji kidə ɛ a, wo cawo lə zu i ɛnə.

Yesu ku

(Makə 15:33-41; Luka 23:44-49; Jaan 19:28-30)

⁴⁵ Kə gàwivə xo ɔɔɔ a, zubru dɔ dɛ anyigban a see ji kəkə jə ga amɛtɔn wetrɔ mə. ⁴⁶ Lə gatɔn wetrɔ mə ɛnə a, Yesu dɛ ɔxa sinsin, i bə: «Elii Elii, lama sabakitani?» Ye gɔmə i nyi: «Tiin Mawu! Tiin Mawu nukeejɔ i ɛ gbɛ ɲ ɔɔ?» ⁴⁷ Kə amə kə leena ɔɔ awo ɔoo sə ɛnə a, wó bə: «Mi kprɔ, ɛ lə yɔ Elii!» ⁴⁸ Zedɔka a, amə ɔeka su ɛdù lə amə awo mə, i cɔ ɔvɔnvi nyɔ dɛ veen hwanhwan mə, i cɔ ɛ tɔ dɛ ɛjɛti nu, i sə dɛ ɛnù nə Yesu bə na nu. ⁴⁹ Vɔ a, amə ɔeyawo nu bə: «Vin! mí a kprɔ bə Elii a la va xo ɛ gan ma.» ⁵⁰ Vɔ a, Yesu gbɛ dɛ ɔxa gangan ɔeka, i bɔnu. ⁵¹ Ganamə a, ɔvɔn kə wo sə cɔ Mawusɛnxo a mə a vu d'ɛvə lə dɔɲdomə cɔ ɛji va ɔgɔmə. Anyigban hunhun i ɛkprəwo zɛn, ⁵² Ɔyɔdowo hun i amə kɔkɔ kə ku awo sùgbɔ nyɔ. ⁵³ Kə Yesu nyɔ cɔ oku jɔ a, amə kɔkɔ kə nyɔ cɔ oku awo dɔ cɔ wo yɔdɔ wo mə. I ɔɔ Jərizalemù ɛd̀ugan kɔkɔ a mə, i amə sùgbɔ kprɔ wo. ⁵⁴ Kə sɔja kavɛtakpogan kidə sɔja kə l'ɛdu kidə ɛ i lə cɔ Yesu awo, kprɔ sigbɛ anyigban hunhun mə a, kidə ɛnu kə jɔ awo see a, vɔnɔvɔn ganɲgan ɔeka jə wo ji, i wó bə: «Kokoko a, ɲucu ɛla Mawu Ɔvi i i nyi!» ⁵⁵ Nyɔrun sùgbɔ ɔeka wo lə ɔzɔgɔ ɔɔ ɛ i lə kprɔ ɛnu ɔiɔ; wo kprɔ Yesu dɔ cɔ Galilee i na lə d'alɔ ɛ. ⁵⁶ Lə nyɔrun hunna wo mə a Mari kə cɔ Madala a, Mari Jakə kidə Jozefu ɛ nana, kidə Zebedevi awo nana.

*27.28 Lə ganamə a, ɔfyo wo kidə amə ɲkuvɛ ləjiwo i dɔ nə awu jen hunna mɔki wo

Wó ði Yesu

(Makə 15:42-47; Luka 23:50-56; Jaan 19:38-42)

⁵⁷ Fienyigbɔ sun, ηucu àdòkùnò ðeka va, i wo yɔ nɛ ε bə Jozefu. Arimatetɔ i ì nyi. Ye ca nyi Yesu adəkprɔvi wo. ⁵⁸ Í yi Pilatə gbɔ i vɛ byɔ ε Yesu əku. Kina Pilatə na àgbə bə wo a cɔ ε nɛ ε. ⁵⁹ Jozefu cɔ amə kuku a, i tro àvòn yeye dɛ e ⁶⁰ i ðii dɛ əyɔdo yeye kə i ku dɛ əkpətomə a mə; i bri əkpə gangan ðeka dɛnu, i yi. ⁶¹ Ganamə a, Mari kə cɔ Madala kidə Mari ðeya kanrɛn dɛ leena ðɛ l'əyɔdo a ηkɔ.

Sɔja wo cɔ Yesu ye yɔdo

⁶² Lə yenkəgbə a, ηkəkə kə ti Jifu wo gbɔgbɔzan a, Mawuvɔsatɔgan wo kidə Farizitɔ wo va yi Pilatə gbɔ d'ədu. ⁶³ I bə: «Aməgan! mi ðɔŋu bə gəkəmə amə brəɖutɔ hunna kpɔtɔ l'agbə a, á bə: "Ye a nyɔ lə amə kuku wo mə ηkəkə amətɔn a tɔ mə." ⁶⁴ Dəgbə nɛ wo a cɔ yɔdo a nɛ ηkəkə ətɔn, nɛ ye dəkprɔvi wo í ka va fi amə kuku a i la va nu nɛ dükɔn a bə: " ɛnyɔ lə amə kuku wo mə o." Vixɔ hunna a la nyra wu jəŋkɔtɔ a. ⁶⁵ Pilatə nu nɛ wo bə: «Sɔja awo kə; mi kprɔ wo nɛ wo a cɔ yɔdo a sigbə mi ji mɔ a.» ⁶⁶ Wó yi, i vɛ wɔ toto dɛ sigbə wo a cɔ yɔdo a mɔ a, wó dɛ dəsi əkpə kə wo sɛ tu yɔdo a nu a, i cɔ sɔjawo dɛ leena nɛ wo a cɔ yɔdo a.

Yesu nyɔ co lə amə kuku wo mə

(Makə 16:1-10; Luka 24:1-12; Jaan 20:1-10)

28¹ Lə kəsidaɣbə nyidin, lə Jifu wo gbɔngbɔnzɔn dɪŋkə a, Mari kə co Madala a, kidə Mari dɛya, wo vayi əyɔdo a kpɔ gbə. ² Zedɛka a anyigban hunhun kidə wusən. Do Etɔhɔnɔ y'əŋədɔtɔ dɛka dɪ co jɪŋkɔri va, i bri əkpɛ a ji i, i kanren də ji. ³ Ye nɔnɔmə wɔdɛ sigbə kəkɛrə ənə, i ye wu nyi eye sigbə kəci ənə. ⁴ Vɔnɔn ganɣan dɛka jə soja kə lə cɔ əyɔdo awo ji, i wo wɔdɛ sigbə amə kuku ənə. ⁵ Vɔ a, əŋədɔtɔ a xɔ nuxo i nu nə nyɔrun awo bə: «Nə miawo, vɔnɔn ŋ ka a ji mi o. Do ŋ nya bə mi lə ji Yesu kə wo kran də aticogaji a. ⁶ ŋ lə lela o, ənyɔ lə amə kuku wo mə vɔ, sigbə i nu i dɛ a. Mi va, kpɔ fi i mre do a, ⁷ Mi yi zedɛka, i nu i nə ye dəkprɔvi wo bə: "ənyɔ co lə amə kuku wo mə. I jəŋkɔ nə mi yi Galilee, leena i mia kpɔ ɛ lə", ənyɔ kə ŋ wɔdɛ i kaa nu nə mi a nə.» ⁸ Wɔ gbɔyi əzɔge nə əyɔdo a zedɛka, dɔ ədikə lə co wo, vɔ a, wo gbə lə kpɔ jɪjɔ ganɣan dɛka, wɔ su ədu i vɛ do əŋə a nə ədəkprɔvi awo. ⁹ Āka āka a, Yesu va dogo nyɔrun awo, i bə: «ŋ ci mi!» Wɔ təbɔ ɛ, i lə afɔwo nə ɛ i lə d'ənuɣu nə ɛ. ¹⁰ Kina a, Yesu nu nə wo bə: «Vɔnɔn ŋ ka a ji mi o; mi vɛ nu nə nɔvinyə wo bə wo a yi Galilee, leena i wo a kpɔ ŋ lə.

Sɔja wo vɛ nu ənu kə jɔ a

¹¹ Kə nyɔrun awo l'əmɔji dɛ yikɔ a, amə dɔo lə wo kə lə cɔ Yesu əyɔdo awo mə vayi ədugan a mə, i vɛ nu ənu kəjɔ awo see nə Mawuvsatɔganwo. ¹² Kə Mawuvsatɔgan wo bɔ kidə əduməganxo wo, də ənyɔ kə sɔja wo va nu nə wo a ji jɔ a, wo na əho sɔgbɔ sɔja awo. ¹³ I nu nə wo bə: «Mi nu bə ye dəkprɔvi wo zɔn əzan, i va fi aməkuku a əyi gəkəmə mi lə dɔn arɔn a. ¹⁴ Nə ədɔgan a sə ənə a, mi a dəkuku nə ɛ, i la xɔ mi lə tukaɣa mə.» ¹⁵ Sɔja awo xɔ əho a, i zɔn də ənyɔ kə wo nu nə wo a ji, i ənyɔ hunna gban də Jifu wo mə kəkə jə əgba.

Yesu dɔ ədɔ ye dəkprɔviwo

(Makə 16:14-18; Luka 24:36-49; Jaan 20:19-23; Amd 1:6-8)

¹⁶ Ədəkprɔvi aməwidɛka awo yi Galilee, lə əto kə Yesu nu nə wo dɛdɛca a ji. ¹⁷ Kə wɔ kpɔ Yesu a, wɔ d'ənuɣu nə ɛ. Vɔ a ə nyi xokpɔ nə amə dɔo. ¹⁸ Yesu təbɔ wo i nu nə wo bə: «Wusən wo see i wo na ŋ lə jɪŋkɔri kidə anyigban ji. ¹⁹ Mi yi i cɔ dɔkɔn wo see se trɔzun tiin dəkprɔvi wo, mi lə Mawuci nə wo lə Dada, Əvi a kidə Gbɔngbɔn Kɔkɔ wo ŋkɔ mə, ²⁰ i mia kpɛra wo nə wo a zɔn də ənu kə ŋ kpɛra mi awo see ji. ŋ l'ədu kidə mi tegbɛɛ, kəkə sə jə gəkəmə xixə a la vɔ do a.